

Programmabegroting 2021

Inhoudsopgave

VOORWOORD	5
SAMENVATTING	6
ORGANISATIE	14
PROGRAMMA 1. SOCIAAL DOMEIN.....	16
1.1 SOCIALE VEERKRACHT	17
1.2 INTEGRALE TOEGANG SOCIAAL DOMEIN	17
1.3 WERK EN INKOMEN	18
1.4 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	19
1.5 ZORG VOOR JEUGD	20
1.6 GEZONDHEID	21
1.7 ONDERWIJS.....	21
1.8 INVESTERINGEN	22
1.9 INDICATOREN	24
PROGRAMMA 2. RUIMTE	25
2.1 RUIMTELIJKE ORDENING EN BOUWZAKEN	27
2.2 GRONDBELEID	27
2.3 RECREATIE EN TOERISME	28
2.4 SPORT EN EVENEMENTEN	28
2.5 INVESTERINGEN	29
2.6 INDICATOREN	30
PROGRAMMA 3. LEEFOMGEVING	31
3.1 LANDSCHAP EN NATUUR	32
3.2 MILIEU EN DUURZAAMHEID	32
3.3 BEHEER OPENBAAR GEBIED	33
3.4 VERKEER EN VERVOER	33
3.5 MONUMENTEN EN CULTUUR.....	34
3.6 BURGER- EN OVERHEIDSPARTICIPATIE	34
3.7 GEMEENTELIJKE GEBOUWEN EN ACCOMMODATIES	34
3.8 INVESTERINGEN	35
3.9 INDICATOREN	37
PROGRAMMA 4. ECONOMIE.....	38
4.1 WERKGELEGENHEID.....	39
4.2 MIDDENSTAND EN WINKELGEBIEDEN	39
4.3 BEDRIJVENTERREINEN	40
4.4 AFVALINZAMELING	40

4.5 AVIOLANDA.....	41
4.6 INVESTERINGEN	41
4.7 INDICATOREN	43
PROGRAMMA 5. BESTUURSKRACHT	44
5.1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID.....	45
5.2 HANDHAVING	45
5.3 DIENSTVERLENING EN BURGERZAKEN.....	46
5.4 SAMENWERKEN EN BESTUREN	46
5.5 FINANCIËN	47
5.6 BELASTINGEN EN HEFFINGEN	48
5.7 INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING	49
5.8 OVERHEAD.....	50
5.9 PERSONEEL EN ORGANISATIE	50
5.10 COMMUNICATIE.....	51
5.11 JURIDISCHE ZAKEN	52
5.12 INVESTERINGEN	52
5.13 INDICATOREN	54
PARAGRAFEN	55
PARAGRAAF 1 OPGAVES	55
PARAGRAAF 2 LOKALE HEFFINGEN	61
PARAGRAAF 3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	73
PARAGRAAF 4 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	82
PARAGRAAF 5 FINANCIERING	86
PARAGRAAF 6 BEDRIJFSVOERING	90
PARAGRAAF 7 VERBONDEN PARTIJEN	95
PARAGRAAF 8 GRONDBELEID	102
OVERZICHTEN	108
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	108
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2020-2024.....	110
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2021 NAAR TAAKVELDEN	114
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR KOSTENSOORTEN (PER PROGRAMMA)	118
GEPROGNOSTISEERDE BALANS	120
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	121
BIJLAGEN	122
A OVERZICHT LOPENDE EN VOorgenomen INVESTERINGEN	122
B. TOELICHTING OP GROTE INVESTERINGSPROJECTEN	130
C. RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	138
D. MEERJARIG INVESTERINGSSCHEMA	142
E. SUBSIDIEOVERZICHT.....	144
F. INVULLING TAAKSTELLINGEN BEDRIJFSVOERING.....	145
AFKORTINGENLIJST	147

Voorwoord

Hierbij presenteert het college van burgemeester en wethouders u de programmabegroting voor 2021 en het meerjarenperspectief voor de periode 2022 tot en met 2024. Met deze programmabegroting gaan we in deze college- en raadsperiode het laatste volledige kalenderjaar in waarin we in de huidige samenstelling en in de huidige rollen met elkaar optrekken om beoogde maatschappelijke effecten uit het collegewerkprogramma te realiseren. Het is al wel zeker dat 2021, net als 2020, weer een bijzonder jaar gaat worden.

Het huidige jaar 2020 is voor iedereen helemaal anders verlopen dan begin van dit jaar kon worden voorzien: Covid-19 heeft een enorme impact gehad op de manier van leven en werken. Gezondheid en economie hebben voor ieder van ons een andere lading gekregen. Een voorspelling hoe een en ander zich het komend jaar ontwikkelt, dan wel wat de financiële consequenties zullen zijn, is koffiedik kijken. Onzekerheden nemen de komende jaren alleen nog maar verder toe. De gevolgen van de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en ook de herijking van het gemeentefonds vormen onzekerheden voor de gemeentelijke financiën.

Toch ligt er een begroting voor 2021 en een meerjarenperspectief. In 2020 is er door het college samen met de raad en de organisatie veel aandacht besteed aan de transparantie van en onderlinge communicatie over de gemeentelijke financiën. Met extra rapportages en bijeenkomsten is een open en eerlijke dialoog over de financiën ingezet. Dat willen we zeker voortzetten. Het financiële plaatje laat weinig tot geen ruimte zien en bevat de nodige risico's. Exogene factoren als zorgkosten, personele lasten en afvalverwerkingskosten stijgen uit boven de inflatie, terwijl onze belastinginkomsten en de rijksvergoedingen achterblijven. Dat zet in Woensdrecht, zoals bij veel andere gemeenten, de begroting meerjarig onder druk. Ons streven blijft het behoud van repressief toezicht van de provincie.

De coronacrisis is nog in volle gang en het ziet ernaar uit dat ook in 2021 de impact groot zal zijn. Hoe het financiële plaatje van compensaties en vergoedingen van het Rijk eruit ziet, blijft vooralsnog onzeker. Veel zaken betreffen invloeden van buitenaf, waarmee gemeenten, overheden en zeker ook bedrijven te maken krijgen. Voor die laatste groep zijn ook onze eigen lokale steunmaatregelen van groot belang. Maatregelen om onze gemeentelijke financiën op orde te houden zijn daarom nodig.

Een groot woord van dank is zeker op zijn plaats voor de positieve bijdragen van de afgelopen maanden van ambtelijke organisatie, financiële commissie en raad. Samen hebben we veel werk verzet voor transparante communicatie en rapportages over de financiële situatie van onze gemeente. Dat was zeker het afgelopen half jaar niet eenvoudig, mede door de coronacrisis. De samenwerking zal de komende jaren nog intensiever zijn: we zijn op de goede weg.

We doen dit samen, in onderling vertrouwen en respect, met en voor uw raad, onze inwoners en verdere betrokkenen: "Samen door".

Namens het college van burgemeester en wethouders
Dr. H.S. Kielman
Wethouder financiën
Hoogerheide, oktober 2020

Samenvatting

Leeswijzer

Hierbij presenteert het college u de programmabegroting voor 2021 en het meerjarenperspectief voor de periode 2022-2024. In lijn met coalitieakkoord en collegewerkprogramma realiseert het college de gestelde doelen binnen de diverse programma's en producten op inhoud en binnen de financiële kaders.

We geven inzicht in de beoogde doelen en te bereiken resultaten binnen de vijf programma's, de producten en hun financiële kaders. Op programmaniveau beschrijven we de doelen en maatschappelijke effecten en geven we inzicht in de totale baten en lasten van het programma. Op productniveau laten we zien welke resultaten we daaraan koppelen, wat we gaan doen en wat de beschikbare baten en lasten voor zowel regulier werk als gekoppeld aan ambitie op productniveau zijn. Tevens zijn per programma de investeringen vermeld, zoals voorzien voor het voorliggende begrotingsjaar als voor het meerjarenperspectief.

Op grond van de regeling van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016 tot vaststelling van de beleidsindicatoren die door gemeenten in de programma's en programmaverantwoording worden opgenomen geven wij u aan het eind van ieder programma inzicht in de verplichte indicatoren. De raad heeft op 5 juli 2018 besloten om met ingang van begrotingsjaar 2020, op advies van de raads werkgroep, de indicatoren naar behoefte uit te breiden met lokale indicatoren en deze continu te monitoren, evalueren en/of verder uit te breiden.

Programmaplan samenvatting

Onderstaand treft u een samenvatting per programma aan waarin de belangrijkste hoofdlijnen worden benoemd.

Programma 1 Sociaal Domein

In Woensdrecht is in het Sociaal Domein sinds 2015 veel veranderd door de overheveling van taken (transitie). Onze gemeente heeft de transities goed doorlopen en samen met partners en inwoners een stabiele basis gelegd om de transformatie verder uit te rollen. We willen immers niet alleen een verandering bewerkstelligen. Het is onze ambitie om het hoge kwaliteitsniveau vast te houden, nog meer inwoners te stimuleren tot zelfredzaamheid en gebruik te maken van het voorliggende veld. Deze 'Beweging naar voren' gaan we in 2021 verder vormgeven door de inzet van het dorpsgericht werken als onderdeel van de doorontwikkeling in de 'Integrale Toegang' van het Sociaal Domein. Belangrijke rode draad is dat we het aanbod van zorg en ondersteuning nog beter aan laten sluiten bij de behoefte van onze inwoners. Met onze partners in het voorliggende veld maken we concrete afspraken over de inzet van middelen en de samenwerking om deze transformatie gezamenlijk vorm te geven. In 2021 krijgt deze samenwerking in de 'Integrale Toegang' een extra impuls door de diverse partners fysiek bij elkaar te huisvesten in het gemeentehuis.

We zien dat veel inwoners zich goed redden. Ook in deze tijden van snelle veranderingen. Maar er zijn ook inwoners die niet zo zelfredzaam zijn. We proberen die kwetsbare groep te ondersteunen, zodat ook zij aansluiting vinden in onze maatschappij. We zetten erop in dat meer mensen kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven. En we stimuleren en ondersteunen het meedoen in de samenleving. Niemand mag buiten de boot vallen. Binnen het Sociaal Domein zien we dat de stijgende trends van de afgelopen jaren (met name WMO en Jeugd) zich vooralsnog doorzetten. We blijven daarom samen met onze partners in het voorliggend veld inzetten op preventie en vroegsignalering teneinde de druk op het maatwerk te kunnen beheersen dan wel te verlagen.

We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht werk vinden. Zij kunnen terecht bij de ISD, het Werkcentrum Brabantse Wal. We zetten in op het vergroten van de bekendheid en het gebruik van de minimaregelingen en indien nodig worden inwoners geadviseerd en ondersteund bij het aanvragen van regelingen. Verder gaan we zorgen dat de toegang tot de geïndiceerde zorg en ondersteuning (maatwerkvoorzieningen) vereenvoudigt, zodat inwoners zoveel mogelijk zelf kunnen beslissen en regelen. Samen met negen gemeenten werken we aan de zorg voor jeugd. Het gaat om alle vormen van jeugdhulp (van hulp aan huis tot aan een behandeling in een instelling). We willen als gemeente de ondersteuningsvraag vroeg in beeld hebben. Uitgangspunt is dat de regie in de eerste plaats bij de jeugdigen en ouders zelf ligt en stimuleren en werken we domein overstijgend samen voor een soepele overgang tussen jeugdzorg en volwassenzorg. We maken ons sterk voor een divers onderwijsaanbod, met aandacht voor achterstand en het voorkomen van kansenongelijkheid.

Programma 2. Ruimte

Naast de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022 zal in 2021 de inzet zich vol richten op het faciliteren van woningbouwontwikkelingen in de verschillende kernen van onze gemeente. Er is een grote vraag. Op basis van de vast te stellen woonvisie zal naar behoefte worden gebouwd. Er zal nadrukkelijk de haalbaarheid onderzocht worden van nieuwe ontwikkelingen op bestaande grondposities. Daarnaast zullen ook kansen aangegrepen worden om gronden voor nieuwe ontwikkelingen te verwerven.

Op het gebied van recreatie en toerisme blijven we investeren in aansprekende evenementen die bijdragen aan de merkontwikkeling van Woensdrecht. Met recreatieondernemers wordt samen nagedacht over initiatieven om meer recreanten en toeristen aan onze gemeente te binden. In regionaal verband wordt binnen de financiële mogelijkheden samengewerkt aan versterking van de Brabantse Wal.

Woensdrecht blijft zich profileren als fiets- en wielergemeente. Wielerevenementen willen we blijven ondersteunen en de fietsvoorzieningen, zoals MTB-netwerk en routenetwerk, zijn van een aantrekkelijk niveau. Natuurlijk faciliteren we daarnaast ook andere aanwezige sporten in onze gemeente.

Programma 3. Leefomgeving

Woensdrecht maakt zich sterk voor een duurzame ontwikkeling van onze gemeente. Naast de realisatie van zonneparken zal in 2021 een warmtevisie opgesteld worden die richting geeft aan een toekomstige gasloze en CO₂-neutrale energievoorziening in Woensdrecht. Ook zullen fysieke maatregelen voorbereid worden om de klimaatveranderingen het hoofd te bieden. Zo moet u bijvoorbeeld denken aan water vasthouden tegen verdroging. De inkomsten uit bijvoorbeeld de zonneparken kunnen hiervoor worden ingezet.

Het openbaar gebied wordt netjes onderhouden. De gemeente Woensdrecht heeft een groen karakter. Dat willen we ook zo houden. In het te actualiseren beheersplan Openbare Ruimte zal het onderhoudsniveau van het openbaar groen en andere voorzieningen in de openbare ruimte vastgehouden worden.

Nieuwe initiatieven van inwoners die bijdragen aan een betere leefbaarheid in onze gemeente blijven we aanmoedigen en waar nodig geven we ze een steuntje in de rug. Met bestaande initiatieven blijven we in contact.

Voor onze gemeentelijke accommodaties en gebouwen zal een nieuwe planperiode voor het meerjaren onderhoudsplan worden opgesteld. Inzet is om de huidige onderhoudsniveaus overeind te houden. Onderzocht wordt in hoeverre gebruikers van accommodaties zelf werkzaamheden kunnen uitvoeren om zo kosten te drukken.

Programma 4. Economie

Op economisch vlak blijven we lokaal starters ondersteunen en voeren we structureel overleg met onze ondernemersverenigingen. Er wordt een nieuwe detailhandelsvisie opgesteld. Waar mogelijk faciliteren we nieuwe ontwikkelingen om een aantrekkelijk winkel- en bedrijvenaanbod te behouden. Zo maken we afspraken in regionaal verband voor ontwikkelingsmogelijkheden voor lokale bedrijven in onze gemeente.

Al enkele jaren blijkt dat bij afsluiting van het jaar de kosten van afvalverwerking niet volledig gedekt worden door de afvalstoffenheffing. In 2021 zal de afvalstoffenheffing opgehoogd worden om kostendekkend te werken. Tegelijkertijd zal ingezet worden op het optimaliseren van de inzamelfaciliteiten en het stimuleren van nog meer afvalscheiding. Zodoende kunnen inwoners zelf invloed uitoefenen op het beperken van de kosten van afvalverwerking.

Covid-19 heeft ontegenzeggelijk consequenties voor de economische ontwikkelingen op Businesspark Aviolanda. De burgerluchtvaart wordt hard geraakt. De aan defensie gelieerde activiteiten blijven zorgen voor vraag naar arbeid. De gemeente blijft daarom investeren op een intensieve samenwerking tussen overheden, ondernemers en onderwijs op het totale Aerospace Maintenance Cluster Woensdrecht. We verbinden partijen gericht op het tijdige beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel alsook het aanjagen en uitvoeren van duurzame en innovatieve projecten.

Programma 5. Bestuurskracht

Als bestuurskrachtige gemeente is Woensdrecht in staat om beleid uit te voeren dat aan de behoeften en verwachtingen van inwoners voldoet én om als lokaal bestuur adequaat invulling te geven aan haar (wettelijke) taken. Dat doet de gemeente samen met inwoners, andere gemeenten en organisaties in netwerken en ketens.

Zo zorgen we voor veiligheid in het dagelijks leven, bij crisis en rampen. Het bestuur van de gemeente Woensdrecht wil dat inwoners zich veilig voelen en veilig zijn.

Voor een goede samenwerking blijft Woensdrecht in contact met partners. Zij voelen zich 'welkom in Woensdrecht' en ze zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente, ook 'op afstand'. Uiteraard blijven telefonisch en fysiek contact nodig en mogelijk. In onze moderne maatschappij zijn informatie en techniek essentieel voor een goede dienstverlening. Daarom heeft Woensdrecht aandacht voor ontwikkeling op deze thema's.

Bestuur en organisatie moeten invulling geven aan de relaties met onze partners. Daarop beschouwen we de organisatie en de ontwikkelingen die noodzakelijk zijn om van meerwaarde te blijven zijn voor onze inwoners. We benutten talenten en capaciteiten.

We zijn ons bewust van de risico's die op gemeenten afkomen en we beraden ons erop hoe we die kunnen beheersen. De gemeente Woensdrecht blijft rechtmatig, integer en financieel in control.

Programmaplan financieel

Budgetrecht van de raad

Op grond van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale baten en lasten per programma (art 5.1). Deze zijn aan het begin van elk programma in tabelvorm weergegeven. Het college verdeelt de door de raad op programmaniveau vastgestelde middelen over de producten. Daarbij houdt zij zowel rekening met regulier werk, als met de geactualiseerde ambities uit het collegewerkprogramma. Binnen ieder programma treft u per product een tabel die de toedeling over de producten weergeeft. Daarnaast informeren wij u op programmaniveau over aard, duur, nut en noodzaak van de voorgenomen *nieuwe* investeringen. Bij de begrotingsbehandeling geeft uw raad aan van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. Het totaal van de nieuwe investeringen wordt bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd (art. 5.2).

Financieel perspectief

Belangrijk uitgangspunt bij de realisatie van onze doelstellingen en effecten is het voeren van een goed financieel beleid teneinde een sluitende (meerjaren)begroting te realiseren met een in financieel opzicht gezond meerjarenperspectief. Met het huidige meerjarenperspectief zijn we als college daarin geslaagd. Bij de Perspectievennota 2020-2024 werd een meerjarig positief financieel perspectief gepresenteerd. Sindsdien zijn er diverse mutaties geweest, die geleid hebben tot de in onderstaande tabel vermelde, geactualiseerde ramingen.

Overzicht begrotingssaldo		2020	2021	2022	2023	2024
Saldo na Perspectievennota		16	79	168	-169	16
Ontwikkelingen:						
a	Prognose WMO Huishoudelijke Ondersteuning & Begeleiding	-	-527	-527	-527	-527
b	Leerlingenvervoer	-94	-94	-94	-94	-94
c	Integraal Kind Centrum	-	-	61	-	-
d	WVS en Veilig Thuis	55	146	69	70	68
e	Grondexploitatie	260	-158	-4	5	-
f	OZB Wide Body Hangar	-45	-45	-45	-45	-45
g	Leges zonneparken	415	-124	-199	-124	1
h	Saver	160	-160	-	-	-
i	Indexeringstekort	-	-83	-83	-83	-83
j	OZB-verhoging van 1,58% (inflatie) naar 10%	-	388	393	394	399
k	Aanvullende taakstelling bedrijfsvoering	-	100	200	300	400
l	Septembercirculaire	245	65	81	135	209
m	Regulier staatwerk begroting	85	16	-4	-1	-39
n	Overige posten begrotingsjaar 2020 (o.a. Appa)	-369	-	-	-	-
o	Overige mutaties (incl. gemeentelijke belastingen)	-35	-35	-27	-27	-26
p	Aanvullende opbrengsten leges	-	60	-	-	-
q	Eenmalige grondverkoop	-	490	-	-	-
Geactualiseerd financieel perspectief		693	118	-11	-166	279
Correctie voor saldo van incidentele lasten en baten: De provincie stelt dat voor het beoordelen van het structureel evenwicht het overschot van incidentele baten op lasten niet mag worden meegeteld in de beoordeling.			-397	-10	246	14
Structureel saldo (volgens richtlijnen toezichthouder)			-279	-21	80	293

Hieronder worden de mutaties kort toegelicht.

a. Prognose WMO Huishoudelijke ondersteuning & begeleiding

Vanwege snel stijgende cliëntenaantallen lieten de eerste en tweede financiële tussenrapportages 2020 een verwacht tekort zien op Wmo Huishoudelijke Ondersteuning en Begeleiding. Voor 2021 en verder wordt dit voorziene tekort nog iets groter door de indexering van de tarieven. In het hier gepresenteerde meerjarenperspectief is uitgegaan van een afvlakking van de stijgende cliëntenaantallen per januari 2021. In de risicoparagraaf gaan we hier nader op in.

b. Leerlingenvervoer

De start van een nieuw contract, met een nieuwe aanbieder, voor het leerlingenvervoer tijdens de coronacrisis maakte het niet mogelijk om gedegen prognoses te maken.

Pas bij de start van het nieuwe schooljaar 2020-2021 kon op basis van daadwerkelijke gegevens een prognose worden gemaakt en is een tekort voorzien.

c. Integraal Kind Centrum

Bij het wijzigingsvoorstel voor de programmabegroting 2020, vastgesteld op 28 mei 2020, is rekening gehouden met oplevering medio 2022. De oplevering is nu voorzien in september 2022. Dat betekent dat ook de ingangsdatum voor de verschuldigde huurverplichting aan de beheerstichting opschuift naar het laatste kwartaal 2022. Daardoor wordt in 2022 minder huur betaald dan eerder geraamd.

d. WVS en Veilig Thuis

Voor 2020 realiseren we een eenmalig voordeel op Veilig Thuis van € 20.000. Verder houden we rekening met een voordelig, structureel effect op de WVS. Daarmee lopen we vooruit op positieve besluitvorming door deelnemende gemeenten en het AB over het voorstel tot wijziging van de bekostigingssystematiek van het WVS en de reservering van € 2 mln. ter dekking daarvan. Verder wordt in 2020 een eenmalig voordeel verwacht bij de post "Veilig Thuis", omdat centrumgemeente Breda voor deze activiteiten extra rijksmiddelen ontvangt.

e. Grondexploitaties

De jaarlijkse actualisatie van de grondexploitaties laat in 2020 een voordeel zien vanwege de opbrengsten Verlengde Duinstraat, Hoogerheide en Noordrand, Ossendrecht. De laatste komt voort vanuit verschuiving van de opbrengsten van 2021 naar 2020. Dat leidt tot een nadelig effect voor 2021.

f. OZB Wide Body Hangar

Met vaststelling van de Perspectievennota 2019-2023 op 9 juli 2019 heeft uw raad ingestemd met de raming van OZB-opbrengsten welke samenhangen met de voorgenomen bouw van de Wide Body Hangar. Met het wijzigingsvoorstel voor de begroting 2020, vastgesteld op 28 mei jl., zijn de legesopbrengsten voor de Wide Body Hangar vanwege uitstel van de bouw vanwege PAS-problematiek afgeraamd. Derhalve zijn de daarmee samenhangende, geraamde OZB-opbrengsten uit de begroting gehaald.

g. Leges zonneparken

In de programmabegroting 2020 was voorzien om de komende jaren zonneparken te realiseren. Deze ambitie is naar voren gehaald, waardoor er een eenmalige bate is aan leges opbrengsten in 2020 en meerjarig (nog) niet. De eerder voorziene meerjarige opbrengsten komen hiermee te vervallen. Daarnaast worden hiervoor ook in 2020 anterieure overeenkomsten afgesloten en wordt ook deze opbrengst in 2020 meegenomen ten gunste van de algemene middelen.

h. Saver

Met de Perspectievennota 2020-2024 is de extra dividenduitkering vanwege de eenmalige boekwinst bij de verkoop van het terrein oude milieustraat gemeenten Halderberge en Roosendaal geraamd in begrotingsjaar 2021 omdat het dividend in dat jaar zou worden uitgekeerd. Na de laatste aandeelhoudersvergadering is echter bekend gemaakt dat de opbrengst behoort te worden toegerekend aan het boekjaar van besluitvorming. Vandaar dat de opbrengst verschuift naar het begrotingsjaar 2020.

i. Indexeringstekort

Vanuit de Meicirculaire zijn middelen ontvangen voor prijscompensatie. Deze blijken onvoldoende om alle in de begroting geraamde budgetten te indexeren. Het gepresenteerde bedrag betreft een indexeringstekort dat ten laste van het rekeningresultaat komt.

j. OZB verhoging van 1,58% (inflatie) naar 10%

Voorstel is om de OZB te verhogen met 10% (waarvan 1,58% inflatie). Het college doet dat omwille van het behoud van het voorzieningenniveau in onze gemeente.

k. Aanvullende taakstelling bedrijfsvoering

Met zijn besluit d.d. 28 mei 2020 over het wijzigingsvoorstel van de programmabegroting 2020 heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven om vanaf 2021 structureel € 250.000 op bedrijfsvoering te bezuinigen. Daarvoor is een plan gemaakt. Voor de nieuwe, aanvullende bedrijfsvoeringstaakstelling waarvan hier sprake is, staan we politiek, bestuurlijk én managerial aan de lat. We moeten samen bepalen wat we wel doen, wat we anders gaan doen en wat mogelijk niet meer kan.

l. Septembercirculaire

De septembercirculaire 2020 is op Prinsjesdag verschenen. Meerjarig heeft de septembercirculaire 2021 een positief effect voor 2021 en 2022 vanwege bijstellingen van de maatstaven en in de begrotingsjaren 2023 en 2024 door hogere voorziene rijksuitgaven. De extra middelen die de gemeente ontvangt via de algemene uitkering voor de coronacrisis zijn budgetneutraal meegenomen. De gemeente ontvangt voor 2020 en 2021 respectievelijk € 542.000 en € 167.000 extra middelen vanuit de algemene uitkering voor de coronacrisis. Voor zover daar nog geen gemaakte kosten tegenover staan, is er een reservering voor nog te maken kosten gemaakt, zodat deze middelen op dit moment geen impact hebben op het saldo. Met de komende kwartaalrapportages zal u nader worden geïnformeerd worden hoe deze middelen worden ingezet.

m. Regulier staatwerk begroting

Jaarlijks worden, nadat de Perspectievennota is opgesteld, in het begrotingsproces regulier diverse staten opnieuw doorberekend. Het financieel effect daarvan wordt opgenomen in de Programmabegroting 2021. Voor bepaalde onderdelen – bijvoorbeeld voor de personeelsstaat – zijn met de Perspectievennota 2020-2024 al reserveringen gemaakt voor mogelijke meerkosten. Het effect van de alle doorrekeningen is beperkt. In 2020 is een positief effect te zien, onder meer vanwege een lagere rentestand waardoor het goedkoper wordt om geld te lenen.

n. Overige posten begrotingsjaar 2020 (o.a. Appa)

Met de 3e financiële tussenrapportage lichten we mutaties over 2020 toe. Vanwege de omvang lichten we vast de volgende uit. In 2020 stort de gemeente een flinke bijdrage in de voorziening omdat de rente van 0,74% naar 0,28% is gedaald. Als de rente verder daalt naar 0,0%, kan het zijn dat nog een bedrag moet worden bijgestort. Relatief zal de rentedaling in 2021-2024 minder zijn dan tot op heden. Woensdrecht begroot jaarlijks € 50.000 als bijstorting. Het college gaat ervan uit dat dat voldoende is. Als de rente gaat stijgen, kan de bijdrage minder worden. Voor 2021 en verder hoeven we geen verhoogde bijdrage Appa op te nemen in de begroting.

o. Overige mutaties (incl. gemeentelijke belastingen)

Deze verzamelpost van kleinere mutaties bestaat onder meer uit wijzigingen in de bijdrage OMWB, het budget voor het Starterscentrum en de budgetten voor de tennisparken.

p. Aanvullende opbrengsten leges

Het college heeft besloten de legesopbrengsten 2021 te verhogen met een bedrag van € 60.000 op basis van nacalculatie.

q. Eenmalige grondverkoop

Op basis van een aantal scenario's voor woningbouwontwikkeling van de hoek Scheldeweg/Onderstal heeft het college op 6 oktober 2020 besloten om, rekening houdend met BBV-regelgeving, voor 2021 een eenmalige opbrengst uit grondverkoop op te nemen van € 490.000.

Autorisatie investeringskredieten

Voor 2021 is een totaal aan investeringen begroot van bijna € 8,5 miljoen. De raad wordt verzocht daarvan ruim € 6,6 miljoen te voteren. Daarnaast wordt voor 2020 gevraagd de al eerder geraamde investeringsbedragen van € 525.000 te voteren. De geraamde investeringen voor 2020 en 2021 betreffen binnen programma 1 de investeringen welke voortkomen uit het vastgestelde Integraal Onderwijshuisvestingplan, voor programma 2 investeringen in sport- en tennisparken, voor programma 3 de renovatie van de Grensstraat te Putte alsmede de onderhoudsprogramma's voor de openbare ruimte, en voor programma 5 (vervangings)investeringen voor het materieel voor de buitendienst.

Weerstandsvormogen

Van belang is dat de vrije ruimte in de exploitatie en de reserves (weerstandsvormogen) voldoende is om de risico's op te kunnen vangen. Dit wordt uitgedrukt in een weerstandsratio. De gemeenteraad van Woensdrecht heeft als minimumnorm voor de weerstandsratio de minimumwaarde van 1,4 vastgesteld.

Het voor 2021 begrote totale weerstandsvormogen bedraagt € 5.243.746. Dit bedrag is opgebouwd uit het saldo van de algemene reserve, het geraamde exploitatieresultaat voor 2020, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien, waarop de exploitatie- en investeringsuitgaven ten laste van de algemene reserve in mindering zijn gebracht. Aan risico's wordt een totaal geraamd van € 3.282.000. Hieruit resulteert een weerstandsratio van 1,6 waarmee voldaan wordt aan de door de raad gestelde minimumnorm.

De financiële positie van onze gemeente is te kwalificeren als zijnde goed. De meeste ratio's blijven de kwalificatie 'goed' behouden in de ramingsperiode. Door stijging van de leningportefeuille neemt de schuldquote toe, maar deze is nog steeds beperkt. Algemene conclusie is dat zich wijzigingen zullen gaan voordoen in de wijze van financiering van onze gemeente naar meer externe financiering. De schuldratio's lopen op en de solvabiliteitsratio daalt. Het op niveau blijven houden van de solvabiliteit blijft een aandachtspunt binnen ons financieel beleid.

Lastenontwikkeling

Conform het collegewerkprogramma 2018-2022 betalen inwoners en bedrijven, buiten de inflatiecorrectie, niet méér aan gemeentelijke lasten dan in 2018. Dit uitgangspunt wordt voor 2021 niet gehanteerd. Voor het jaar 2021 stijgen de gemeentelijke belastingen. Een gezin (meerpersoonshuishouden) met in eigendom een woning met een getaxeerde waarde van € 269.000 betaalt in 2021 een bedrag van € 771,55 aan gemeentelijke belastingen. In het overzicht woonlasten van het jaar 2019 stond Woensdrecht op de 93e plaats (bruto woonlasten € 697), nu staat Woensdrecht op nummer 54 (bruto woonlasten € 702). Dit toont aan dat Woensdrecht in vergelijking met andere gemeenten terughoudend is in het verhogen van de belastingen.

Subsidieplafond 2021

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2016 stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast. Het plafond voor Thema 1 Sociale Samenhang is verlaagd door minder subsidie aan de bibliotheek toe te kennen als gevolg van herstructurering van bibliotheekwerk. Het plafond voor Thema 2 Maatschappelijke Participatie is verruimd door de indexering vanwege cao afspraken voor de BWI, Stichting Traverse en Stichting Mee. Jaarlijks is er voor de subsidieregeling 'Eenmalige subsidies Woensdrecht' € 8.143 beschikbaar.

Organisatie

Gemeenteraad

In 2018 is in Woensdrecht een coalitie, bestaande uit ABZ, CDA en VVD gevormd. Het coalitieakkoord heeft de titel "Samen door" meegekregen.

De verdeling van de 19 zetels in de gemeenteraad van Woensdrecht is als volgt:

Algemeen Belang Zuidwesthoek (ABZ)	7 zetels
CDA Woensdrecht (CDA)	4 zetels
VVD Woensdrecht (VVD)	2 zetels
Alle Kernen Troef (AKT)	2 zetels
PvdA Woensdrecht (PvdA)	2 zetels
D66 Woensdrecht (D66)	2 zetels

De voorzitter van de gemeenteraad is Dhr. drs. J.J.C. Adriaansen (burgemeester) en de griffier is Dhr. C. Adriaanse.

Raadsleden

De Woensdrechtse gemeenteraad bestaat uit de volgende personen. De eerstgenoemde per partij is de fractievoorzitter.

Algemeen Belang Zuidwesthoek (ABZ)

Dhr. M.P.M. Schuurbijs, Dhr. M.R.G. Adriaansen, Dhr. A.C.M. Buijsen, Dhr. M.M.E. van Eekeren, Dhr. A.P.C.M. Gelten, Mevr. L.P.C. de Waal en Mevr. M.E. de Lange

CDA Woensdrecht (CDA)

Dhr. J.A.C. Pijnen, Mevr. M.H.C.F. Michielsen-Goyvaerts, Dhr. L.J.C.L. de Vos en Dhr. E.C.M. van Wezel

VVD Woensdrecht (VVD)

Dhr. E.J.M. Bolders en Dhr. R.C.S.W.J. Willeboordse MA

Alle Kernen Troef (AKT)

Dhr. L.M. Bolders en Dhr. A.M. Mathijssen

PvdA Woensdrecht (PvdA)

Mevr. W.W.J.F. de Koning-Bogers en Dhr. R.B. Gaarkeuken

D66 Woensdrecht (D66)

Dhr. T.J.W. de Heer en Dhr. J.C.A. van der Ha

Ter voorbereiding op de vergaderingen van de gemeenteraad zijn drie raadscommissies ingesteld, de opinieraden voor Ruimte, Samenleving en Bestuur. De bespreking in de opinieraden vindt plaats in twee delen, één informerend en één opiniërend.

Aansluitend aan de laatste opinieraad wordt een besluitraad gehouden. Dit is een officiële vergadering van de raad, waarin besluiten worden genomen over die voorstellen, die als A-voorstel zijn aangemerkt. Alle andere besluiten worden genomen in een raadsvergadering.

College van burgemeester en wethouders en portefeuilleverdeling

Het college van Woensdrecht bestaat uit de burgemeester en vier wethouders. Het college vergadert wekelijks op dinsdag. De gemeentesecretaris, mevr. A.P.E. Baart MBA, is naast directeur van de ambtelijke organisatie ook secretaris van het college. De secretaris is als adviseur aanwezig bij de wekelijkse collegevergaderingen. Sinds 31 mei 2018 bestaat het college uit:

Rol	Naam	Portefeuille
Burgemeester	Dhr. drs. J.J.C. Adriaansen	Openbare orde en veiligheid, dienstverlening en burgerzaken, regionale samenwerking, waaronder veerkrachtig bestuur op de Brabantse Wal, verbonden partijen, communicatie en externe oriëntatie, bestuurlijke en juridische zaken, Aviolanda, handhaving, personeel en organisatie, informatieveiligheid en privacy
Wethouders	Dhr. J.P.M. de Waal (1e loco burgemeester)	Ruimtelijke ordening en bouwzaken (inclusief vergunningen / bestemmingsplannen), volkshuisvesting, wonen, grondzaken, toerisme en recreatie, branding Brabantse Wal, informatisering en automatisering, evenementen, sport
	Dhr. L.G.M. van der Beek (2e loco burgemeester)	Onderwijs en onderwijshuisvesting (inclusief voor- en vroegschoolse activiteiten/leerplicht/speciaal en passend onderwijs), integraal jeugdbeleid, welzijn en subsidiebeleid, sociale zaken (waaronder participatiewet, armoedebelief en schuldhulpverlening), zorg, wet maatschappelijke ondersteuning en volksgezondheid, integrale toegang
	Dhr. J.M.A. van Agtmaal (3e loco burgemeester)	Milieu en duurzaamheid, beheer openbaar gebied, verkeer en vervoer, cultuur en monumenten, leefbaarheid, burgerparticipatie en burgerinitiatieven/overheidsparticipatie inclusief dorpsplatforms, accommodatiebeheer inclusief huisvesting van de gemeentelijke organisatie, landschap en natuur, DID/Archieven
	Dhr. dr. H.S. Kielman (4e loco burgemeester)	Financiën, belastingen en heffingen, centrale inkoop, economische zaken (werkgelegenheid, middenstand en winkelgebieden, bedrijventerreinen), afvalinzameling

Strategisch managementteam

Mevr. A.P.E. Baart MBA	algemeen directeur (voorzitter)
Dhr. ing. P.A.C. Bogers	afdelingshoofd Dienstverlening
Dhr. A.P.M.A. Schouw	afdelingshoofd Ontwikkeling beleid en beheer

Adviseur van het bestuur en het SMT is concerncontroller, dhr. drs. J.A.G. Gommers MBA QT.

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad (OR) van de gemeente Woensdrecht bestaat uit vier leden. In de “kiesgroep” gemeentepersoneel is de Abva/Kabo met één lid en de “vrije lijst” met drie leden vertegenwoordigd. Ook is er een ambtelijk secretaris. De OR is in 2017 gekozen.

Programma 1. Sociaal Domein

Maatschappelijk effect

- Inwoners nemen op een zo volledig en volwaardig mogelijke manier deel aan de samenleving.
- Inwoners zijn veerkrachtig. Dat wil zeggen: Inwoners zijn in staat om met veranderingen om te gaan, beschikken over de daartoe benodigde hulpbronnen, nemen hun verantwoordelijkheid, zijn (samen)redzaam en participeren naar vermogen.
- Inwoners kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven.
- Inwoners zijn op de hoogte van ontwikkelingen en mogelijkheden.
- De integrale toegang staat dicht bij onze inwoners, is duidelijk herkenbaar, laagdrempelig en heeft hun behoeften voorop staan. Inwoners krijgen antwoord op hun vraag.
- De privacy van inwoners is geborgd.
- Inwoners krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben; niemand valt buiten de boot.
- Inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren een optimale ondersteuning binnen beschikbare budgetten.
- Werkgevers worden optimaal bediend bij het invullen van vacatures en vragen over instrumenten die zij kunnen inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Inwoners hebben een gezonde levensstijl.
- Talenten worden optimaal ontwikkeld en benut.
- Inwoners hebben gelijke kansen om zich te ontwikkelen.
- Onderwijsruimten/-gebouwen worden efficiënt gebruikt.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Sociaal Domein zijn de navolgende organisaties betrokken: Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Brabantse Wal, WVS-Groep, Stichting Samenwerken, GGD West-Brabant, Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord, Regionaal Bureau Leerplicht, Veilig Thuis West-Brabant.

Wat geven we uit aan programma 1. Sociaal Domein?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	7.758.512	833.035	8.591.547	8.460.617	8.479.868	8.489.151	8.403.818
Lasten	-25.278.436	-1.800.105	-27.078.541	-27.074.690	-27.235.630	-27.444.331	-27.414.863
Resultaat	-17.519.924	-967.070	-18.486.994	-18.614.073	-18.755.762	-18.955.180	-19.011.045

1.1 Sociale veerkracht

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners participeren zo volledig en volwaardig mogelijk in de Woensdrechtse samenleving.

- We zorgen ervoor dat onze partners in het sociaal domein een welzijnsaanbod ontwikkelen dat inspeelt op de daadwerkelijke behoefte per dorp, waardoor mensen in de gelegenheid gesteld worden langer zelfstandig te wonen.
- We zetten in op preventie en vroegsignalering en stimuleren daartoe de samenwerking tussen de partners in het voorliggend veld onderling.

Wat geven we uit aan 1.1 Sociale Veerkracht?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	51.254	19.530	70.784	28.476	63.289	69.626	69.626
Lasten	-1.404.760	-27.020	-1.431.780	-1.333.957	-1.349.199	-1.355.948	-1.356.290
Resultaat	-1.353.506	-7.490	-1.360.996	-1.305.481	-1.285.910	-1.286.322	-1.286.664

1.2 Integrale toegang Sociaal Domein

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners weten zelf de weg te vinden naar de juiste zorg en ondersteuning. We helpen hen daarbij met slimme technologie en waar dit niet toereikend is met persoonlijke begeleiding.

- We vereenvoudigen de toegang tot de geïndiceerde zorg en ondersteuning (maatwerkvoorzieningen), zodat inwoners zoveel mogelijk zelf kunnen beslissen en regelen. Wie dat niet kan, helpen we daarbij.
- We communiceren duidelijk aan inwoners met welke vragen (inhoudelijk) ze waar (fysiek) terecht kunnen.
- We verbeteren de verbinding binnen de integrale toegang. Zowel tussen beleid en uitvoering, als tussen de deeldomeinen (voorliggend veld, Jeugd, Jeugdgezondheidszorg/onderwijs, Werk en inkomen en Wmo).

Wat geven we uit aan 1.2 Integrale toegang Sociaal Domein?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	7.601	0	7.601	6.324	6.324	6.324	6.324
Lasten	-965.397	-19.039	-984.436	-838.387	-872.196	-866.969	-857.367
Resultaat	-957.796	-19.039	-976.835	-832.063	-865.872	-860.645	-851.043

1.3 Werk en inkomen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners (met een afstand tot de arbeidsmarkt) hebben een beter perspectief op werk en grotere kansen op de arbeidsmarkt.

- We werken in proeftuinen aan nieuwe, bij de verander(en)de doelgroep passende, vormen van activering. Dit doen we vanuit de ketensamenwerking tussen de ISD, Werkplein Hart van West-Brabant, WVS en de doorontwikkeling van de Stichting Samenwerken.
- De ISD Brabantse Wal en het Werkcentrum dragen zorg voor een verdere aansluiting tussen het cliëntenbestand en de vacatures waar personeelstekorten zijn.
- De ISD Brabantse Wal wordt onderdeel van de integrale toegang sociaal domein zodat er meer samenhang, afstemming en uitwisseling is in de zorg- en dienstverlening waardoor interventies effectiever en efficiënter worden.

We zetten ons in om (de gevolgen van) armoede en schulden in de gemeente te voorkomen en terug te dringen, zodat inwoners zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving.

- Wij zetten in op effectieve vroegsignalering. Dit wil zeggen dat we tijdig en pro-actief actie ondernemen, mede aan de hand van signalen van partners, voordat problemen escaleren.
- Wij stimuleren een integrale samenwerking tussen en met onze partners, zodat armoede- en schuldenproblematiek in samenhang met overige levensdomeinen wordt aangepakt.
- We blijven inzetten op de bekendheid, toegankelijkheid en het gebruik van armoederegelingen.

Per 2021 voldoet gemeente Woensdrecht aan de taken zoals beschreven in de nieuwe Wet Inburgering 2021.

- We creëren een compleet inburgeringsaanbod, waarin integraliteit op het gebied van inburgering, participatie en het bredere sociaal domein geborgd is.

Wat geven we uit aan 1.3 Werk en inkomen?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	6.038.760	521.074	6.559.834	6.262.727	6.237.165	6.240.111	6.154.778
Lasten	-9.108.468	-753.269	-9.861.737	-9.388.528	-9.417.951	-9.404.249	-9.298.377
Resultaat	-3.069.708	-232.195	-3.301.903	-3.125.801	-3.180.786	-3.164.138	-3.143.599

1.4 Maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Het aanbod van zorg en ondersteuning sluit aan op de behoeften van onze inwoners en de beoogde resultaten worden behaald. De geleverde inzet is effectief, efficiënt en van goede kwaliteit.

- We zetten in op doorontwikkeling van het huidige ondersteuningsaanbod middels het project Effectievere en Efficiëntere Wmo in samenwerking met onze zorgpartners.
- We dragen zorg voor het implementeren van de wetswijziging Resultaatgericht Indiceren en passen het huidige werkproces hierop aan in samenwerking met onze zorgpartners.

Inwoners nemen zo volwaardig mogelijk deel aan de samenleving, zoveel mogelijk binnen de eigen leefomgeving.

- Door een goed aanbod van faciliteiten en zorg en ondersteuning, worden mensen in de gelegenheid gesteld langer zelfstandig te wonen.
- We stimuleren en faciliteren maatschappelijke initiatieven en staan open voor uitdagingen op het gebied van Right to Challenge.

De centrumgemeentetaak Beschermd Wonen is tijdig geïmplementeerd op basis van het 'Plan van Aanpak 2020' dat samen met zes gemeenten van de regio West-Brabant West is opgesteld én het in 2019 gesloten akkoord tussen VNG en Rijk.

- We dragen in samenwerking met de zes gemeenten van de regio West-Brabant West zorg voor de implementatie van de centrumgemeentetaak Beschermd Wonen. Vanaf 2022 zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de indicaties beschermd wonen.

Wat geven we uit aan 1.4 Maatschappelijke ondersteuning?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	207.927	-14.000	193.927	195.348	195.348	195.348	195.348
Lasten	-5.827.104	263.757	-5.563.347	-6.073.810	-6.053.147	-6.079.119	-6.121.431
Resultaat	-5.619.177	249.757	-5.369.420	-5.878.462	-5.857.799	-5.883.771	-5.926.083

1.5 Zorg voor Jeugd

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Het aanbod van zorg en ondersteuning sluit aan op de behoeften van onze inwoners en de beoogde resultaten worden behaald. De geleverde inzet is effectief, efficiënt en van goede kwaliteit.

- We verstevigen de samenwerking tussen partijen die lichte jeugdzorg bieden. Op het gebied van de complexe jeugdzorg, heeft het intensiveren van de samenwerking reeds tot positieve resultaten geleid.
- We monitoren de resultaten van het beleid door kwaliteit, cliënttevredenheid en kosten te meten. Op basis hiervan sturen we bij waar nodig.

We hebben de ondersteuningsvraag reeds in een vroeg stadium in beeld. Daarmee voorkomen we de noodzaak van zwaardere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk en neemt de druk op (zware) maatwerkvoorzieningen af.

- We verkennen met onze partners hoe deskundigen uit de specialistische jeugdzorg (niet-vrij toegankelijke zorg) kunnen helpen bij preventieve jeugdzorg.
- In 2021 versterken we de veiligheidsteams om te voorkomen dat een kindbeschermsmaatregel noodzakelijk is. We streven naar kortere doorlooptijden tot een maatregel, minder onnodige inzet van zorg en een klantvriendelijker traject voor de cliënt.
- In 2020 zijn we gestart met het organiseren van een spreekuur door een jeugdverpleegkundige bij een huisartsenpraktijk om de samenwerking met de huisartsen te verstevigen. In 2021 organiseren we dit binnen alle huisartsenpraktijken in de gemeente.

De regie over jeugdzorg ligt in de eerste plaats bij de jeugdigen en ouders zelf.

- De jeugdprofessionals maken ouders er bewust van wat ze op eigen kracht kunnen.
- We ontwikkelen een kwaliteitsmeting, waarin jeugdigen en ouders hun ervaringen met zorgaanbieders, jeugdprofessionals en jeugdbeschermers kunnen beoordelen. Dit kan ouders en jeugdigen helpen bij het maken van keuzes voor zorg.

Wat geven we uit aan 1.5 Zorg voor Jeugd?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	1.301.244	39.697	1.340.941	1.549.299	1.549.299	1.549.299	1.549.299
Lasten	-4.850.130	-804.762	-5.654.892	-5.825.402	-5.816.703	-5.814.432	-5.815.905
Resultaat	-3.548.886	-765.065	-4.313.951	-4.276.103	-4.267.404	-4.265.133	-4.266.606

1.6 Gezondheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We zetten ons samen met partners en andere gemeenten in om de gezondheid van de inwoners te beschermen, bewaken en bevorderen.

- We zetten in op activiteiten ter bevordering van de psychische gezondheid (waaronder preventie van depressie en eenzaamheid).
- We zetten in op activiteiten ter bevordering van een gezonde leefstijl en vitaliteit (waaronder het voorkomen en verminderen van overgewicht, roken, (schadelijk) alcoholgebruik en drugs).

Wat geven we uit aan 1.6 Gezondheid?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	1.220	0	1.220	0	0	0	0
Lasten	-916.188	-8.610	-924.798	-922.469	-914.259	-926.629	-939.908
Resultaat	-914.968	-8.610	-923.578	-922.469	-914.259	-926.629	-939.908

1.7 Onderwijs

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We versterken de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp.

- We werken samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs om zorg in onderwijstijd voor het speciaal onderwijs te organiseren door middel van het draaien van pilots binnen de jeugdhulpregio West-Brabant West.
- We onderzoeken welke onderwijszorgarrangementen in het regulier onderwijs nodig zijn en waar nodig passen we ons stelsel hierop aan.

We voorkomen achterstanden en kansenongelijkheid.

- Samen met verschillende partners investeren we in een doorlopende ontwikkel- en leerlijn 0-3 jaar (VVE, OAB, volwasseneducatie).
- We blijven inzetten op de bestrijding van laaggeletterdheid door het verhogen van de basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) van onze inwoners.
- Als een van de 16 gemeenten binnen het Regionaal Bureau Leren (RBL) werken we mee aan het stimuleren en behalen van startkwalificaties door jongeren en het begeleiden van kwetsbare jongeren zonder startkwalificatie naar kansrijkere posities.

De onderwijshuisvesting voldoet aan de behoefte. Ruimten en gebouwen worden efficiënt gebruikt.

- We geven uitvoering aan het Integraal Huisvestings Plan (in 2021 betekent dat: vernieuwbouw De Meulenrakers en actualisatie IHP op basis van actuele leerlingprognoses).

Wat geven we uit aan 1.7 Onderwijs?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	150.506	266.734	417.240	418.443	428.443	428.443	428.443
Lasten	-2.206.389	-451.162	-2.657.551	-2.692.137	-2.812.175	-2.996.985	-3.025.585
Resultaat	-2.055.883	-184.428	-2.240.311	-2.273.694	-2.383.732	-2.568.542	-2.597.142

1.8 Investerings

Investerings programma 1. Sociaal Domein

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de nieuwe investeringen van het lopende en aankomende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Investeringsprognose 2021-2024

Bedragen in €						
Omschrijving	Gevoteerd 2020	Nog te voteren 2020	Nog te voteren 2021	Ramingen 2022	Ramingen 2023	Ramingen 2024
Vorbereidingskrediet basisschool Huijbergen	-	25.000	-	-	-	-
Nieuwbouw basisschool Huijbergen	-	-	-	-	-	2.236.000
BS Boemerang Hoogerheide naar BENG	-	500.000	-	-	-	-
Nieuwbouw basisschool Meulenridders Ossendrecht	-	-	3.365.000	-	-	-
Verbouwing integrale toegang gebouwen (raad 28 mei 2020)	221.386	-	-	-	-	-
Verbouwing integrale toegang technische installaties (raad 28 mei 2020)	20.126	-	-	-	-	-
Verbouwing integrale toegang inventaris (raad 28 mei 2020)	60.378	-	-	-	-	-
Verplaatsing bibliotheek naar MFC De Kloek	-	-	-	250.000	-	-
Totaal	301.890	525.000	3.365.000	250.000	-	2.236.000

Toe te kennen investeringskredieten 2020 (mutatie) en 2021

Investeringskredieten worden door de gemeenteraad toegekend voor uitvoering van nader omschreven werkzaamheden (project scope, art. 5.7 van de financiële verordening).

Met het raadsbesluit voor wijziging van de begroting 2020 van 28 mei 2020 heeft uw raad ingestemd met de raming van benodigde middelen voor investeringskredieten uit het Integraal Onderwijshuisvestingsplan. Dat plan is door uw raad op 9 juli 2020 vastgesteld. De voting door uw raad van de daarmee samenhangende investeringskredieten op basis van de project scope heeft nog niet plaatsgevonden. Dat wordt met het vaststellen van de programmabegroting 2021 gerepareerd. Voor de verbouwing van de integrale toegang heeft uw raad het krediet reeds toegekend bij het raadsbesluit van 28 mei 2020 over het wijzigingsvoorstel voor de begroting 2020.

Voting van investeringskredieten voor latere begrotingsjaren dan 2021 vindt plaats in de begroting voor het desbetreffende jaar. Wel wordt financieel vast rekening gehouden met meerjarig voorziene uitgaven.

Investerings

- Voorbereidingskrediet basisschool Huijbergen

Deze investering past binnen de scope van het Integraal Onderwijs Huisvestingsplan dat op 9 juli 2020 door de raad is vastgesteld. Een betere kwaliteit van de schoolgebouwen moet bijdragen aan betere schoolprestaties van de leerlingen. We voeren een onderzoek uit bij Ste. Marie te Huijbergen. Het onderzoek moet antwoord geven op de vraag of het gebouw nog op het gewenste kwaliteitsniveau (technisch en functioneel) te krijgen is, of dat nieuwbouw meer voor de hand ligt.

- BS Boemerang Hoogerheide naar BENG

Deze investering past binnen de scope van het Integraal Onderwijs Huisvestingsplan dat op 9 juli 2020 door de raad is vastgesteld. We gaan het binnenklimaat van basisschool De Boemerang in Hoogerheide opwaarderen. Het schoolbestuur is eigenlijk verantwoordelijk voor het binnenklimaat, maar vanuit de ambities van het IHP (en vanuit een goede samenwerking), wil de gemeente toch een financiële impuls geven aan een adequate huisvesting. De meerprijs bovenop de gemeentelijke bijdrage betalen beide schoolbesturen (LPS en SOM) zelf. Er is inmiddels een proeflokaal ingericht en naar aanleiding van de evaluatie van deze resultaten, zullen de verbouwingswerkzaamheden nog in 2020, doch uiterlijk in 2021, plaatsvinden.

- Nieuwbouw basisschool Meulenridders Ossendrecht

Deze investering past binnen de scope van het Integraal Onderwijs Huisvestingsplan dat op 9 juli 2020 door de raad is vastgesteld. Een betere kwaliteit van de schoolgebouwen moet bijdragen aan betere schoolprestaties van de leerlingen. Daarom gaan we over tot vernieuwbouw van De Meulenridders in Ossendrecht. Het geraamde bedrag is gebaseerd op offertes. De bedoeling is dat de vernieuwbouw tijdens de 6 weken zomervakantie in 2021 plaatsvindt.

1.9 Indicatoren

BBV- en lokale beleidsindicatoren

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

BBV-Indicatoren		Gemeente Woensdrecht			Grootteklasse < 25.000 inwoners			Geheel Nederland		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	Bijstandsuitkeringen	20,1	19,9	-	19,9	18,9	-	39	37,4	-
2	Aantal re-integratievoorzieningen	16,9	-	-	19	-	-	30,5	-	-
3	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	65	71	-	50	54	-	60	63	-
4	Kinderen in armoede	5%	-	-	4%	-	-	7%	-	-
5	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	1,8%	-	-	1,4%	-	-	1,9%	-	-
6	Absoluut verzuim leerplichtige leerlingen	7,5	-	-	1,2	-	-	1,9	-	-
7	Relatief verzuim leerplichtige leerlingen	21	-	-	17	-	-	23	-	-
8	Jongeren met jeugdhulp	11,2%	9,7%	-	9,3%	9,4%	-	10,4%	10,5%	-
9	Jongeren met jeugdreclassering	0,6%	0,4%	-	0,5%	0,4%	-	0,3%	0,3%	-
10	Jongeren met jeugdbescherming	1,4%	1,4%	-	0,9%	1,0%	-	1,1%	1,1%	-
Lokale indicatoren		2018	2019	2020						
11	Tevredenheid met WMO-ondersteuning	87,5%	90,40%	-						
12	Inzet van maatwerkvoorzieningen	1219	1298	1015						
13	Huishoudens met laag inkomen	-	-	-						

Legenda indicatoren:

- Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015) (per 1.000 inw. vanaf 18 jr.). *Bron: CBS - Participatiewet.*
- Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. *Bron: CBS - Participatiewet.* Voorheen werd het aantal re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar weergegeven; nu staan alleen de cijfers per 1.000 inwoners van 15-74 jaar op "Waar staat je gemeente" vermeld.
- Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 329 deelnemende gemeenten. *Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO.*
- Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. *Bron: CBS - Jeugd.*
- Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018". *Bron: DUO/Ingrado.*
- Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven (per 1.000 leerplichtigen). De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018". *Bron: DUO/Ingrado.* Woensdrecht geeft een vertekend beeld ten aanzien van verzuimcijfers vanwege de registratiesystematiek voor kinderen die in België onderwijs genieten en voor kinderen die onderwijs bij Almata volgen.
- Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend (per 1.000 leerplichtigen). De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018". *Bron: DUO/Ingrado.* Woensdrecht geeft een vertekend beeld ten aanzien van verzuimcijfers vanwege de registratiesystematiek voor kinderen die in België onderwijs genieten en voor kinderen die onderwijs bij Almata volgen.
- Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. *Bron: CBS - Jeugd.*
- Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar). *Bron: CBS - Jeugd.*
- Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. *Bron: CBS - Jeugd.*
- De mate waarin cliënten tevreden zijn over de ondersteuning die zij van de gemeente Woensdrecht ontvangen op het gebied van WMO. Het percentage geeft weer in welke mate men het eens is met de volgende stelling: 'De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag'. *Bron: wettelijk cliëntonderzoek.* Het college moet formeel nog instemmen met het openbaar maken van de rapportage (met bijbehorende cijfers) over het jaar 2019.
- Totaal aantal afgegeven indicaties maatwerkvoorzieningen Jeugdhulp en WMO. *Bron: Suite4SociaalDomein d.d. 31-07-2019.* Cijfers van 2020 zijn t/m 17 september 2020.
- Percentage huishoudens met een laag inkomen ten opzichte van totaal aantal huishoudens van de gemeente. Huishoudens behoren tot de categorie 'laag inkomen' indien het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen, exclusief gebonden uitkeringen, lager is dan de 'lage-inkomensgrens' van het CBS. Daarbij worden verschillende grenzen gehanteerd naar gelang het type huishouden. *Bron: CBS.* De meest recente gegevens voor deze indicator betreffen 2016 en zijn om die reden niet in bovenstaande tabel opgenomen. In 2016 was het percentage 5,4%.

Programma 2. Ruimte

Maatschappelijk effect

- Inwoners ervaren meer invloed op de ontwikkeling van de ruimte om hen heen.
- Een merkbare verandering in de wijze waarop in Woensdrecht inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisatie aankijken tegen en omgaan met de fysieke leefomgeving, waarbij er meer ruimte is voor initiatief en maatwerk en de regeldruk is verminderd.
- Stakeholders ervaren ons als een betrouwbare en professionele samenwerkingspartner.
- Inwoners en bezoekers ervaren een leef- en verblijfsgebied waar het goed toeven is.
- Een grotere duurzame woningvoorraad, zowel koopwoningen als huurwoningen.
- Alle inwoners hebben de kans om in Woensdrecht te blijven wonen.
- Een goede balans tussen recreatief nachtverblijf en nachtverblijf door arbeidsmigranten.
- Woensdrecht heeft een grondpositie die voldoende mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen.
- Een toename van het aantal dagrecreanten en een toename van het aantal recreatieve overnachtingen. (Brabantse Wal ambitie veerkrachtig bestuur: in 2021 aantal toeristen gestegen met 10% en aantal overnachtingen gestegen met 3%).
- Inwoners en bezoekers zijn bekend met het fietsaanbod. Men besteedt meer en recreëert vaker en langer in Woensdrecht.
- Sport vervult een rol met betrekking tot het promoten van de gemeente op het gebied van recreatie en toerisme en de wielersport.
- Het enthousiasme en de betrokkenheid van inwoners en organisaties voor het fietsen en het fietsaanbod is vergroot en dit heeft een positief effect op de leefbaarheid.
- Inwoners bewegen meer op de fiets en zijn beter in staat om talenten te ontwikkelen.
- Fiets- en wielersportorganisaties ervaren dat hun aanbod actief wordt gepromoot, voelen zich verbonden met de wielersport- en fietsgemeente en voelen zich gesteund in het uitdragen van hun enthousiasme.
- Inwoners kunnen gebruik maken van een gevarieerd aanbod aan sportactiviteiten.
- Sport kan worden beoefend door alle inwoners en ze ervaren dat ze hierin worden gestimuleerd. Dit heeft een positief effect op hun gezondheid en (school)prestaties.
- Inwoners en bezoekers die (top)sport beoefenen, voelen zich gestimuleerd en gefaciliteerd.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Ruimte zijn de navolgende organisaties betrokken: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, Woningbouwcorporaties, Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten, Streekorganisatie Brabantse Wal, VVV, Regio West-Brabant, Grenspark Kalmthoutse Heide, Belgisch-Nederlands Grensoverleg, VTH samenwerking Brabantse Wal, Regionaal ruimtelijk overleg, Wonen Subregio West-Brabant West.

Wat geven we uit aan programma 2. Ruimte?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.278.183	1.328.220	3.606.403	1.430.904	916.327	2.129.538	719.578
Lasten	-1.575.915	-686.418	-2.262.333	-1.561.108	-1.413.814	-1.757.901	-1.276.297
Resultaat	702.268	641.802	1.344.070	-130.204	-497.487	371.637	-556.719

2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Aangevraagde omgevingsvergunningen worden binnen gestelde wettelijke termijnen afgehandeld.

- Mensen en middelen worden optimaal ingezet om de vergunningverlening binnen de gestelde wettelijke termijnen af te handelen.

Een grotere en duurzame woningvoorraad die is afgestemd op de behoeften en ingevuld wordt.

- We actualiseren de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties.
- We combineren de starterslening en stimuleringsregeling ter ondersteuning van de doelstellingen uit de Woonvisie en de Duurzaamheidsvisie.
- De Woonvisie 2020 met de bijbehorende maatregelen wordt uitgevoerd.

Een merkbare verandering in de ruimtelijke inrichting van de gemeente en een gebied waar het goed toeven is.

- Er wordt samen gewerkt in een gebiedsgerichte aanpak voor de Brabantse Wal inzake de stikstof problematiek om ruimtelijke en economische ontwikkelingen mogelijk te maken en de aanwezige natuurwaarden te versterken.
- We starten de bestemmingsplanprocedure of rondten die af voor o.a.: woningbouw in het Masterplan Hoogerheide Deelplan Zuid, woningbouw aan de Ossendrechtseweg 61 te Hoogerheide en woningbouw op het voormalige terrein van de voetbalvelden van METO.
- We starten met de herstructurering van het sportcomplex VIVOO te Huijbergen i.s.m. een bouwplan voor starters en senioren.

Wat geven we uit aan 2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	637.653	385.000	1.022.653	539.372	479.372	479.372	479.372
Lasten	-124.400	-329.063	-453.463	-97.149	-66.729	-66.172	-65.960
Resultaat	513.253	55.937	569.190	442.223	412.643	413.200	413.412

2.2 Grondbeleid

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

Een grondpositie die ontwikkelingen mogelijk maakt.

- We verstevigen onze grondpositie op verantwoorde wijze.
- We zetten de functie van grondposities om zodat gewenste ontwikkelingen mogelijk kunnen worden gemaakt. We onderzoeken daartoe de haalbaarheid van woningbouw op een voormalig deel van het sportcomplex van METO te Hoogerheide.

Wat geven we uit aan 2.2 Grondbeleid?

Binnen dit product is het effect zichtbaar van de actualisatie van de grondcomplexen op de exploitatie. Voor een toelichting daarop verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	1.585.324	933.095	2.518.419	802.462	347.885	1.561.096	206.136
Lasten	-427.116	-261.436	-688.552	-227.223	-148.303	-561.629	-56.692
Resultaat	1.158.208	671.659	1.829.867	575.239	199.582	999.467	149.444

2.3 Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Vergroting van de bekendheid van de regio met als doel een toename van het aantal dagrecreanten en het aantal recreatieve overnachtingen.

- Samen met organisatoren maken we een kalender met aansprekende evenementen die bijdragen aan de merkontwikkeling van de Brabantse Wal en het recreatieve profiel van Woensdrecht.
- Samen met recreatieondernemers verbeteren we de kwantiteit en kwaliteit van verblijfsvoorzieningen, buitenruimte, bereikbaarheid, gastvrijheid, mobiliteit en promotie.
- Samen met de gemeenten Bergen op Zoom en Steenbergen versterken we de Brabantse Wal door regiobranding, evenementen, routing, bewegwijzering, Geopark en herdenken.

Wat geven we uit aan 2.3 Recreatie en toerisme?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	267	0	267	0	0	0	0
Lasten	-198.689	0	-198.689	-130.221	-152.930	-95.471	-95.487
Resultaat	-198.422	0	-198.422	-130.221	-152.930	-95.471	-95.487

2.4 Sport en evenementen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Sport is beschikbaar voor iedereen en men wordt gestimuleerd en gefaciliteerd om zelf te gaan sporten.

- De BWI ondersteunt en stimuleert sportaanbieders onderwijs, overheid en inwoners onder andere op het gebied van bekendheid, aansluiting vraag en aanbod en samenwerking.

Woensdrecht geniet internationale bekendheid als dé fiets- en wielergemeente (zie ook opgave Branding Brabantse Wal).

- Versterken van het fietsaanbod en –voorzieningen, waaronder een aansluitend routenetwerk, MTB netwerk, sportevenementen en activiteiten.
- Bekendheid van Woensdrecht als fiets- en wielergemeente vergroten door communicatiecampagnes, een aantrekkelijke wielerkalender, sponsoring van lokale evenementen en grote wielerevenementen.

Wat geven we uit aan 2.4 Sport en evenementen?

Bedragen in €

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	54.939	10.125	65.064	89.070	89.070	89.070	34.070
Lasten	-825.710	-95.919	-921.629	-1.106.515	-1.045.852	-1.034.629	-1.058.158
Resultaat	-770.771	-85.794	-856.565	-1.017.445	-956.782	-945.559	-1.024.088

2.5 Investerings

Investerings programma 2. Ruimte

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de nieuwe investeringen van het lopende en aankomende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Investeringsprognose 2021-2024

Bedragen in €

Omschrijving	Gevoteerd 2020	Nog te voteren 2020	Nog te voteren 2021	Ramingen 2022	Ramingen 2023	Ramingen 2024
Aankoop Bergsestraat 52 Huijbergen (raad 8 juli 2020)	594.140	-	-	-	-	-
MJOP Sportaccommodaties, tennisparken *	-	-	194.000	86.800	2.250	10.575
MJOP Sportaccommodaties, sportparken *	-	-	1.588.750	230.300	4.500	8.200
Totaal	594.140	-	1.782.750	317.100	6.750	18.775

* Voor de geraamde bedragen voor de investeringen in sport- en tennisparken wordt voorgesteld de kredieten toe te kennen/te voteren bij het vaststellen van het MJOP Sportcomplexen door de raad, vanwege nog te maken keuzes t.a.v. de project scope van deze kredieten.

Toe te kennen investeringskredieten 2020 (mutatie) en 2021

Investeringskredieten worden door de gemeenteraad toegekend voor uitvoering van nader omschreven werkzaamheden (project scope, art. 5.7 van de financiële verordening). Voting van investeringskredieten voor latere begrotingsjaren dan 2021 vindt plaats in de begroting voor het desbetreffende jaar. Wel wordt financieel vast rekening gehouden met meerjarig voorziene uitgaven.

Het investeringskrediet voor aankoop Bergsestraat te Huijbergen is op 8 juli jl. met een separaat raadsbesluit toegekend. Voor de geraamde investeringen ten behoeve van de sport- en tennisparken is financiële ruimte gereserveerd in het meerjarenperspectief zonder dat daaraan een geactualiseerd plan ten grondslag ligt.

2.6 Indicatoren

BBV- en lokale indicatoren

BBV-Indicatoren		Gemeente Woensdrecht			Grootteklasse < 25.000 inwoners			Geheel Nederland		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	WOZ-waarde woningen	233	243	-	268	-	-	230	248	-
2	Nieuwbouw woningen	2,7	1	-	8,6	9,3	-	8,6	9,2	-
3	Demografische druk	78,0%	78,1%	78,0%	78,5%	79,0%	79,4%	69,6%	69,8%	70,0%
4	Niet-sporters	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale indicatoren		2018	2019	2020						
5	Aantal nieuwbouwwoningen per groep	-	-	-						
6	Aantal nieuwbouwwoningen per kern									
	- Hoogerheide	42	58	-						
	- Huijbergen	2	2	-						
	- Ossendrecht	-	17	-						
	- Putte	-	3	-						
	- Woensdrecht	-	1	-						
7	Uitgifte reststroken en overige gemeenteground	€ 329.871	€ 47.388	€ 139.406						

Legenda indicatoren

1. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen (x € 1.000). *Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken.*
2. Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties (per 1.000 woningen). *Bron: Basisregistraties adressen en gebouwen, bewerking ABF Research.*
3. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. *Bron: CBS - Statistiek Bevolking, bewerking ABF Research.*
4. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. *Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS, en RIVM.* De meest recente gegevens voor deze indicator betreffen 2016 en zijn om die reden niet in bovenstaande tabel opgenomen. Elke vier jaar organiseren de GGD'en in samenwerking met het RIVM en CBS een gezamenlijke Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen.
5. Onder groep wordt verstaan: inwonerscategorie (starter, gezin of ouderen).
6. Aantal nieuwbouwwoningen per kern. *Bron: Squit/handmatige telling.*
7. Totaal opbrengst grondverkoop met betrekking tot reststroken en overige percelen met uitzondering van kavels in € per jaar. *Bron: financiële administratie gemeente Woensdrecht.* Cijfers zijn gebaseerd op de werkelijk ontvangen inkomsten én de nog te verwachten inkomsten in 2020 (op basis van reeds afgesloten koopovereenkomsten).

Programma 3. Leefomgeving

Maatschappelijk effect

- De landschappelijke kwaliteiten van Woensdrecht zijn behouden en waar mogelijk versterkt.
- Een goede balans tussen natuur, agrarisch en recreatief gebruik.
- Het gebied dat ten dienste staat van groen en natuur is minimaal gelijk gebleven.
- De ketensamenwerking water komt ten goede aan kwaliteit, toekomstbestendigheid, kosten en efficiency.
- De kennis en het bewustzijn over duurzaamheid bij inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie zijn vergroot.
- Nieuwe bouwprojecten zijn duurzaam uitgevoerd.
- Inwoners voelen zich ondersteund in het nemen van energiebesparende maatregelen.
- Duurzame inkoop door Woensdrecht is uitgebreid en wordt structureel toegepast.
- Het kwaliteitsniveau van de wegen, voetpaden en fietspaden is toegenomen.
- Veilige wegen, goede bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen en een adequaat parkeervoorzieningsniveau.
- Bestaand openbaar vervoer blijft minimaal op het huidige niveau.
- Behoud van culturele en monumentale objecten en efficiënte besluitvorming rondom aanvragen.
- Optimaal gebruik maken van initiatieven, ideeën en inzet van inwoners onder andere via de dorpsplatforms met meer inbreng en verantwoordelijkheid voor de woon-, werk- en leefomgeving.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Leefomgeving zijn de navolgende organisaties betrokken: Saver NV, Werkvoorzieningschap (WVS-groep), Samenwerken aan water in Midden- en West-Brabant, Waterkring West, Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord, Inkoopbureau West-Brabant.

Wat geven we uit aan programma 3. Leefomgeving?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.328.593	545.452	2.874.045	2.378.844	2.378.944	2.379.044	2.379.144
Lasten	-6.450.719	-634.973	-7.085.692	-6.288.915	-6.261.524	-6.155.585	-6.070.796
Resultaat	-4.122.126	-89.521	-4.211.647	-3.910.071	-3.882.580	-3.776.541	-3.691.652

3.1 Landschap en natuur

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

In stand houden en verbeteren van de landschappelijke kwaliteit en natuurwaarden.

- We voeren landschappelijke projecten (waaronder Van A naar B) uit die gefinancierd worden uit het Groenfonds en anterieure overeenkomsten onder andere uit de zonneparken.

Wat geven we uit aan 3.1 Landschap en natuur?

Het merendeel van de baten en lasten die een oorzakelijk verband hebben met dit product worden verantwoord op product 3.3 Beheer openbaar gebied en 5.8 Overhead. Daarnaast worden de op dit product beperkt geraamde middelen vanwege afronding niet zichtbaar in de tabel.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	1	0	1	0	0	0	0
Lasten	-484	0	-484	-173	-173	-173	-172
Resultaat	-483	0	-483	-173	-173	-173	-172

3.2 Milieu en duurzaamheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We beperken de gevolgen van de klimaatverandering op onze waterhuishouding.

- Relevante fysieke veranderingen worden benut om klimaatadaptieve maatregelen te nemen waarbij het principe 'vasthouden-bergen-afvoeren' van hemelwater wordt gehanteerd.
- We voeren de ambities vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie uit, wat met name bestaat uit een gebied-dekkende stresstest, risicodialoog met relevante gebiedspartner en een gezamenlijke uitvoeringsagenda met maatregelen.
- We borgen ruimtelijke adaptatie in richtlijnen voor stedelijk water, openbare ruimte en groen.

We voeren de Duurzaamheidsvisie 2017-2035 uit op basis van een uitvoeringsprogramma (zie ook opgave Duurzaamheid)

- We zetten in op de vergroting van kennis en bewustwording over duurzaamheid bij inwoners, organisaties en de gemeentelijke organisatie.
- We stellen een voorlopige warmtevisie vast en voeren deze uit.
- We geven invulling aan de opgaven zoals die zijn geformuleerd in de Regionale Energie Strategie. We gebruiken hiervoor onder andere de opbrengsten van de zonneparken als bron van inkomsten.

Wat geven we uit aan 3.2 Milieu en duurzaamheid?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	345	258.181	258.526	10.000	10.000	10.000	10.000
Lasten	-260.824	-255.742	-516.566	-261.027	-260.218	-260.116	-260.183
Resultaat	-260.479	2.439	-258.040	-251.027	-250.218	-250.116	-250.183

3.3 Beheer openbaar gebied

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onze inwoners leven in een schone en veilige omgeving

- We stellen een geactualiseerd Beheersplan Openbare Ruimte vast om het onderhoudsniveau van het openbaar groen en andere voorzieningen in de openbare ruimte te bepalen.
- We stellen een geactualiseerd Groenbeleidsplan (inclusief Bomenbeleidsplan) vast om het groene karakter van de gemeente vast te leggen, te borgen en te beschermen.
- We bereiden het project reconstructie Grensstraat in Putte voor en maken een aanbestedingsgereed ontwerp en bestek.

Wat geven we uit aan 3.3 Beheer openbaar gebied?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.072.482	330.790	2.403.272	2.173.510	2.173.610	2.173.710	2.173.810
Lasten	-4.626.432	-196.336	-4.822.768	-4.515.114	-4.521.009	-4.470.514	-4.428.980
Resultaat	-2.553.950	134.454	-2.419.496	-2.341.604	-2.347.399	-2.296.804	-2.255.170

3.4 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Woensdrecht is voor weggebruikers goed bereikbaar en de verkeersveiligheid en voldoende parkeergelegenheid zijn geborgd.

- Stimulering van de realisering van oplaadpunten voor elektrische auto's.
- Volgens het vastgesteld GVVP worden duurzame infrastructurele maatregelen op maat en verkeerscampagnes uitgevoerd. Daarnaast wordt er een visie openbare laadpalen opgesteld.

Wat geven we uit aan 3.4 Verkeer en vervoer?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	1.769	16.531	18.300	2.532	2.532	2.532	2.532
Lasten	-569.107	-30.003	-599.110	-570.075	-565.623	-550.185	-508.716
Resultaat	-567.338	-13.472	-580.810	-567.543	-563.091	-547.653	-506.184

3.5 Monumenten en cultuur

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We houden monumenten, culturele objecten en uitingen binnen Woensdrecht in stand.

- Aanvragen en initiatieven worden conform de geldende regelgeving en binnen de gestelde termijnen afgehandeld.
- We stellen een Beleidsplan Erfgoed en Monumenten vast.

Wat geven we uit aan 3.5 Monumenten en cultuur?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	40.081	0	40.081	40.000	40.000	40.000	40.000
Lasten	-68.252	15.326	-52.926	-50.100	-50.062	-44.727	-44.676
Resultaat	-28.171	15.326	-12.845	-10.100	-10.062	-4.727	-4.676

3.6 Burger- en overheidsparticipatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Burger- en overheidsparticipatie

- De Dorpsplatforms functioneren als zelfstandige organen.
- We faciliteren initiatieven en geven waar nodig kaders aan.

Wat geven we uit aan 3.6 Burger en overheidsparticipatie?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	128	0	128	0	0	0	0
Lasten	-58.477	-73.108	-131.585	-83.104	-83.062	-52.100	-52.114
Resultaat	-58.349	-73.108	-131.457	-83.104	-83.062	-52.100	-52.114

3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We beheren en onderhouden het gemeentelijk vastgoed op het afgesproken conditieniveau overeenkomstig het meerjaren onderhoudsplan (MJOP).

- We investeren waar mogelijk in extra verduurzaming.
- We stellen een nieuwe planperiode op voor het meerjaren onderhoudsplan.
- We voeren de jaarlijkse accountgesprekken met de beheerder van het Multifunctioneel Centrum (MFC).

Wat geven we uit aan 3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	213.787	-60.050	153.737	152.802	152.802	152.802	152.802
Lasten	-867.143	-95.110	-962.253	-809.322	-781.377	-777.770	-775.955
Resultaat	-653.356	-155.160	-808.516	-656.520	-628.575	-624.968	-623.153

3.8 Investerings

Investerings programma 3. Leefomgeving

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de nieuwe investeringen van het lopende en aankomende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Investeringsprognose 2021-2024

Bedragen in €						
Omschrijving	Gevoteerd 2020	Nog te voteren 2020	Nog te voteren 2021	Ramingen 2022	Ramingen 2023	Ramingen 2024
Renovatie Grensstraat Putte	-	-	549.000	-	-	-
Uitvoeringsprogramma wegbeheer (7 november 2019)	980.000	-	889.000	889.000	889.000	867.000
Renovatie openbare verlichting (7 november 2019)	360.475	-	246.445	297.745	146.740	49.740
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer (7 november 2019)	466.909	-	372.000	-	-	-
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer (7 november 2019)	1.160.430	-	1.150.580	1.310.080	1.312.330	1.325.080
Verharding en fundering Demerstraat, Huijbergen (7 november 2019)	260.000	-	-	-	-	-
Verwijderen grafmonumenten (7 november 2019)	23.000	-	-	-	-	-
Totaal	3.250.814	-	3.207.025	2.496.825	2.348.070	2.241.820

Toe te kennen investeringskredieten 2020 (mutatie) en 2021

Investeringskredieten worden door de gemeenteraad toegekend voor uitvoering van nader omschreven werkzaamheden (project scope, art. 5.7 van de financiële verordening).

Voor de navolgende toe te kennen investeringskredieten wordt daartoe de project scope hieronder nader omschreven.

Votering van investeringskredieten voor latere begrotingsjaren dan 2021 vindt plaats in de begroting voor het desbetreffende jaar. Wel wordt financieel vast rekening gehouden met meerjarig voorziene uitgaven.

Investerings

– Renovatie openbare verlichting 2021

De raad heeft op 27 september 2018 het 'Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2022' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het gehele plan (tot en met 2028) bedraagt € 2,1 miljoen.

De in bovenstaande tabel genoemde investeringsbedragen zijn benodigd om de aankomende begrotingsjaren de uit het plan voortvloeiende activiteiten uitvoering te geven. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Onderhoud openbare verlichting', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 3.3 Beheer Openbaar gebied.

– Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2021

Het 'Meerjaren onderhoudsplan Gemeentelijk vastgoed 2016-2019' is verlopen. Voor het in 2021 e.v. opgenomen bedrag moet nog een geactualiseerd plan aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Voor de geraamde investeringen ten behoeve van het uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer is financiële ruimte gereserveerd in het meerjarenperspectief ten laste van de voorziening 'Onderhoud gemeentelijke gebouwen', dotatie vindt plaats via de exploitatie verspreid over diverse producten. Het onderhoudsniveau blijft gebaseerd op de uitgangspunten uit het oude plan.

In 2021 betreffen de werkzaamheden vervanging en onderhoud van sanitair, toegangspoorten en gaaswerk, verwarmings- en koelsystemen, rioleringswerk en vloeren etc. bij o.a. MFC's, gymzalen, brandweerkazernes, begraafplaatsen en de molen.

– Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2021

De raad heeft op 26 september 2019 het gemeentelijk rioleringsplan "GRP Woensdrecht 2020-2023 - Samen schakelen naar een toekomstbestendige waterketen" en het bijbehorende kostendeckingsplan vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het vGRP (tot en met 2073) bedraagt € 62.5 miljoen. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Rioolbeheer', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 3.3 Beheer Openbaar gebied.

– Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2021

De raad heeft op 13 september 2018 het 'Beleidsplan wegen 2019-2023' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het gehele plan (tot en met 2028) bedraagt bijna € 9 miljoen. De in bovenstaande tabel genoemde investeringsbedragen zijn benodigd om de aankomende begrotingsjaren de uit het plan voortvloeiende activiteiten uitvoering te geven. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Onderhoud wegen', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 3.3 Beheer Openbaar gebied.

– Renovatie Grensstraat Putte

Bij de Perspectievennota 2020-2024 is vooraangekondigd dat renovatie van de Grensstraat nodig is. Met de bijbehorende lasten is in het meerjarenperspectief vanaf 2021 rekening gehouden. De renovatie is gericht op het beperken van de wateroverlast bij hevige buien. De rioolwerkzaamheden (en daarmee graafwerkzaamheden en verwijderen verharding) betreffen de gehele Canadalaan en Grensstraat tot aan de Driehoefenseweg. Gezien de aard van de rioolwerkzaamheden dient de verharding van gevel tot gevel verwijderd te worden.

De Canadalaan is voorzien van een asfaltverharding. Het overige deel is klinkerverharding. De staat van de weg en trottoirs is zodanig dat vervanging noodzakelijk is. Daarnaast is de wens van meerdere partijen om de verkeerskundige situatie te verbeteren.

3.9 Indicatoren

BBV- en lokale beleidsindicatoren

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

BBV-Indicatoren	Gemeente Woensdrecht			Grootteklasse < 25.000 inwoners			Geheel Nederland		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
0 N.v.t.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale indicatoren									
	2018	2019	2020						
1 Beleving openbaar gebied	-	6,8	-						
2 Aantal zonnepanelen particulieren	896	1254	-						
Opgesteld vermogen in Kw bij particulieren	3127	4669	-						
3 Burgerinitiatieven openbaar gebied									
- in aantal	12	19	-						
- in €	€ 49.680	€ 87.402	-						

Legenda indicatoren

Met het vervallen van de indicatoren 'ziekenhuisopname na verkeers-/vervoersongeval' kent dit programma geen verplichte BBV-indicatoren meer.

1. Beleving openbaar gebied (wordt gemeten in Lemon-enquête).
2. Aantal zonnepanelen particulieren (zegt iets over duurzaamheid onder particulieren).
3. Aantal burgerinitiatieven in het openbaar gebied en de financiële middelen die daarmee gemoeid zijn.

Programma 4. Economie

Maatschappelijk effect

- Bedrijven in Woensdrecht bieden de eigen inwoners voldoende werkgelegenheid.
- De werkgelegenheid bij bedrijven in Woensdrecht neemt toe ten opzichte van de periode 2014-2018.
- Bedrijven hebben voldoende vestigings- en/of uitbreidingsmogelijkheden.
- Bedrijven in de gemeente beoordelen het vestigingsklimaat als 'goed'.
- Bedrijven beoordelen het ondernemersklimaat in Woensdrecht als 'aantrekkelijk'.
- Het ondernemersklimaat in Woensdrecht biedt voldoende kansen aan bedrijven.
- Bedrijven beoordelen de regeldruk in Woensdrecht als 'laag'.
- In Woensdrecht is er een goede balans tussen economie en ecologie.
- Inwoners en bezoekers komen graag winkelen in Woensdrecht.
- Inwoners en ondernemers vinden dat de winkels goed bereikbaar zijn.
- Inwoners ervaren dat beter scheidingsgedrag leidt tot minder hoge afvalkosten.
- Inwoners en bedrijven zijn meer bereid tot het scheiden van afval.
- De hoeveelheid restafval per persoon, per jaar kan verder dalen tot 100 kg/p.p.
- Afvalverwerking moet kostendekkend zijn met als uitgangspunt: de vervuiler betaalt.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Economie zijn de navolgende organisaties betrokken: PZEM NV, Business Park Aviolanda BV, Regio West-Brabant, NV REWIN West-Brabant, Saver NV.

Wat geven we uit aan programma 4. Economie?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.937.688	83.400	3.021.088	2.896.005	2.896.005	2.896.005	2.896.005
Lasten	-2.511.024	-98.382	-2.609.406	-2.426.271	-2.424.549	-2.422.800	-2.422.095
Resultaat	426.664	-14.982	411.682	469.734	471.456	473.205	473.910

4.1 Werkgelegenheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We bevorderen de werkgelegenheid in Woensdrecht.

- We ondersteunen 'StartToGrow'. Zij organiseren kennisprogramma's, netwerkbijeenkomsten en bedrijfsbezoeken voor starters.
- We evalueren de resultaten van 'StartToGrow' en de bijdrage aan dienstverlening voor Woensdrechtse (door)starters.
- Het college gebruikt zijn netwerk om starters waar mogelijk te ondersteunen. We blijven in contact met starters door bedrijfsbezoeken. Tevens vindt het maandelijks ondernemersspreekuur plaats.

We versterken de economische structuur in West-Brabant.

- Op regionaal niveau werken we samen met de RWB/REWIN, het onderwijs en bedrijfsleven aan economische structuurversterking. Dat doen we op basis van het actieprogramma van de RWB (het overheidsdeel in de Triple Helix samenwerking).
- In het kader van Veerkrachtig Bestuur werken we samen met de Brabantse Wal-gemeenten aan de bedrijventerreinontwikkeling langs A4-corridor. Dit doen we aan de hand van de notitie strategische uitgangspunten bedrijventerreinen Brabantse Wal.

Wat geven we uit aan 4.1 Werkgelegenheid?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	16	15.000	15.016	0	0	0	0
Lasten	-12.091	-15.000	-27.091	-11.987	-11.982	-11.977	-11.980
Resultaat	-12.075	0	-12.075	-11.987	-11.982	-11.977	-11.980

4.2 Middenstand en winkelgebieden

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Een aantrekkelijk en goed bereikbaar winkelaanbod.

- We gebruiken de resultaten van het uitgevoerde koopstromenonderzoek voor een herijking van de Detailhandelsvisie en de Economische Visie. Daarnaast herijken we de visie Bedrijventerreinen.
- We voeren een onderzoek uit of de detailhandelsbestemmingen buiten het clustergebied, die niet in gebruik zijn, geherprogrammeerd kunnen worden naar een andere bestemming. Dat integreren we in het op te stellen omgevingsplan.
- We voeren structureel overleg met de winkeliersverenigingen en faciliteren ze waar mogelijk. Dat doen we ook met de bedrijvenvereniging ZuidWestHoek en ZLTO.

Wat geven we uit aan 4.2 Middenstand en winkelgebieden?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	22.849	0	22.849	21.300	21.300	21.300	21.300
Lasten	-74.438	607	-73.831	-73.103	-73.066	-73.038	-73.058
Resultaat	-51.589	607	-50.982	-51.803	-51.766	-51.738	-51.758

4.3 Bedrijventerreinen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op een ruimtelijke kwaliteitsverbetering op de bedrijventerreinen.

- Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen wordt gestimuleerd.
- We zetten in op intensiever contact met bedrijven en investeren in de relatie. We gaan in gesprek met de bedrijven over hoe we tot een kwaliteitsverbetering kunnen komen en vertalen dit in het op te stellen omgevingsplan.
- We faciliteren de ontwikkeling van de uitbreiding van bedrijventerrein Driehoeven op een verantwoorde wijze.

Wat geven we uit aan 4.3 Bedrijventerreinen?

De baten en lasten, die een oorzakelijk verband hebben met dit product worden verantwoord binnen product 3.4 Verkeer en vervoer en product 3.3 Beheer openbaar gebied op basis van de vastgestelde kostensoort/kostenplaatsstructuur.

4.4 Afvalinzameling

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Vanaf 2020 leveren inwoners maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar aan.

- We onderzoeken hoe we het aandeel restafval kunnen verminderen door het scheidingsgedrag te verbeteren.
- We optimaliseren de inzamelfaciliteiten om inwoners in staat te stellen afval beter te scheiden en de kosten van afval zoveel mogelijk te beperken. We communiceren hier continu over richting onze inwoners, waaronder ook specifiek de jeugd.
- Om de kosten van afvalinzameling en -verwerking volledig te dekken verhogen we het vastrecht.

Wat geven we uit aan 4.4 Afvalinzameling?

Onderstaande tabel laat voor de meerjarenraming een overschot op het product Afvalinzameling zien. Om de tarieven te bepalen moet echter ook nog rekening worden gehouden met de kosten voor kwijschelding welke begroot zijn onder het product 1.3 Werk en inkomen in programma 1 Sociaal Domein en de omzetbelasting. De omzetbelasting wordt voor afval niet geraamd in de begroting maar wordt voor het bepalen van de tarieven van de afvalstoffenheffing en hun kostendekkendheid wel als last meegenomen. Voor het totaaloverzicht verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale heffingen, onderwerp 'afvalstoffenheffing'.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.914.805	68.400	2.983.205	2.874.705	2.874.705	2.874.705	2.874.705
Lasten	-2.412.875	-83.989	-2.496.864	-2.333.315	-2.333.177	-2.333.037	-2.332.977
Resultaat	501.930	-15.589	486.341	541.390	541.528	541.668	541.728

4.5 Aviolanda

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Behouden en versterken werkgelegenheid Aviolanda.

De Human Capital Agenda en verschillende innovatieve projecten worden uitgevoerd.

- We faciliteren behoud en versterking van de intensieve samenwerking tussen overheden, ondernemers en onderwijs (Triple Helix), waaronder het composiet maintenance center.
- We geven, in samenwerking met Aviolanda, het ZuidWestHoek college, ROC West-Brabant en de Avans Hogeschool, vorm aan de doorlopende leerlijn (VMBO, MBO, HBO) op het gebied van dronetechnieken.
- We verbinden partijen (onderwijs, bedrijfsleven, overige organisaties en overheid) gericht op tijdige beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel en het ontwikkelen, aanjagen en uitvoeren van duurzame en innovatieve projecten.

Wat geven we uit aan 4.5 Aviolanda?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	18	0	18	0	0	0	0
Lasten	-11.620	0	-11.620	-7.866	-6.324	-4.748	-4.080
Resultaat	-11.602	0	-11.602	-7.866	-6.324	-4.748	-4.080

4.6 Investerings

Investerings programma 4. Economie

Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de nieuwe investeringen van het lopende en aankomende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Investeringsprognose 2021-2024

Bedragen in €

Omschrijving	Gevoteerd	Nog te voteren 2020	Nog te voteren 2021	Ramingen 2022	Ramingen 2023	Ramingen 2024
-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-

Toe te kennen investeringskredieten 2020 (mutatie) en 2021

Investeringskredieten worden door de gemeenteraad toegekend voor uitvoering van nader omschreven werkzaamheden (project scope, art. 5.7 van de financiële verordening). Voor 2021 e.v. worden voor programma 4. Economie op dit moment geen nieuwe investeringen voorzien.

4.7 Indicatoren

BBV- en beleidsindicatoren

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

BBV-Indicatoren	Gemeente Woensdrecht			Grootteklasse < 25.000 inwoners			Geheel Nederland		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1 Fijn huishoudelijk restafval	145,3	-	-	-	-	-	172	-	-
2 Hernieuwbare elektriciteit	4,6%	-	-	-	-	-	18,5%	-	-
3 Banen	678,9	689	-	649,8	664,1	-	775,8	792,1	-
4 Vestigingen	122,2	127,5	-	153,6	159,1	-	145,5	151,6	-
5 Netto arbeidsparticipatie	65,0%	66,0%	-	68,7%	69,6%	-	67,8%	68,8%	-
6 Functiemenging	48,4%	48,7%	-	48,3%	48,7%	-	52,8%	53,2%	-
7 Jeugdwerkloosheid	1%	-	-	1%	-	-	2%	-	-
Lokale indicatoren									
	2018	2019	2020						
8 Gemiddeld aantal aanbiedingen grijze container									
- 140 liter	11	10	-						
- 240 liter	14	13	-						
9 Kostendekkendheid afvalinzameling	88,0%	91,0%	-						
10 Hoeveelheid ingezameld afval bij de milieustraat	6.117	5.927	-						

Legenda indicatoren

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg per inwoner).
2. Geen toelichting beschikbaar. *Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor.*
3. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. *Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek/LISA, bewerking ABF Research.*
4. Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. *Bron: LISA.*
5. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking (%). *Bron: CBS - Arbeidsdeelname.*
6. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken) (%). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. *Bron: CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research.*
7. Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. *Bron: CBS - Jeugd.*
8. Gemiddeld aantal aangeboden grijze containers per huishouden per jaar. *Bron: Saver.*
9. De mate van kostendekkendheid geeft aan in hoeverre de gemeente voldoet aan haar opgave om de kosten en opbrengsten van afvalverwerking in evenwicht te houden. *Bron: Saver.*
10. Hoeveelheid ingezameld afval (x 1.000 kg) per jaar. *Bron: Saver.*

Programma 5. Bestuurskracht

Maatschappelijk effect

- Door samenwerking vergroten we de slagkracht van de gemeente in het belang van onze inwoners. We bereiken meer (met minder) en we werken actief mee aan het algemeen belang.
- Samenwerking verlaagt kosten en/of kwetsbaarheid, het verbetert kwaliteit, continuïteit en/of klantgerichtheid. Wij kiezen daartoe bewust onze rol en standpunten in de samenwerking. Wij worden erkend als waardevolle samenwerkingspartner in een gelijkwaardige relatie. We hebben en houden positie.
- Inwoners, ondernemers, bezoekers en instellingen voelen zich welkom bij de gemeente, voelen zich gehoord en goed geholpen; de klant ervaart een gemak bij het aanvragen van producten en diensten.
- De gemeente is als dienstverlener bereikbaar, transparant, herkenbaar en betrouwbaar. Ze staat dicht bij de inwoners, begrijpt hun behoeften en speelt daar zoveel mogelijk op in. Dat draagt bij aan het vertrouwen van inwoners in de gemeente.
- Mensen die in Woensdrecht verblijven, ervaren de gemeente als veilig en inwoners hebben reële verwachtingen van veiligheid (veiligheidsniveau) in de woonomgeving. Ze leveren waar dat kan ook zelf een actieve bijdrage aan de veiligheid in de gemeente.
- Inwoners onderkennen het belang van handhaving, omdat het zichtbaar bijdraagt aan een veilige en gezonde leefomgeving en dat heeft een positieve invloed op het naleef- en meldgedrag.
- De gemeente is zichtbaar in de Woensdrechtse samenleving en staat dicht bij de inwoners.
- Stakeholders, waaronder inwoners, zijn tijdig, transparant en integer geïnformeerd over voor hen relevante onderwerpen.
- Ten behoeve van de effecten die we willen bereiken gaan we structureel, bewust en zorgvuldig om met onze relaties.
- De lasten en baten van de gemeentelijke begroting zijn in evenwicht.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van het programma Bestuurskracht zijn de volgende organisaties betrokken: Regio West-Brabant (RWB), Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB), Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB), Belastingensamenwerking West-Brabant (BWB), NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW), het West-Brabants Archief (WBA) en Equalit.

Wat geven we uit aan programma 5. Bestuurskracht?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	32.867.392	711.083	33.578.475	34.746.825	34.989.847	35.070.688	35.404.063
Lasten	-13.390.771	-805.232	-14.196.003	-12.951.795	-12.769.630	-12.846.414	-12.699.957
Resultaat	19.476.621	-94.149	19.382.472	21.795.030	22.220.217	22.224.274	22.704.106

5.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We bieden inwoners een veilige leefomgeving.

- We stellen bij het integraal veiligheidsplan jaarschijf 2021 op en we voeren het uit.
- We organiseren met de Veiligheidsregio een rampenoefening 2021, indien mogelijk een grensoverschrijdende.

Vergroten van de digitale weerbaarheid van inwoners, bedrijven en instellingen op het gebied van cybercrime.

- We vergroten de awareness, zowel in de eigen organisatie als in de samenleving. Dit doen we door aan te sluiten bij landelijke/regionale campagnes.

We voorkomen zoveel als mogelijk dat ondermijnende criminaliteit de openbare (rechts)orde aantast

- We voeren minimaal twee integrale acties/controles uit.
- We zorgen ervoor dat de gemeentelijke informatiepositie op orde is door actieve inzet op het lokale en het districtelijke informatieplein, in nauwe samenwerking met diverse ketenpartners.

Wat geven we uit aan 5.1 Openbare orde en Veiligheid?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	9.716	0	9.716	7.195	7.195	7.195	7.195
Lasten	-1.858.810	-27.151	-1.885.961	-1.889.173	-1.927.817	-1.967.761	-2.005.795
Resultaat	-1.849.094	-27.151	-1.876.245	-1.881.978	-1.920.622	-1.960.566	-1.998.600

5.2 Handhaving

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Behouden en bevorderen van het naleefgedrag voor een veilige en gezonde leefomgeving.

- We implementeren de handhaving volgens de Omgevingswet al dan niet in samenwerking met andere stakeholders en gemeenten.
- We voeren de taken in het kader van Vergunningen, Toezicht en Handhaving uit in samenwerking met onze handhavingspartners volgens de kwaliteitscriteria.
- We voeren toezicht en handhaving uit conform het Handhavingsprogramma. We passen dit bewust en transparant aan, indien de dynamiek van de omgeving dit vraagt.

Wat geven we uit aan 5.2 Handhaving?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	24.868	-3.770	21.098	13.227	13.227	13.227	13.227
Lasten	-270.329	-6.489	-276.818	-270.947	-268.432	-268.328	-268.397
Resultaat	-245.461	-10.259	-255.720	-257.720	-255.205	-255.101	-255.170

5.3 Dienstverlening en burgerzaken

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Optimalisatie dienstverlening en bereikbaarheid resulterend in een continue klanttevredenheid van minimaal 8 op een schaal van 10 voor de kanalen balie, digitaal en telefonie.

- We zetten het traject “Welkom in Woensdrecht” verder voort, waarbij medewerkers worden getraind en gecoacht in houding en gedrag.
- We digitaliseren alle processtappen in onze systemen en breiden ons aanbod aan digitale producten en diensten uit.
- We voeren het plan van aanpak uit voor de verdere ontwikkeling van servicelijn naar Klant Contact Centrum.
- We stemmen onze dienstverlening af op de behoefte van de klant, stellen ons hierbij flexibel op en we bewegen mee met bestaande dynamiek.

Wat geven we uit aan 5.3 Dienstverlening en burgerzaken?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	258.603	0	258.603	291.000	226.960	201.402	400.028
Lasten	-142.525	0	-142.525	-145.703	-112.016	-98.936	-218.388
Resultaat	116.078	0	116.078	145.297	114.944	102.466	181.640

5.4 Samenwerken en besturen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Bij de totstandkoming en uitvoering van ons beleid maken we de afweging of we onze doelstellingen door samenwerking effectiever en/of efficiënter kunnen bereiken.

- In overleg met de gemeenteraad geven we vorm aan domeingericht werken om de grip voor de raad en college op de verbonden partijen te versterken.
- Portefeuillehouders en directie van Woensdrecht gaan jaarlijks op lokaal niveau in gesprek met de directie van verbonden partijen over de dienstverlening, wederzijdse verwachtingen, financiën en ontwikkelingen.

Versterken van de bestuurskracht van Woensdrecht door samenwerking.

- We voeren projecten uit die in de Uitvoeringsagenda Brabantse Wal zijn opgenomen.
- Wij zoeken samenwerking op ten behoeve van efficiëntie, effectiviteit en kwaliteit.

Wat geven we uit aan 5.4 Samenwerken en besturen?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	184.318	32.550	216.868	183.445	140.726	140.726	140.726
Lasten	-2.199.912	-212.357	-2.412.269	-2.255.173	-2.204.013	-2.209.738	-2.216.182
Resultaat	-2.015.594	-179.807	-2.195.401	-2.071.728	-2.063.287	-2.069.012	-2.075.456

5.5 Financiën

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We verantwoorden transparant.

- We continueren de prognoserapportages per kwartaal als vast onderdeel in onze P&C-cyclus.
- We geven uitvoering aan het project verbetering interne beheersing dat is gebaseerd op de management letter over 2019 van de accountant.
- De verbijzonderde interne controle is afdoende ingericht zodat de rechtmatigheidsverklaring door het college over het boekjaar 2021 kan worden afgegeven.

Woensdrecht is een financieel gezonde gemeente.

- Onze meerjarenbegroting 2021-2024 voldoet aan de criteria van de provincie Noord-Brabant voor repressief toezicht.
- We bespreken met de raad de norm van de weerstandsratio en de wijze waarop deze tot stand komt.
- We informeren 3x per jaar over de consequenties voor onze gemeente van de herijking van de algemene uitkering en de gevolgen van het landelijk beleid na verkiezingen.

Wat geven we uit aan 5.5 Financiën?

Het merendeel van de (te ontvangen) algemene uitkering is begroot op dit product. Daarnaast is een groot deel van de integratie-uitkeringen met ingang van 2019 opgegaan in de algemene uitkering. Daarmee is een deel van de baten van programma 1 Sociaal Domein verhuisd naar programma 5 Bestuurskracht (algemene middelen). Onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves lopen ook via dit product.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	27.249.669	391.749	27.641.418	28.323.610	28.624.132	28.687.535	28.786.741
Lasten	-296.322	-309.396	-605.718	-129.232	-131.874	-302.841	-122.609
Resultaat	26.953.347	82.353	27.035.700	28.194.378	28.492.258	28.384.694	28.664.132
Onttrekkingen	1.847.876	4.060.064	5.907.940	718.611	616.423	572.892	581.052
Stortingen	682.121	2.972.276	3.654.397	211.346	183.474	1.076.105	220.242
Mutaties reserves	1.165.755	1.087.788	2.253.543	507.265	432.949	-503.213	360.810
Resultaat	28.119.102	1.170.141	29.289.243	28.701.643	28.925.207	27.881.481	29.024.942

5.6 Belastingen en heffingen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onze inkomsten verhogen we om de kwaliteit van onze voorzieningen te kunnen behouden en een goede balans tussen inkomsten en uitgaven te waarborgen.

- We actualiseren onze belasting- en legesverordeningen.

Gebruiksoppervlak is uitgangspunt voor WOZ-waardering.

- In het transitieproces ronden we in de eerste helft van 2021 de 2e fase van het digitaliseren van bouwvergunningen dossiers af en worden deze in het E-depot geplaatst.

Wat geven we uit aan 5.6 Belastingen en heffingen?

Het merendeel van de belastinginkomsten (vooruitlopend op vaststelling van de nieuwe belastingverordeningen) van onze gemeente wordt binnen dit product geraamd.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	5.112.973	125.050	5.238.023	5.745.543	5.794.600	5.842.801	5.894.643
Lasten	-513.620	-111.000	-624.620	-395.017	-394.816	-394.661	-394.763
Resultaat	4.599.353	14.050	4.613.403	5.350.526	5.399.784	5.448.140	5.499.880

5.7 Informatievoorziening en automatisering

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beveiligen van de informatie: Borging van privacy en informatieveiligheid is een continu aandachtspunt voor de gehele organisatie.

We borgen dit in de organisatie via een concreet uitvoeringsplan 2021 en monitoren dit via (verplichte) audits en rapportages waaruit verbeterplannen voort komen die worden uitgevoerd.

- We geven uitvoering aan het Privacybeleid 2020.
- We stellen in 2021 de ENSIA-rapportage 2020 vast met een verbeterplan en dienen deze tijdig in bij de autoriteit.
- We voldoen aan de ENSIA-vereisten 2021.

Ontsluiten van de informatie: we zijn een transparante overheid en ontsluiten onze informatie steeds meer digitaal.

- We implementeren tijdig ontwikkelingen als de Wet Open Overheid (WOO), Archiefwet, Wet Elektronische Publicaties.
- We hanteren de uitgangspunten van de kadernota Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2021 van de VNG.
- We delen gemeentelijke kennis en ervaring in het samenwerkingsverband Equalit, en onderhouden contact met leveranciers over het opnemen van de afgesproken standaarden in hun software.

Organisatie van de informatievoorziening: we beschrijven concreet hoe we antwoord geven op de vraag hoe we taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden beleggen op het gebied van informatiemanagement.

- We geven uitvoering aan het Informatiebeleidsplan 2020-2024 conform de daarin opgenomen prioritering en planning.
- We ontwikkelen een datafundament met een heldere governance- en beheersstructuur op het gebied van gegevensmanagement binnen de Equalit-samenwerking.
- Rekening houdend met de kadernota Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2021 formuleren we criteria voor de digitale transformatie van de gemeente en adviseren we over gebruik van nieuwe slimme technologieën voor onze gemeente.

Wat geven we uit aan 5.7 Informatievoorziening en automatisering?

De structurele middelen vanuit het collegewerkprogramma voor Informatie- en communicatietechnologie, informatiebeveiliging en privacy worden vanwege BBV-technische redenen opgenomen onder product 5.8 Overhead.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	154	0	154	0	0	0	0
Lasten	-115.457	0	-115.457	-115.234	-117.279	-119.108	-121.725
Resultaat	-115.303	0	-115.303	-115.234	-117.279	-119.108	-121.725

5.8 Overhead

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Binnen het beschikbare budget verbeteren we het financieel beheer en optimaliseren we de bedrijfsvoering.

- We onderzoeken de kansen voor samenwerking en rapporteren daarover in kwartaal 4 van 2021.
- We geven uitvoering aan de plannen van aanpak voor de ombuigingsdoelstellingen en maken daarbij samen met het bestuur bewuste keuzes over wat haalbaar is. (zie bijlage F)
- We monitoren de mutaties in de voorziening Appa tijdig en doen een voorstel voor het verwerken in de begroting.

Wat geven we uit aan 5.8 Overhead?

Om te voorkomen dat er verschillen ontstaan in de wijze van toerekening van overhead is een algemene definitie van 'overhead' in artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgenomen: 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Uitgangspunt van deze definitie is overigens dat (andere uitvoerings-)kosten zoveel mogelijk direct aan de betreffende taken/activiteiten worden toegerekend. Dit uitgangspunt wordt vanzelfsprekend gehanteerd. Vanwege BBV worden alle personeelslasten welke niet direct toewijsbaar zijn aan een taakveld binnen dit product geraamd.

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	26.950	144.000	170.950	161.301	161.503	161.503	161.503
Lasten	-7.888.760	-120.496	-8.009.256	-7.649.083	-7.511.203	-7.388.873	-7.274.621
Resultaat	-7.861.810	23.504	-7.838.306	-7.487.782	-7.349.700	-7.227.370	-7.113.118

5.9 Personeel en organisatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

We beheersen personele kosten.

- We implementeren een integrale personeelsmonitor.
- We doen een dekkingsvoorstel voor de kosten van (vervanging van) langdurig zieken.
- We doen een voorstel voor het aanpassen van het begroten van personele lasten.

We stimuleren de duurzame inzetbaarheid, zelfredzaamheid en de ontwikkelmogelijkheden van ons personeel.

- Strategische personeelsplanning is ingevoerd met als resultaat een beeld van juiste mens op juiste plek (in onze organisatie en/of de regio), dynamische inzet van talenten.
- We sturen op leiderschap en eigenaarschap in de veranderde context.
- We benutten technische mogelijkheden voor het werken op afstand bewust en implementeren (nieuw) beleid om medewerkers in staat te stellen hun taken goed in te vullen.

Wat geven we uit aan 5.9 Personeel en organisatie?

Vanwege BBV-regelgeving worden de baten en lasten voor formatie grotendeels verantwoord binnen product 5.8 Overhead.

Bedragen in €

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	82	21.504	21.586	21.504	21.504	16.299	0
Lasten	-61.357	-21.504	-82.861	-62.559	-62.527	-56.531	-37.830
Resultaat	-61.275	0	-61.275	-41.055	-41.023	-40.232	-37.830

5.10 Communicatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onze inwoners zijn tevreden over de wijze waarop organisatie en bestuur met hen communiceren.

- We organiseren dienstverlening en communicatie dicht bij elkaar.

We beïnvloeden thema's die voor de gemeente Woensdrecht relevant zijn.

- Er is een actuele lobby agenda die het gemeentelijk beleid ondersteunt.
- We profileren (de successen van) Woensdrecht op het gebied van projectcommunicatie.
- We maken gebruik van (signalering via) social media.

Wat geven we uit aan 5.10 Communicatie?

Bedragen in €

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	49	0	49	0	0	0	0
Lasten	-36.364	3.161	-33.203	-32.421	-32.404	-32.391	-32.399
Resultaat	-36.315	3.161	-33.154	-32.421	-32.404	-32.391	-32.399

5.11 Juridische zaken

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Medewerkers kennen de wet en regelgeving die geldt voor het eigen aandachtsgebied en handelen daarnaar.

- We houden jaarlijks een legal audit die leidt tot verbeterpunten die we implementeren.
- We signaleren en organiseren noodzakelijke ontwikkeling van medewerkers.
- Juridisch overleg vindt lokaal en regionaal plaats om kennis te verbreden en kwetsbaarheid te verminderen.

We bereiden ons voor op nieuwe wet- en regelgeving.

- We implementeren de wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet open overheid.

We handelen ontvangen bezwaar- en klaagschriften tijdig en efficiënt af.

- Juridische procedures handelen we binnen de gestelde termijn af. Als daarvan wordt afgeweken is dat in samenspraak met de wederpartij.

Wat geven we uit aan 5.11 Juridische zaken?

Bedragen in €							
Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	10	0	10	0	0	0	0
Lasten	-7.315	0	-7.315	-7.253	-7.249	-7.246	-7.248
Resultaat	-7.305	0	-7.305	-7.253	-7.249	-7.246	-7.248

5.12 Investerings

Investeringsprogramma 5. Bestuurskracht

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de nieuwe investeringen van het lopende en aankomende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Investeringsprognose 2021-2024

Bedragen in €						
Omschrijving	Gevoteerd	Nog te voteren 2020	Nog te voteren 2021	Ramingen 2022	Ramingen 2023	Ramingen 2024
Aanschaf werkmaterieel (7 november 2019)	176.178	-	108.040	53.642	5.156	47.587
Informatiebeleidsplan 2020-2023	-	-	PM	PM	PM	PM
Totaal	176.178	-	108.040	53.642	5.156	47.587

Toe te kennen investeringskredieten 2020 (mutatie) en 2021

Investeringskredieten worden door de gemeenteraad toegekend voor uitvoering van nader omschreven werkzaamheden (project scope, art. 5.7 van de financiële verordening).

Voor de navolgende toe te kennen investeringskredieten wordt daartoe de project scope hieronder nader omschreven.

Votering van investeringskredieten voor latere begrotingsjaren dan 2021 vindt plaats in de begroting voor het desbetreffende jaar. Wel wordt financieel vast rekening gehouden met meerjarig voorziene uitgaven.

Investerings

— Aanschaf werkmaterieel

De voor 2021 voorziene aanschaf van een transport-tank, plateauwagen, containers, een tractor en de bedrijfswagen maken onderdeel uit van het 'Beheerplan 2018-2021 materieel team Wijk- en Dorpsbeheer' wat door de raad op 13 september 2018 is vastgesteld. In dekking is voorzien door uitname uit de 'reserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer'. Deze reserve wordt gevoed door middel van een jaarlijks gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie. In 2021 wordt het beheerplan materieel team wijk- en dorpsbeheer 2022-2024 opgesteld, wat in het tweede kwartaal wordt vastgesteld zodat het in het perspectief 2022 en volgende jaren kan worden meegenomen.

— Informatiebeleidsplan 2020-2023

In het laatste kwartaal van 2020 zal het informatiebeleidsplan 2020-2023 worden vastgesteld waarna eventueel budget voor investeringen kan worden opgenomen.

5.13 Indicatoren

BBV- en beleidsindicatoren

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

BBV-Indicatoren		Gemeente Woensdrecht			Grootteklasse < 25.000 inwoners			Geheel Nederland		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	Woonlasten éénpersoonshuishouden	590	607	615	687	708	749	649	669	700
2	Woonlasten meerpersoonshuishouden	671	697	702	764	784	827	721	739	773
3	Winkeldiefstal	0,9	-	-	0,6	-	-	2,2	-	-
4	Diefstal uit woning	2,3	-	-	2,1	-	-	2,5	-	-
5	Geweldsmisdrijven	2,8	-	-	2,9	-	-	4,8	-	-
6	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare orde)	5	-	-	3,6	-	-	5,4	-	-
7	Verwijzingen Halt	154	202	-	100	110	-	119	132	-
8	Jongeren met delict voor de rechter	1%	-	-	1%	-	-	1%	-	-
9	Formatie per 1.000 inwoners	6,1	6,4	6,2						
10	Bezetting per 1.000 inwoners	6,2	6,5	5,5						
11	Apparaatskosten	775	864	802						
12	Externe inhuur	14,3%	15,2%	4,7%						
13	Overhead	12%	12,7%	13,3%						
Lokale indicatoren		2018	2019	2020						
14	Veiligheidsgevoel	-	8,4	-						
15	Klanttevredenheid dienstverlening									
	- balie	8,6	8,6	8,6						
	- telefoon	7,4	7,6	7,3						
	- digitale kanalen	8	8,1	8,1						

Legenda indicatoren

1. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. *Bron: COELO, Groningen.*
2. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. *Bron: COELO, Groningen.*
3. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners. *Bron: CBS - Diefstallen.*
4. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners. *Bron: CBS - Diefstallen.* De cijfers van 2018 zijn een schatting.
5. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.). *Bron: CBS - Criminaliteit.*
6. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag (per 1.000 inwoners). *Bron: CBS - Criminaliteit.*
7. Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-18 jaar. *Bron: Stichting Halt.*
8. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. *Bron: CBS - Jeugd.*
9. Formatie betreft het aantal fte's dat in dienst mag zijn.
10. Bezetting betreft het werkelijke aantal fte's dat werkzaam is.
11. Apparaatskosten per inwoner: alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
12. Externe inhuur: kosten als percentage van de totale loonsom.
13. Overhead: percentage van de totale lasten.
14. Veiligheidsbeleving is weergegeven op een schaal van 1 (heel laag) tot 10 (heel hoog). De laatst bekende gegevens betreffen 2016 en zijn om die reden niet in bovenstaande tabel opgenomen. De voorlopige resultaten over 2019 zijn opgenomen. *Bron: Lemon-onderzoek 'Leefbaarheid in Woensdrecht'.*
15. Waardering die de afnemer van de dienst geeft aan de dienstverlening aan de balie (respectievelijk telefoon of website) op een schaal van 1 (heel laag) tot 10 (heel hoog). *Bron: NVVB Dashboard Continu.* De weergegeven cijfers over 2019 representeren de tussenmeting van augustus 2019. Cijfers van 2020 zijn t/m 1 oktober.

Paragrafen

Paragraaf 1 Opgaves

Algemeen

De Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 stelt dat de raad, bij aanvang van de raadsperiode, kan aangeven over welke aanvullende onderwerpen zij in aparte paragrafen bij de P&C-stukken wenst te worden geïnformeerd. Aan die behoefte wordt met deze paragraaf invulling gegeven ten aanzien van de volgende onderwerpen:

1. Aviolanda
2. Branding Brabantse Wal
3. Duurzaamheid
4. Huisvesting
5. Omgevingswet

Opgave Aviolanda

Inleiding

In Woensdrecht ligt het hart van de topsector 'aerospace maintenance' met de vliegbasis Woensdrecht en Aviolanda. Deze topsector trekt andere bedrijvigheid aan. Samen met lokale bedrijven vormt het sterke clusters die elkaar versterken. De vliegbasis is onlosmakelijk verbonden met de Woensdrechtse samenleving. De economische groei geeft kansen voor het lokale bedrijfsleven. De lokale economie van Woensdrecht profiteert ervan mee. Het gebied op en rondom de basis heeft ook uitstraling op de gehele regio.

Het Maintenance Cluster Woensdrecht omvat de totale Maintenance, Repair, Overhaul & Upgrades (MRO&U) campus rond Business Park Aviolanda (BPA) en Logistiek Centrum Woensdrecht (LCW). Samen met BPA en LCW zijn meer dan 20 bedrijven en organisaties actief in het cluster. Het cluster is goed voor 2.600 banen, waarvan circa 50% in Aerospace MRO&U. Het cluster ondersteunt en faciliteert deze ambities op MRO&U gebied met Aerospace specifieke infrastructuur, training- en opleidingscentra en de beschikbaarheid van gecertificeerd personeel.

Ontwikkelingen toen, nu en straks

Nederland voert het onderhoud aan de F-35 motoren uit, waarbij Defensie al het onderhoud van de toestellen in Woensdrecht centreert. Dit betekent dat hoogwaardige kennis over motorenonderhoud behouden blijft en dat op het Logistiek Centrum Woensdrecht een stevige basis voor onderhoudsactiviteiten voor de komende dertig jaar ontstaat.

Bij aanvang van de huidige raads- en collegeperiode voorzagen we een groei van werkgelegenheid door de groei van het maintenance cluster, waarbij binnen vijf jaar een enorme behoefte aan goed opgeleide technici op voornamelijk MBO-niveau zou ontstaan. Het onderwijsaanbod moet daarbij worden afgestemd op de vraag vanuit het bedrijfsleven.

Deze groei wordt momenteel wel getemperd door de consequenties van Covid-19 op de luchtvaartsector. In de komende jaren zal echter nog steeds behoefte aan goed opgeleide technici op voornamelijk MBO-niveau ontstaan. In eerste instantie richt deze behoefte zich voornamelijk op vervangingsvraag, maar de verwachting is dat het herstel van de luchtvaartsector ook een absolute toename van de vraag zal veroorzaken.

Ambitie

De opgave is realisatie van een kwantitatief hogere output vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Hiervoor is ook een grotere instroom van studenten noodzakelijk. Innovatie en samenwerking zijn sleutelbegrippen.

Doelstellingen

We behouden en versterken de intensieve samenwerking tussen overheden, ondernemers en onderwijs (Triple Helix).

We geven een aantoonbaar actieve stimulans en versterking van de economische groei op en rondom het maintenance cluster Aviolanda.

We stimuleren onderwijsprogramma's die aansluiten bij de wensen van de arbeidsmarkt.

We zorgen voor een gezamenlijke Human Capital Agenda, gericht op de ontwikkeling van talent en het behoud van ervaring op het gebied van Aerospace maintenance in Woensdrecht.

Context en samenhang met programma's

De opgave Aviolanda kent nauwe samenhang met de doelstellingen en activiteiten zoals gedefinieerd onder product 4.5 Aviolanda van het programma Economie. De middelen om deze opgave te realiseren, zijn begroot onder de exploitatiebudgetten van Aviolanda alsmede de volgende investeringskredieten:

- Provinciale subsidie Human Capital Agenda

Opgave Branding Brabantse Wal

Inleiding

De Brabantse Wal biedt veel mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Het is een uniek natuurgebied gekenmerkt door hoogteverschillen, bos, water en heide. Daarnaast kan de bezoeker genieten van historische cultuur onder andere in de stad en op landgoederen en van het Bourgondische Brabantse leven. De diverse evenementen trekken jaarlijks veel bezoekers. Niet te onderschatten is de ligging op noord-zuid en oost-west assen met Rotterdam, Antwerpen, Zeeland, Breda.

Ontwikkelingen toen, nu en straks

Al sinds lange tijd bestaat de ambitie om de Brabantse Wal meer op de kaart te zetten. In samenwerking met Bergen op Zoom en Steenbergen zijn al diverse acties ingezet om deze ambitie verder vorm te geven. In 2014 is er een strategisch marketingplan voor de Brabantse Wal geschreven en in 2019 is gezamenlijk een verkenning gedaan van een Destinatie Marketing Organisatie. In 2020 heeft dit geleid tot een advies, maar nog niet tot bestuurlijke besluitvorming. De huidige financiële situatie bij de 3 Brabantse Walgemeenten biedt op dit moment ook weinig tot geen mogelijkheden om in een gezamenlijk marketingbeleid te investeren.

Ambitie

Woensdrecht wil dat meer recreanten en toeristen de Brabantse Wal bezoeken. Wij streven naar bekendheid in Nederland en Europa als gewaardeerd toeristisch gebied.

De Brabantse Wal wordt een bekend toeristisch/recreatief gebied dat aantrekkelijk is voor een diversiteit aan bezoekers -uit Europa-, die langer in het gebied vertoeven omdat de kansen die ons gebied heeft, bekend zijn en de voorzieningen voldoen aan de verwachtingen van de consument.

Doelstellingen

Een aansprekende kalender met evenementen door het hele jaar heen waarin verbinding met sport, fiets- en wielergemeente evident is.

Een toename van de meerdaagse verblijfsrecreatie en eendaagse recreatie.

Een toename van de omzet van en werkgelegenheid bij toeristische ondernemers.

Groeve Boudewijn is/wordt onderdeel van Unesco erfgoed West-Brabant/Zeeland.

We vergroten de bekendheid van Woensdrecht als fiets- en wielergemeente.

Dat doen we door communicatiecampagnes, een aantrekkelijke wielerkalender en sponsoring van zowel lokale evenementen als grote wielerevenementen.

Woensdrecht werkt samen met de Brabantse Walgemeenten aan het Uitvoeringsprogramma Veerkrachtig Bestuur, programma Toerisme en Recreatie.

Context en samenhang met programma's

De opgave Branding Brabantse Wal kent nauwe samenhang met de doelstellingen en activiteiten zoals gedefinieerd onder product 2.3 Recreatie en toerisme van het programma Ruimte. De middelen om deze opgave te realiseren, zijn begroot onder de exploitatiebudgetten van 2.3 recreatie en toerisme.

Opgave Duurzaamheid

Inleiding

De opwarming van de aarde heeft grote gevolgen zowel wereldwijd als lokaal in Woensdrecht. Op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau wordt er actie ondernomen om ervoor te zorgen dat we bestand zijn tegen de grote veranderingen die ons te wachten staan.

Op 12 juli 2017 heeft de gemeenteraad de Duurzaamheidsvisie 2017-2035 vastgesteld. Deze Duurzaamheidsvisie heeft een horizon tot 2035. Deze collegeperiode zijn we hard aan de slag met de thema's uit de visie en realiseren wij een uitvoeringsprogramma. Belangrijke onderwerpen daarin zijn:

1. Samenwerking op het gebied van energietransitie (bijvoorbeeld gasloos bouwen)
2. Klimaatadaptatie (stresstest klimaat, klimaatdialoog)
3. Verdere verduurzaming gemeentelijk vastgoed en buitenruimte;
4. Circulair maken van afvalstromen;
5. Duurzame mobiliteit.

Ontwikkelingen toen, nu en straks

In 2019 is in Nederland het klimaatakkoord ondertekend en daarmee is er nationaal officieel een startsein gegeven voor het concretiseren van de Europese doelstellingen. In 2020 en komende jaren daarna zal er meer invulling worden gegeven aan deze doelstellingen en zullen deze via vastgestelde regionale strategieën (regionale energiestrategie) en lokale invulling (warmtevisie) vanuit het gemeentelijke uitvoeringsprogramma doorwerking vinden binnen de gemeentegrenzen. Een eerste stap is voor Woensdrecht reeds gezet met het vastgestelde Uitnodigingskader zonne-energie; naar verwachting zal dit in de loop van 2020 resulteren in de eerste grootschalige zonne-projecten.

Ambitie

Bovengenoemde visies zijn in de “Duurzaamheidsvisie 2017-2035” geconcretiseerd in een aantal doelstellingen die het college de komende periode zal vertalen naar concrete en haalbare acties.

De acties en de daaruit te behalen resultaten zijn gebundeld in een Uitvoeringsprogramma dat de komende jaren wordt uitgevoerd. Dit programma heeft het karakter van een verbindend programma dat betrekking heeft op verschillende beleidsvelden en ziet toe op zowel reguliere als projectmatige activiteiten van zowel de gemeente als ondernemers, organisaties en de omgeving.

Doelstellingen

In samenwerking met de partners wordt het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid uitgevoerd.

We stellen een lokale warmtevisie vast die richting geeft aan een duurzaam verwarmde omgeving en een CO₂-neutrale energievoorziening.

Woensdrecht stimuleert ontwikkelingen op het gebied van duurzame energieopwekking uit zon en wind.

Context en samenhang met programma's

De opgave Duurzaamheid kent nauwe samenhang met de doelstellingen en activiteiten zoals gedefinieerd onder product 3.1, 3.2 en 3.7 van programma leefomgeving en product 4.4. van programma economie. De middelen om deze opgave te realiseren betreffen de exploitatiebudgetten van de producten 3.1, 3.2, 3.7 en 4.4. Er zijn geen beschikbare investeringskredieten om deze opgave te realiseren.

Opgave Huisvesting

Inleiding

Om onze maatschappelijke en bestuurlijke opgaven te realiseren werken wij samen met organisaties en ondernemers. De gemeente staat open voor initiatieven uit de samenleving en ondersteunt deze. Optimale inzet van burgerparticipatie en burgerkracht bindt inwoners aan de gemeente en draagt bij aan sociale cohesie en aan betrokkenheid bij de eigen woonomgeving. We stimuleren innovatieve en slimme verbindingen tussen maatschappelijke organisaties, onderwijs, ondernemers en overheid. De gemeente Woensdrecht is één van die partijen. Wij beogen zodoende de kwetsbaarheid van de eigen organisatie te verkleinen, kwaliteit te verhogen en kosten te besparen. We streven naar gemak voor de klant, naar goede producten en diensten en naar een prettige klantbeleving. De ambitie van een integrale toegang voor het Sociale Domein sluit daar bij aan.

Samenwerking en participatie worden versterkt en gestimuleerd door het ontmoeten van elkaar. De opgave Huisvesting is gericht op het beter faciliteren van ontmoeting en dienstverlening, door de inrichting van het gemeentehuis aan te passen aan deze ambities.

Ontwikkelingen toen, nu en straks

Onze inwoners vinden hun dienstverlening vanuit gemeenten en andere partners zoals BWI, WijZijn en MEE West-Brabant verdeeld over het gemeentehuis en het gebouw aan de Kromstraat. De gemeenteraad heeft ingestemd met een investeringskrediet om de centrale hal en de bibliotheek aan te passen. Zodoende kunnen alle partijen die nu nog gehuisvest zijn in de Kromstraat ondergebracht worden in het gemeentehuis. Met de fysieke vestiging van deze partijen wordt het gemeentehuis het ontmoetingscentrum, waar verbinding centraal staat. De diverse partijen weten elkaar nog beter te vinden om de meest adequate dienstverlening en ondersteuning aan onze inwoners te bieden.

Ambitie

Het gemeentehuis (inclusief Multifunctioneel Centrum, bibliotheek, BWI, cultureel centrum en sporthal) wordt een interactief bruisend 'huis van de gemeenschap'.

Met de herinrichting van het gemeentehuis bereiken we dat het gebouw een prettige omgeving biedt, die ondersteunend is aan ontmoeten, samenwerken en bedenken. Qua dienstverlening biedt de inrichting een laagdrempelige, gastvrije en informele sfeer. Het gebouw is een goed toegankelijk ontmoetingscentrum waar verbinding centraal staat. Het is een plek waar inwoners elkaar ontmoeten, hun bestuurders zien en waar op hun vragen antwoorden gegeven worden. Samenwerkingspartners hebben een plek in het gemeentehuis. Klaar voor de toekomst: het gebouw is eenvoudig aan te passen voor andere functionaliteiten waarbij belevingswaarde in stand blijft. In de publieke ruimtes van het gebouw worden (openbare) bijeenkomsten, huwelijksvoltrekkingen, concerten, exposities en dergelijke gehouden. Het gebouw kan daardoor, net als de organisatie(s), blijven aansluiten bij de steeds veranderende omgeving.

Doelstellingen

We voeren de besluitvorming over de herinrichting van het gemeentehuis uit op basis van de in 2017 vastgestelde huisvestigingsvisie.

Op basis van de visie, het ruimteplan en begroting dient een besluit genomen te worden over de principes van de inrichting en de toekenning van middelen. Dat wordt vervolgens uitgewerkt. Na goedkeuring daarvan start –gefaseerd– de realisatiefase.

We creëren één integrale toegang tot zorg en welzijn en één integrale toegang tot dienstverlening door inhuizing van gebruikers van de Kromstraat in het gemeentehuis (BWI, WijZijnTraverse en MEE West-Brabant).

Context en samenhang met programma's

De opgave Huisvesting kent nauwe samenhang met de doelstellingen en activiteiten zoals gedefinieerd onder product 1.2 integrale toegang sociaal domein van programma 1. De middelen om deze opgave te realiseren, zijn begroot onder de exploitatiebudgetten van 3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties en de kostenplaatsen binnen programma 5 Bestuurskracht, alsmede de volgende investeringskredieten:

- Verbouwing integrale toegang gebouwen
- Verbouwing integrale toegang technische installatie
- Verbouwing integrale toegang inventaris
- Verhuiskosten integrale toegang

Opgave Omgevingswet

Inleiding

De Omgevingswet integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hieronder vallen onderwerpen als: bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur. De komst van de Omgevingswet betekent niet automatisch verandering: dat heeft Woensdrecht zelf in de hand. We kijken op een nieuwe manier naar onze leefomgeving en introduceren een andere wijze van denken en werken. Dat laatste is pas mogelijk als alle betrokkenen (raad, college, inwoners, bedrijven en de ambtelijke organisatie) samen willen veranderen.

Met de invoering van de Omgevingswet kunnen potentieel de volgende doelen bereikt worden:

- Een betere inzichtelijkheid van wet- en regelgeving, grotere voorspelbaarheid bij de toepassing ervan met een groter gebruiksgemak.
- Minder verschillende wetten en regels en beter toegankelijke regelgeving.
- Integrale benadering leefomgeving: van aspectgewijs (RO, water, milieu en dergelijke) naar integraal beleid per gebied.
- Meer lokale afwegingsruimte: meer regelvrij en meer algemene regels met eigen visie en beslissingsruimte voor gemeenten.
- Versnellen en verbeteren besluitvorming: meer vergunningsvrij, met integrale vergunningen en verkorte procedures.

Ontwikkelingen toen, nu en straks

Het jaar 2018 stond in het teken van de bewustwording: wat gaat er veranderen en voor wie? Het jaar 2019 is ingezet op de verdieping en de verbreding. 2020 gebruiken we om het overzicht te krijgen van de benodigde verandering op gebied van de instrumenten, rol & gedrag en ICT & informatievoorziening.

In 2020 en deels 2021 zorgen we dat de veranderingen worden doorgevoerd en nieuwe processen worden ingeregeld zodat per 1 januari 2022 de vloeiende overgang naar de Omgevingswet een feit is.

Ambitie

Niet alleen, maar samen met inwoners, bedrijven en andere belangrijke partners wordt gewerkt aan de implementatie. Het gezamenlijke ambitieniveau wordt bepaald bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Vervolgens moet de gemeentelijke organisatie klaar zijn om deze ambities waar te maken. Het is belangrijk dat alle belanghebbenden vanaf het begin aangehaakt zijn en blijven. Daadwerkelijke verandering kan enkel gerealiseerd worden als alle partijen hier aan mee werken en de veranderingen onderschrijven.

Doelstellingen

We implementeren de Omgevingswet, op basis van de Omgevingsvisie, op zodanige wijze dat er meer ruimte is voor initiatief en maatwerk en de regeldruk vermindert.

We maken een integrale en breed gedragen visie op de fysieke leefomgeving en de wijze waarop Woensdrecht daarin samenwerkt met haar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, als basis voor de implementatie van de Omgevingswet.

Context en samenhang met de programma's

De opgave Omgevingswet kent nauwe samenhang met de doelstellingen en activiteiten zoals gedefinieerd onder product 2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken van programma Ruimte. De middelen om deze opgave te realiseren betreffen de exploitatiebudgetten van de diverse bestemmingsplannen alsmede het investeringskrediet:

- Invoering Omgevingswet

Paragraaf 2 Lokale heffingen

Algemeen

Lokale heffingen zijn te onderscheiden in belastingen enerzijds en leges, rechten en overige tarieven anderzijds. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang voor de raad omdat ze, naast de inkomsten van de algemene uitkering, veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen financieren.

Tegelijkertijd wordt steeds kritischer gekeken naar de totale gemeentelijke belastingdruk. Daarbij is niet alleen inzicht in absolute zin belangrijk, aangezien Woensdrecht niet op zichzelf staat: inzicht in de hoogte van de heffingen van vergelijkbare gemeenten is eveneens verhelderend. Een gemeente is beperkt in de belastingsoorten die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de Gemeentewet.

In deze paragraaf treft u een toelichting op de belangrijkste tariefaanpassingen voor het begrotingsjaar 2021. De belastingverordeningen voor 2021 worden in de openbare raadsvergadering van november 2020 aan de raad ter vaststelling aangeboden. De in deze paragraaf opgenomen tarieven voor 2021 zijn onder voorbehoud van besluitvorming door de raad. Na de uitgangspunten van ons lokale beleid, een tabel van de geraamde inkomsten in 2021 (A) en een overzicht van de tariefontwikkeling 2017-2021 (B) worden achtereenvolgens de volgende onderwerpen toegelicht:

1. Onroerende zaakbelastingen (ozb)
2. Afvalstoffenheffing
3. Rioolheffing
4. Lokale lastendruk
5. Vergelijkend overzicht woonlasten
6. Hondenbelasting
7. Forensenbelasting
8. Toeristenbelasting
9. Marktgelden
10. Lijkbezorgingsrechten
11. Leges
12. Kwijtscheldingsbeleid

Lokaal beleid

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen is gebaseerd op de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2018-2022 en het collegewerkprogramma 2018-2022 "Samen door". Zoveel als mogelijk wordt gekozen voor het uitgangspunt dat voor de tarieven van die belastingen, waarbij maximaal de kosten mogen worden verhaald, de gemeentelijke dienstverlening 100% kostendekkend dient te zijn (onder andere afvalstoffen-, rioolheffing, leges).

De uitgangspunten met betrekking tot de financiën van de gemeente zijn:

- we houden vast aan het principe "de vervuiler betaalt". Inwoners ervaren dat verbeterd afvalscheidingsgedrag leidt tot minder hoge afvalkosten én inwoners en bedrijven zijn meer bereid tot het scheiden van afval. De kosten voor het ophalen en verwerken van afval zullen de komende jaren toenemen, waarbij we hebben afgesproken dat de afvalverwerking een kostendekkend proces moet zijn;
- de opbrengsten uit de heffing van hondenbelasting moeten in evenwicht zijn met de kosten. In 2017 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om de baten en lasten op het gebied van de hondenbelasting in de jaren 2018-2020 gefaseerd in evenwicht te brengen. Het college voert deze motie de komende bestuursperiode uit. We monitoren de behoefte aan maatregelen en de kosten die daar bij horen;

- we hebben een begroting waarbij de lasten en baten structureel in evenwicht zijn;
- de gemeente beschikt over een gezonde reservepositie en heeft haar risico's voor de komende jaren duidelijk in beeld.

Bij de onroerende zaakbelastingen wordt een verhoging van 10% voorgesteld. Toenemende kosten en afnemende inkomsten zorgen ervoor dat in 2021 een extra stijging van de OZB noodzakelijk is. De gemeente Woensdrecht heeft in al haar kernen een hoog voorzieningenniveau.

Alle kernen hebben een multifunctionele accommodatie en goede sportfaciliteiten, het onderhoud aan het openbaar gebied is op een hoog niveau (A of B), de dienstverlening aan inwoners en bedrijven wordt als 'goed' beoordeeld en de sociale voorzieningen zijn kwalitatief goed. Dit vraagt hoge structurele investeringen en ook hoge structurele onderhoudskosten.

Tegelijkertijd zijn de inkomsten van de gemeente Woensdrecht de afgelopen jaren niet in hetzelfde tempo meegegroeid. Deze en vorige collegeperiode is er altijd terughoudend omgegaan met een stijging van het OZB-tarief. De verhoging bedroeg nooit meer dan de inflatie. Dit zorgt voor een discrepantie tussen uitgaven en inkomsten, die de (meerjaren)begroting financieel onder druk zet. Dit 'gat' is structureel van aard en daarom niet met incidentele inkomsten op te lossen.

Woensdrecht kent een relatief laag belastingniveau. De COELO-Atlas 2020, die voor alle Nederlandse gemeenten een vergelijking maakt van de woonlasten, bevestigt dit beeld. De woonlasten worden gedefinieerd als het totaal van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Van de 377 gemeenten in Nederland staat Woensdrecht op plaats 54; d.w.z. er zijn 53 gemeenten die lagere woonlasten hebben en 323 gemeenten met hogere woonlasten. Woensdrecht behoort daarmee tot de 15 procent 'goedkoopste gemeenten qua belastingdruk'.

Gezien de structurele discrepantie tussen het hoge voorzieningenniveau en het relatief lage belastingniveau zijn wij genoodzaakt een verhoging van 8,42% (bovenop de inflatie van 1,58%) van de onroerende zaakbelasting voor te stellen.

A. Geraamde inkomsten

In 2021 worden de volgende inkomsten met betrekking tot de lokale heffingen geraamd:

Bedragen kolom 2 t/m 6 x € 1.000

Inkomsten lokale heffingen per belastingsoort							
Titel	Jaarstukken 2019	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Primitieve begroting 2021	Heffings- maatregel 2021	Totaal 2021 (1)	In % 2021 (2)	Bedrag 2021 (per inwoner) (3)
1	2	3	4	5	6	7	8
Onroerende zaakbelastingen	4.360	4.444	4.485	462	4.947	47,95%	€ 225
Afvalstoffenheffing	2.012	2.282	2.307	243	2.550	24,71%	€ 116
Rioolheffing	1.949	1.958	1.951	74	2.025	19,63%	€ 92
Hondenbelasting	106	103	108	-	108	1,05%	€ 5
Forensenbelasting	35	47	46	1	47	0,46%	€ 2
Toeristenbelasting	478	641	641	-	641	6,21%	€ 29
Totaal:	8.940	9.475	9.538	780	10.318	100%	470

(1) Opbrengst na verwerking van de heffingsmaatregel 2021.

(2) Opbrengst per belastingsoort als percentage van de totale belastingopbrengst 2021.

(3) Totaal 2021 gedeeld door aantal inwoners gemeente Woensdrecht (raming per 1-1-2021).

B. Tariefontwikkeling 2017-2021

De belastingverordeningen voor 2021 worden in de raadsvergadering van november 2020 aan de raad ter vaststelling aangeboden. De in dit overzicht opgenomen tarieven voor 2021 zijn daarmee in overeenstemming, uiteraard onder voorbehoud van besluitvorming door de raad.

Tarieven per belastingsoort			2017	2018	2019	2020	2021
Onroerende zaakbelastingen							
Woningen: eigenaren			0,1139%	0,1127%	0,1104%	0,1083%	0,1134%
Niet-woningen: eigenaren			0,1657%	0,1664%	0,1683%	0,1661%	0,1844%
Niet-woningen: gebruikers			0,1380%	0,1386%	0,1401%	0,1382%	0,1546%
Afvalstoffenheffing			Bedragen in €				
Vast deel			150,00	150,00	150,00	150,00	175,00
Afvalcontainer (per lediging):							
- 240 liter restafvalcontainer			4,00	4,00	6,00		
1 - 13 ledigingen						8,00	8,00
14 - 20 ledigingen						10,00	10,00
21 - 26 ledigingen						12,00	12,00
- 140 liter restafvalcontainer			2,35	2,35	3,50		
1 - 13 ledigingen						4,70	4,70
14 - 20 ledigingen						5,85	5,85
21 - 26 ledigingen						7,00	7,00
- 240 liter gft-afvalcontainer			-	-	-	-	-
- 140 liter gft-afvalcontainer			-	-	-	-	-
- Ondergrondse restafvalcontainer (per inworp)			0,50	0,50	0,75	1,00	1,00
Rioolheffing	Art.nr.	Systematiek	Bedragen in €				
Vastrecht	1.1.1	woning met één persoon	147,00	147,00	147,00	147,00	152,50
		woning met meerdere personen	196,00	196,00	196,00	196,00	203,50
	1.1.2	niet-woning	196,00	196,00	196,00	196,00	203,50
Gedifferentieerde tarieven niet-woningen	2.1.1	vastrecht + variabel tarief voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 501 m3 tot en met 1.000 m3, per m3	0,89	0,89	0,89	0,89	0,92
	2.1.2 (oud)	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 1.001 tot en met 2.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 berekende bedrag	0,60	0,60	0,60	0,60	
	2.1.3 (oud)	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 2.001 tot en met 5.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 berekende bedrag	0,37	0,37	0,37	0,37	
	2.1.4 (oud)	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 5.001 tot en met 10.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 en 2.1.2 berekende bedrag	0,29	0,29	0,29	0,29	
	2.1.5 (oud)	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 10.001 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.4 berekende bedrag	0,21	0,21	0,21	0,21	
	2.1.2	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 1.001 tot en met 10.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 berekende bedrag					0,52
	2.1.3	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 10.001 tot en met 20.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 en 2.1.2 berekende bedrag					0,24
	2.1.4	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 20.001 tot en met 30.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.3 berekende bedrag					0,23
	2.1.5	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 30.001 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.4 berekende bedrag					0,22

Tarieven per belastingsoort	2017	2018	2019	2020	2021
Hondenbelasting					
1e hond	54,00	47,50	40,00	37,50	37,50
2e en volgende hond	90,00	80,00	70,00	65,00	65,00
Kennel	225,00	200,00	170,00	155,00	155,00
Forensenbelasting					
Tarief	2,12‰	2,14‰	2,18‰	3,36‰	0,3413%
Toeristenbelasting					
	Bedragen in €				
Per overnachting, per persoon	1,00	1,00	1,00	1,50	1,50
Marktgelden					
	Bedragen in €				
Weekmarkt Hoogerheide	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50
Weekmarkt Putte	6,75	4,50	4,50	4,50	4,50
Jaarmarkt Putte	105,00	105,00	105,00	105,00	105,00

1. Onroerende zaakbelastingen (ozb)

De onroerende zaakbelastingen worden berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak, de WOZ-waarde. De peildatum van de WOZ-waarde is 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de aanslag betrekking heeft. De WOZ-waarde per 1 januari 2020 is leidend voor de belastingaanslag van 2021. De nieuwe WOZ-waarden voor 2020 zijn nog niet bekend. Volgens voorlopige cijfers van de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB) is er sprake van een stijging van de WOZ-waarden voor 2021 (peildatum 1 januari 2020) van 5,25% bij woningen. Bij de niet-woningen is er sprake van een waardedaling van 1%. Een waarde mutatie van de onroerende zaken wordt gecorrigeerd door middel van aanpassing van de OZB-tarieven. Zodoende blijven de belastingopbrengsten van de Onroerendezaakbelasting nagenoeg gelijk.

Bij de OZB tarieven 2021 is een stijging van 10% opgenomen inclusief de inflatiecorrectie. Het inflatiepercentage voor 2021 bedraagt 1,58% en is gebaseerd op de ontwikkeling van de consumentenprijsindex van de maand juni 2020 ten opzichte van juni 2019 (bron: CBS). Stijgende kosten (met name in het sociaal domein) en dalende inkomsten (mede als gevolg van coronacrisis) zorgen ervoor dat een extra OZB-stijging noodzakelijk is. Voor het meerjarenperspectief 2022-2024 van de begroting wordt bij de opbrengsten van de onroerende zaakbelastingen rekening gehouden met een inflatiepercentage van +1%.

Het 'normtarief' ofwel redelijk peil van de Onroerendezaakbelasting is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2021 vastgesteld op 0,1809% van de WOZ-waarde (2020: 0,1853%; bron: Meicirculaire gemeentefonds 2020).

WOZ: transitie naar gebruiksoppervlakte

De Waarderingskamer heeft besloten dat per 1 januari 2022 de gebruiksoppervlakte het enige juiste uitgangspunt is voor de taxaties van woningen in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). De WOZ wordt voor onze gemeente uitgevoerd door de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB). Tot op heden zijn gemeenten vrij om voor het objectkenmerk 'grootte' te kiezen tussen bruto inhoud of gebruiksoppervlakte. Net als de meeste andere gemeenten waardeert de BWB tot op heden op basis van inhoud en dat was ook de basis op het moment van toetreding tot de BWB. De transitie naar gebruiksoppervlak is door de BWB zo goed als afgerond. Voor Woensdrecht gaat het om circa 10.600 woningen. In de begroting van de BWB zijn voor dit project middelen opgenomen.

2. Afvalstoffenheffing

Iedere gemeente heeft de wettelijke plicht tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen binnen haar grondgebied (art. 10.21 en 10.22 Wet milieubeheer). De gemeente kan, ter compensatie van de kosten die verbonden zijn aan de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, een heffing instellen, alleen voor inwoners, voor ieder perceel (woning) waar de mogelijkheid bestaat tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen, ook al wordt er geen afval aangeboden.

Het beleid in Woensdrecht is er op gericht de hoeveelheid restafval te verminderen tot maximaal 100 kg per persoon per jaar met ingang van 2020. Woensdrecht heeft zich hierbij aangesloten bij de landelijke VANG-doelstelling: Van Afval Naar Grondstof. Tevens moet de activiteit 'afvalinzameling & -verwerking' kostendekkend uitgevoerd worden. Dat betekent dat de lasten financieel gedekt moeten worden door de baten, maar ook dat het principe geldt: 'de vervuiler betaalt'. Inwoners kunnen immers zelf invloed uitoefenen op de belastingaanslag door hun afval goed (of nog beter) te scheiden.

Landelijk zoeken gemeenten naar manieren om meer 'afval' te recyclen en minder aan te bieden als restafval. Zo ook in Woensdrecht. Het verwerken van afval wordt steeds duurder en de noodzaak om grondstoffen duurzaam te recyclen neemt toe. Het streven van de gemeente is om de hoeveelheid restafval per persoon per jaar te minimaliseren en de afvalverwerking in 2021 kostendekkend te krijgen. Om de doelstelling te behalen heeft de raad in 2019 besloten met ingang van 2020 de volgende maatregelen te nemen:

- verhoging van de variabele en invoering van progressieve tarieven van het aanbieden van het restafval;
- verhoging van het tarief voor de extra tikken op de milieustraat.

De ophaalfrequentie van het afval blijft gehandhaafd op eenmaal in de twee weken. Het verlagen van de ophaalfrequentie van het restafval naar eenmaal in de vier weken is om redenen van hygiëne en serviceniveau niet doorgevoerd.

Voor 2021 zien we stijgende kosten van de milieustraat, indexering van de tarieven van Saver en een toename van ambtelijke kosten die aan het product afval worden toegerekend. Tegelijkertijd nemen de opbrengsten van monostromen af. Dit is het meest zichtbaar bij de opbrengst van oud papier, waarvan de Europese prijs sterk is gedaald. Om de afvalverwerking in 2021 kostendekkend te krijgen wordt de raad voorgesteld het tarief voor het 'vast deel' van de afvalstoffenheffing met ingang van 2021 te verhogen van € 150 naar € 175. De tariefsverhoging levert een extra opbrengst aan afvalstoffenheffing op van € 242.500 en resulteert in een kostendeckingspercentage van 99,98%.

Voorziening 'egalisatie afvalinzameling en -verwerking'

Woensdrecht heeft geruime tijd een voorziening 'egalisatie afvalinzameling & -verwerking' tot haar beschikking gehad voor het afdekken van risico's en financiële resultaten van afval. Het saldo van de voorziening is eind 2017 naar nul gedaald. De raad heeft besloten in 2018 eenmalig middelen aan de voorziening toe te voegen om de initiële kosten af te dekken als gevolg van het in 2018 en 2019 ondergronds brengen van de bovengrondse afvalinzamelingscontainers op de gemeentelijke milieuparkjes. Na de aanwending in 2019 is het saldo van de voorziening opnieuw naar nul gedaald.

Kostendekkendheid afvalinzameling en -verwerking			
Taakveld/omschrijving	Specificatie	Bedrag	%
Lasten			
7.3 Afval	1. Afvalinzameling	-956.000	
	2. Afvalverwerking	-490.175	
	3. Milieustraat	-725.000	
	4. Overig	-136.140	
2.1 Verkeer en vervoer	5. Straatreiniging	-17.334	
6.3 Inkomensregelingen	6. Kwijtschelding afvalstoffenheffing	-75.000	
Baten (exclusief opbrengsten afvalstoffenheffing)			
7.3 Afval	2. Afvalverwerking	264.000	
	3. Milieustraat	5.705	
	6. Dividenduitkering Saver NV	55.000	
BTW		-475.446	
Totaal (lasten minus baten)		-2.550.390	100%
Opbrengsten afvalstoffenheffing (opgenomen in taakveld 7.3 Afval)		2.550.000	
Saldo en kostendekkendheid		-390	100%
Onttrekking aan de voorziening 'afvalinzameling & -verwerking'		-	
Saldo afvalinzameling & -verwerking na onttrekking aan de voorziening		-390	

Toelichting: taakveld '7.3 Afval' is het centrale taakveld. Naast de baten en lasten uit het taakveld '7.3 Afval' wordt van het taakveld '2.1 Verkeer en vervoer' een bedrag van (afgerond) € 17.000 in de heffing betrokken. Dit betreft 25% van de geraamde lasten van straatreiniging inclusief het veegvuil. Van het taakveld '6.3 Inkomensregelingen' wordt een bedrag van € 75.000 voor het deel van de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing in de heffing betrokken. Het geraamde saldo van 'afvalinzameling & -verwerking' bedraagt € 390 nadelig.

3. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt geheven: een belasting ter bestrijding van de kosten die voor de gemeenten verbonden zijn aan:

- de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde en afvloeiende hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De raad stelt voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vast (art. 4.22 Wet milieubeheer). In het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) wordt aangegeven op welke manier de gemeente de gemeentelijke watertaken wil verbeteren, uitbreiden, onderhouden en beheren en welke middelen noodzakelijk zijn om de gestelde doelen te bereiken. Het huidige GRP 'Samen schakelen naar een toekomstbestendige waterketen' is vastgesteld door de raad in september 2019 en heeft een looptijd van 4 jaar (2020-2023).

Tot heden (begroting 2020) wordt het onderhoud aan de watergangen uit de algemene middelen bekostigd. Het toerekenen van het onderhoud watergangen aan rioolbeheer is reëel vanuit de relatie met de zorgplicht hemelwater. Het functioneren van het hemelwaterriool is gekoppeld aan het functioneren van de watergangen die dienen voor de afvoer van regenwater. Op basis van de jaarrekeningen 2018 en 2019 wordt voorgesteld een budget van € 72.500 op te nemen in de kostendekkendheid van riolering en de tarieven rioolheffing. Dit is voor het onderhoud van watergangen (sloten) en de stortrechten voor het afvoeren van slootmaaisel.

Eerder werden deze kosten op de algemene dienst verantwoord. Daarnaast is de inzet van ambtelijke uren en materieel getoetst. In het GRP werd nog uitgegaan van een toerekening van € 220.000. Op basis van de begrote cijfers 2021 is een toerekening van € 294.400 (inclusief de kosten voor het onderhoud van watergangen) aan de orde. Dit betekent een verschuiving van € 74.400 van de algemene dienst naar het product rioolbeheer.

Tarieven

Met ingang van het belastingjaar 2010 wordt een rioolheffing geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. De rioolheffing kent twee grondslagen:

- een vast tarief per perceel;
- een bedrag op basis van het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De raad wordt voorgesteld om het vaste en de variabele tarieven voor 2021 aan te passen. De tarieven 2021 zijn opgenomen in het overzicht van de tariefontwikkeling 2017-2021 (B) in deze paragraaf. Opgemerkt wordt dat de tarieven rioolheffing de laatste drie jaar niet verhoogd zijn. De laatste verhoging was in 2017.

Bij niet-woningen is - behalve een vast tarief - ook sprake van een variabel tarief. De rioolheffing wordt berekend aan de hand van het waterverbruik. Ten opzichte van vorig jaar zijn de klasse-indelingen (staffels) gewijzigd. De staffels zijn aangepast naar de in de regio gebruikelijke grootteklassen.

Bedragen in €

Kostendekkendheid riolering			
Taakveld/omschrijving	Specificatie	Bedrag	%
Lasten			
7.2 Riolering	1. Exploitatie en beheer riolering	-1.680.736	
	2. Heffing en invordering rioolheffing	-42.827	
2.1 Verkeer en vervoer	3. Aandeel kosten straatreiniging	-52.000	
5.7 Openbaar groen & (openlucht)recreatie	4. Kosten onderhoud watergangen	-72.500	
6.3 Inkomensregelingen	5. Kwijtschelding rioolheffing	-70.000	
Baten (exclusief opbrengsten rioolheffing)			
7.2 Riolering	N.v.t.	-	
BTW		-106.937	
Totaal (lasten minus baten)		-2.025.000	100%
Opbrengsten rioolheffing (opgenomen in taakveld 7.2 Riolering)		2.025.000	
Saldo en kostendekkendheid		-	100%

Toelichting op de tabel 'kostendekkendheid riolering': In de tabel zijn de lasten en baten opgenomen, die voor het bepalen van de tarieven van de rioolheffing van toepassing zijn. Naast de baten en lasten uit het taakveld '7.2 Riolering' wordt van het taakveld '2.1 Verkeer en vervoer' een bedrag van € 52.000 in de heffing betrokken. Dit betreft 75% van de geraamde lasten van straatreiniging inclusief het veegvuil. Van het taakveld '5.7 Openbaar groen & (openlucht)recreatie' wordt een bedrag van € 72.500 in de heffing betrokken. Dit betreft de geraamde lasten van de onderhoud van de gemeentelijke watergangen inclusief het afvoeren van het slootvuil. Van het taakveld '6.3 Inkomensregelingen' wordt een bedrag van € 70.000 voor het deel van de kwijtschelding van de rioolheffing in de heffing betrokken. In de lasten van het taakveld '7.2 Riolering' is een toevoeging aan de voorziening 'rioolbeheer' opgenomen van (afgerond) € 1.070.000. De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op het 'GRP 2020-2023'. Het kostendeckingspercentage van riolering is 100%.

4. Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de lastenontwikkeling van een gezin (meerpersoonshuishouden). De woonlasten bestaan uit drie onderdelen: onroerende zaakbelasting, afvalstoffen- en rioolheffing. Voor de onroerende zaakbelasting wordt uitgegaan van een gezin met in eigendom een woning met een getaxeerde waarde voor het jaar 2021 van € 269.000.

De waarde van € 269.000 is gebaseerd op de gemiddelde geschatte woningwaarde van 2020 van € 256.000 (bron: CBS StatLine 09-2020) gecorrigeerd met een verwachte waardestijging voor 2021 van +5,25% (bron: BWB 09-2020). Voor de afvalstoffenheffing wordt voor het jaar 2021 uitgegaan van gemiddeld 11 ledigingen van een 240 liter restafvalcontainer.

Bedragen in €

Lokale lastendruk	2017	2018	2019	2020	2021 *
Lastenontwikkeling gezin	655,41	660,59	686,27	711,25	771,55

* Berekend als volgt: OZB € 269.000 x 0,1134% + riool € 203,50 + afval vast € 175 + afval variabel 11 x € 8

5. Vergelijkend overzicht woonlasten

Om inzicht te hebben in de hoogte van de woonlasten in Woensdrecht zijn in onderstaande tabel de woonlasten van een aantal (buur)gemeenten opgenomen, zij het dat deze betrekking hebben op 2020. De tarieven 2021 van deze gemeenten zijn thans nog niet bekend.

Ter informatie zijn ook de “laagste” en de “hoogste” waarden opgenomen. De cijfers zijn ontleend aan “de Atlas van de lokale lasten 2020” van het COELO. Het begrip ‘bruto gemeentelijke woonlasten’ is samengesteld uit de OZB voor een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Bedragen in €

Vergelijkend overzicht woonlasten			
Gemeente	Bruto woonlasten eph 2020	Bruto woonlasten mph 2020	Landelijk rangtelnummer
Aalten	432	573	1
Woensdrecht	615	702	54
Moerdijk	605	734	91
Gemiddelde Noord-Brabant	681	751	
Rucphen	695	764	135
Halderberge	661	769	145
Gemiddelde Nederland	705	776	
Etten-Leur	760	794	188
Reimerswaal	660	820	233
Steenbergen	729	826	239
Roosendaal	794	828	245
Bergen op Zoom	823	859	280
Zundert	839	880	306
Bloemendaal	1.321	1.440	377

eph = éénpersoonshuishouden

mph = méérpersoonshuishouden met eigen woning

Hieruit blijkt dat Woensdrecht ten opzichte van 2019 in de stand van het landelijk rangnummer is gedaald. Stond Woensdrecht in 2019 op nummer 93 (bruto woonlasten mph € 697), nu staat Woensdrecht op nummer 54 (bruto woonlasten mph € 702).

Daarbij moet in ogenschouw worden genomen dat het aantal gemeenten volgens het COELO is toegenomen van 372 in 2019 naar 377 in 2020.

6. Hondenbelasting

De tarieven voor 2021 veranderen niet ten opzichte van 2020.

7. Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt opgelegd aan natuurlijke personen (die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben) en die meer dan 90 dagen een tweede (gemeubileerde) woning beschikbaar houden voor zichzelf of hun gezin. Het tarief 2021 is geïndexeerd met het inflatiepercentage (+1,58%).

8. Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een directe belasting die geheven wordt voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene met een adres in de basisadministratie personen van de gemeente zijn opgenomen. De belastingplichtige is degene die gelegenheid biedt tot verblijf in hem ter beschikking staande ruimten dan wel op hem ter beschikking staande terreinen. De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen. In de Verordening toeristenbelasting is een registratieplicht opgenomen, zodat duidelijk is dat de exploitant de verplichting heeft zorg te dragen voor een registratie van het aantal overnachtingen, tenzij de forfaitaire regeling wordt toegepast.

Tarief

De raad heeft in 2020 besloten het tarief met ingang van het jaar 2020 te verhogen van € 1,00 naar € 1,50 per persoon, per overnachting ongeacht het type verblijf. Het tarief 2021 blijft vanwege deze stijging ongewijzigd ten opzichte van 2020. Vanwege de coronacrisis vallen de opbrengsten in 2020 lager uit. Vanuit het Rijk is hiervoor extra compensatie ontvangen en voor het resterend deel is daarmee vanuit de algemene middelen rekening gehouden. De mogelijk impact voor 2021 is vooralsnog moeilijk in te schatten en zal bij de kwartaalrapportages 2021 aan de orde komen.

9. Marktgelden

De tarieven voor 2021 veranderen niet ten opzichte van 2020.

Bedragen in €		
Baten en lasten van de markten		
Omschrijving	Begroting 2021	Jaarstukken 2019
Weekmarkt Putte	2.925	3.564
Jaarmarkt Putte	16.350	16.643
Weekmarkt Hoogerheide	2.025	1.827
Totaal baten	21.300	22.034
Totaal lasten*	-45.673	-55.322
Kostendeckingspercentage	46,6%	39,8%

* Bedragen inclusief compensabele BTW.

10. Lijkbezorgingsrechten

De tarieven zijn voor 2021 geïndexeerd met het inflatiepercentage (+1,58%).

Bedragen in €

Baten en lasten van de lijkbezorging		
Omschrijving	Begroting 2021	Jaarstukken 2019
Baten (diverse tarieven)	75.260	48.351
Lasten: begraafplaatsen / lijkbezorging*	-75.793	-68.683
Kostendekkingspercentage	99,3%	70,4%

* Bedragen inclusief compensabele BTW.

11. Leges

Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele dienstverlening aan haar inwoners. De tarieven van de rechten dienen zodanig vastgesteld te worden dat de opbrengsten de kosten van het verlenen van de dienst niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter compensatie van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. Ook dient er rekening gehouden te worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven, zoals bijvoorbeeld voor reisdocumenten en voor rijbewijzen. De gemaximeerde bedragen voor 2021 worden pas in het najaar van 2020 bekendgemaakt. Het kostendekkings-percentage bij de leges is wettelijk gelimiteerd op 100%.

De legesverordening is naar aard van de dienstverlening ingedeeld in drie titels:

- titel 1 Algemene dienstverlening;
- titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Het komt voor dat bepaalde onderdelen van de legesverordening een hogere opbrengst realiseren dan de daaraan toegerekende kosten, terwijl bij een ander onderdeel geen 100%-kostenverhaal mogelijk blijkt te zijn. Binnen titel 1 en 2 is kruissubsidiëring toegestaan, zodat een eventueel dekkingstekort van het ene hoofdstuk binnen de titel gecompenseerd kan worden door een hoger dekkingspercentage van het andere product. Bij titel 3 is kruissubsidiëring per hoofdstuk toegestaan.

Onderstaand een overzicht van de geraamde baten en lasten voor 2021 met bijbehorende percentages van de kostendekking per hoofdstuk. Binnen Titel 1 en Titel 2 wordt kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken toegepast. De mate van kostendekking blijkt uit het overzicht. Niet vermelde hoofdstukken zijn 'gereserveerde' hoofdstukken. De tarieven zijn verhoogd met de inflatie van 1,58%. In de lasten bevinden zich de directe kosten die verbonden zijn aan de betreffende leges (met name het personeel dat de dienst verleent) en de indirecte kosten (zijnde overheadkosten).

Baten en lasten van leges; Titel 1 Algemene dienstverlening			
Productomschrijving	Baten	Lasten	Dekkings%
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	36.109	37.055	97%
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	120.674	107.956	112%
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	110.325	120.623	91%
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen Basisregistratie Personen	8.650	11.000	79%
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie	63	71	89%
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	10.251	15.814	65%
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief	-	-	
Hoofdstuk 12 Leegstandswet	273	307	89%
Hoofdstuk 16 Kansspelen	1.267	1.848	69%
Hoofdstuk 17 Kinderopvang	-	-	
Hoofdstuk 18 Kabels en Leidingen	42.515	42.261	101%
Hoofdstuk 19 Verkeer & vervoer	14.736	16.261	91%
Hoofdstuk 20 Diversen	1.630	2.232	73%
Totaal	346.493	355.428	97%

Baten en lasten van leges; Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			
Productomschrijving	Baten	Lasten	Dekkings%
Hoofdstuk 2 Vooroverleg / beoordeling aanvraag	27.589	114.629	24%
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning	441.076	341.673	129%
Totaal	468.665	456.302	103%

Baten en lasten van leges; Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn (ED)			
Productomschrijving	Baten	Lasten	Dekkings%
Hoofdstuk 1 Horeca	7.505	9.504	79%
Hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten	882	5.570	16%
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven	-	-	
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte	-	-	
Hoofdstuk 5 Standplaatsen	2.073	3.564	58%
Hoofdstuk 6 Winkeltijdenwet	-	-	
Totaal	10.460	18.638	56%
Totalen verordening	825.618	830.368	99%

12. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente heeft de mogelijkheid om opgelegde aanslagen kwijt te schelden indien een belastingplichtige niet in staat is een aanslag geheel of gedeeltelijk te betalen. In de Gemeentewet en de Invorderingswet 1990 is het juridisch kader voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen opgenomen. De gemeente is wettelijk verplicht de door de minister van Financiën vastgestelde regels in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 toe te passen. In de Gemeentewet is geregeld op welke onderdelen de gemeente van de Uitvoeringsregeling af mag wijken. Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt verzorgd door de Belasting samenwerking West-Brabant (BWB), op basis van de regeling die de raad vaststelt. Kwijtschelding kan worden verleend voor (een deel) van de afvalstoffen- en rioolheffing. Voor de overige belastingsoorten is in Woensdrecht geen kwijtschelding mogelijk. Het kwijtscheldingsbudget bedraagt voor 2021 € 145.000. Dit bedrag is opgebouwd uit € 75.000 kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en € 70.000 voor rioolheffing.

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In deze paragraaf worden risico's in beeld gebracht en gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit. Ook wordt onze gemeentelijke visie op risicobeheersing toegelicht.

Op structurele wijze omgaan met risicomanagement

De gemeente Woensdrecht hanteert een systeem van risicomanagement, waarin periodiek de risico's worden geïnventariseerd, beheersmaatregelen aan deze risico's worden gekoppeld en evaluatie van beheersmaatregelen plaatsvindt.

Voorzichtig financieel beleid vormt het fundament voor de weerstandscapaciteit

Woensdrecht wil een structureel financieel gezonde organisatie zijn. Onderdeel daarvan is de vereiste van de gemeenteraad, dat het weerstandsvermogen tenminste 1,4 maal zo groot dient te zijn als het totaal aan gekwalificeerde risico's.

Welke risico's zijn aanvaardbaar?

Aanvaardbare risico's voor onze gemeente zijn die risico's, die onvermijdelijk zijn om de doelstellingen te realiseren, die de gemeenteraad heeft vastgesteld en waarbij de risico's niet zijn af te dekken door het treffen van kostenefficiënte beheersmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het afsluiten van verzekeringen en het aanpassen van werkprocessen.

Risicomethodiek

De kwantificering van een risico wordt bepaald door de kans (= de waarschijnlijkheid van optreden) en de impact (= financiële gevolgen) te vermenigvuldigen. De inschatting van de kans is verdeeld over vijf mogelijke klassen, van zeer klein tot zeer groot. De inschatting van de impact is verdeeld over vijf mogelijke klassen, van zeer laag tot zeer hoog.

In navolgende risicomatrix zijn de onderscheiden risico's met een (geraamd) financieel gevolg per eind 2021, ingedeeld naar kans en impact. De letters in deze tabel verwijzen naar de risico's, die onderstaand nader tekstueel toegelicht worden.

Kans	Impact				
	< € 50.000	€ 50.000 - € 100.000	€ 100.000 - € 250.000	€ 250.000 - € 500.000	> € 500.000
Zeergroot (> 76%)					
Groot (51% - 75%)					
Gemiddeld (26% - 50%)			e, f, i, m	g, h, o	p
Klein (6% - 25%)			r	k, n	a, b, c, d, j, l, q,
Zeerklein (t/m 5%)					

Status en ontwikkeling van de belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's die onze gemeente loopt worden navolgend weergegeven. Tenzij anders wordt vermeld zijn de risico's van structurele aard. Tevens worden voor het merendeel van de risico's de beheersmaatregelen benoemd.

a. Joint Venture Business Park Aviolanda (BPA)

Het marktrisico dat onze gemeente in deze publiek-private samenwerking loopt hangt samen met onze rol als aandeelhouder en als verschaffer van leningen. De impact betreft het bedrag aan werkelijk verstrekte financiering per 1 september 2020. Met additionele financiering ten behoeve van de uitvoering van het Ondernemingsplan t/m 2022 is geen rekening gehouden. Beheersmaatregelen zijn onze betrokkenheid als aandeelhouder in de besluitvorming over belangrijke projecten en het feit dat additionele financiering in het kader van het Ondernemingsplan pas door ons wordt verstrekt na instemming door de raad. Bijsturing daarvan is dus mogelijk.

b. Wet Werk en Bijstand, beroep op bijstand en minimabeleid

Risico's zijn gelegen in de fluctuaties in het klantenbestand van de ISD die leiden tot extra uitgaven ten laste van het BUIG-budget en het minimabeleid. Ofschoon momenteel het aantal inwoners in de bijstand en ww daalt is onzeker of dit zich ook zal doorzetten in de huidige coronacrisis. Door het ministerie wordt jaarlijks het budget vastgesteld op landelijk niveau. Vervolgens vindt een verdeling naar de gemeenten plaats op basis van een groot aantal kenmerken die niet beïnvloedbaar zijn door de gemeenten. Beheersmaatregel is het nauwgezet volgen van de relevante ontwikkelingen in samenwerking met de ISD.

c. Uitvoering jeugdzorg

Risico's hierbij zijn het stijgende zorggebruik, de niet volledige invloed op de doorverwijzing naar dure zorgvormen en de landelijke korting die het Rijk toepast. Door het Rijk zijn extra financiële middelen toegekend. Ook is het jaarlijkse budget van onze gemeente voor jeugdzorg vanaf 2020 verhoogd. Het risico op overschrijding van dit budget is echter nog steeds reëel aanwezig. Door de extra inzet van jeugdprofessionals is het risico lager, dat jeugdigen sneller doorwezen worden naar de duurdere maatwerkgzorg. De genomen maatregelen hebben tot resultaat geleid. Beheersmaatregelen zijn divers, zoals het nauwgezet volgen van de realisatie en de trends en waar nodig bijsturen. Ontwikkelingen worden waar nodig op regionaal niveau bijgestuurd. Maar ook door in te zetten op meer sturing op de huisartsenroute waardoor een stijging van de duurdere arrangementen wordt beperkt en kostbare JBB trajecten worden verminderd.

d. Uitvoering Wmo

Er bestaat het risico dat de korting die het Rijk toepast ertoe leidt dat er onvoldoende middelen zijn voor het uitvoeren van deze taak binnen rijksbudget. Ook zijn risico's gelegen in de manier waarop huishoudelijke ondersteuning wordt vormgegeven. Er is sprake van een verdere toenemende vraag en van vergrijzing van onze inwoners. Mogelijk leidt de oproep van de VNG om betalingen te blijven continueren -ook indien prestaties niet verricht worden- tot hogere lasten. Inmiddels is geconstateerd, dat de uitgaven in 2020 aan Wmo huishoudelijke ondersteuning (HO) en begeleiding (BG) zijn gestegen. Het risico is reëel aanwezig, dat deze stijging in de uitgaven in 2020 aan WMO HO en BG ook in 2021 verder door zal zetten. Beheersmaatregel is het nauwgezet volgen van het verloop van aantal en omvang van de Wmo indicaties. Daarvoor zijn en worden dashboards ontwikkeld en vinden periodieke rapportages plaats. Onze gemeente heeft de doelstelling om de wet binnen het beschikbare rijksbudget uit te voeren.

e. Uitvoering Jeugdzorg - tariefsaanpassingen

De tarieven voor de jeugdzorg zullen de komende jaren mogelijk aangepast gaan worden. Niet alleen door indexatie van de tarieven maar ook door verandering van de tarieven.

Doel hiervan is om het aanbieden van laag complex arrangementen te stimuleren. Beperking van de kostenstijging vindt plaats door gerichte sturing op arrangementen.

f. Uitvoering jeugdzorg - toename zorg in natura en jeugdbescherming (incidenteel risico)

Er bestaat hierbij een financieel risico omdat we nog geen zicht hebben op de instroom en doorstroom. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschermd wonen van mensen met psychische en psychosociale problemen. Het betreft een open eind regeling, waarin een sterke stijging te zien is van het aantal aanvragen. Onzeker is of de extra financiële bijdrage vanuit de rijksoverheid ook in 2021 gecontinueerd zal worden. Additionele beheersmaatregelen worden regionaal voorbereid om de kosten te kunnen blijven beheersen.

g. Instandhouding gemeentelijke infrastructuur

Het risico inzake de gemeentelijke infrastructuur is, dat instandhouding van de beoogde onderhoudsniveaus leidt tot oplopende kosten op basis van de meerjarig vastgestelde en vast te stellen plannen. Zo is het risico reëel aanwezig met betrekking tot het MJOP Sportcomplexen en met betrekking tot ons vastgoed. Zowel bij het collegewerkprogramma als in de Perspectievennota is het uitgangspunt gehanteerd dat geactualiseerd/nieuw beleid wordt ontwikkeld binnen bestaande financiële kaders dan wel dat middelen pas worden aangevraagd/toegekend zodra er een vastgesteld plan is. Dat is nog niet het geval voor alle meerjarenplannen. Beheersing vindt met name plaats in het proces van de bestuurlijke besluitvorming over MJOP's en daarmee vaststelling van het ambitieniveau. Uitgangspunt is dat geactualiseerd/nieuw beleid wordt ontwikkeld binnen de bestaande financiële kaders.

h. Verbonden partijen, excl. GGD

Specifieke risico's welke we per eind 2021 onderscheiden met betrekking tot de verbonden partijen zijn:

- WVS: Risico's inzake de indicatoren in de vastgestelde WVS-begroting, de schommeling van het aantal cliënten uit onze gemeente en de gevolgen van Covid-19 kunnen, afhankelijk van duur en maatregelen, negatieve gevolgen hebben op de bedrijfsvoering van WVS.
- OMWB: Onzekerheid bestaat omtrent de extra lasten betreffende de asbestwetgeving, de zorgvuldige veehouderij en de extra uitgaven inzake de omgevingswet m.b.t. externe veiligheid.
- BWB: In het algemeen worden wel meer bezwaren en beroepen ingediend met extra kosten tot gevolg. In de begroting 2021 wordt rekening gehouden met lagere inkomsten toeristenbelasting. Risico bestaat dat door toename van het aantal faillissementen ook de OZB inkomsten in de komende jaren lager uitvallen.
- Veiligheidsregio MWB. Rekening wordt gehouden met de mogelijke gevolgen van het voor 2021 opgestelde risicoprofiel.
- SSW: In geval van anders invullen van re-integratiewerkzaamheden in de keten en dientengevolge naar verwachting liquidatie van SSW, dienen we rekening te houden met extra uitgaven.
- ISD: De begroting 2021 e.v. is gebaseerd op de cliëntenaantallen per 1 januari 2020. Die waren substantieel en éénmalig, lager dan wat we de afgelopen jaren hebben gezien. We verwachten vanaf 2022 (mede vanwege de coronacrisis) een correctie. Gevolg hiervan is een verwachte toename op organisatiekosten.

i. GGD - verbonden partij

Door rijk en RIVM worden de extra uitgaven over 2020 vergoed. Deze regeling zal ook in 2021 van toepassing zijn. Onzeker is nog in welke mate het doorschuiven van taken waaraan de GGD niet toegekomen is, tot extra kosten zal leiden.

Een afweging waarbij nut en noodzaak worden afgewogen en waarbij de samenwerking met andere gemeenten wordt gezocht, is een beheersmaatregel, waardoor kostenstijgingen beperkt kunnen worden. De verbonden partijen worden met betrekking tot de financiële realisatie en prognoses, middels kadernota's, financiële reviews en het accountoverleg gevolgd. Tevens wordt ingezet op verdere professionalisering en een efficiënte projectaanpak.

j. Grondexploitatie

Onze gemeente heeft een beperkte grondpositie, met name bestaande uit de grondposities in centrum Hoogerheide, Verlengde Duinstraat Hoogerheide en Noordrand Ossendrecht. Het risico is aanwezig dat gronden niet of tegen een lagere grondprijs verkocht worden. Uiteindelijk behoudt grond wel een minimale waarde. Een additioneel risico betreft de nog te realiseren dekking van het geraamde tekort op de grondexploitatie Centrum Hoogerheide op basis van de geactualiseerde projectramingen. Door tussentijdse projectactualisaties blijft inzicht aanwezig in het verloop van de ramingen en is bijsturing mogelijk.

k. Participatiebudget

Doel is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan het werk te krijgen. Risico's zijn gelegen in de fluctuaties aan de inkomstenkant, die niet (volledig) gecompenseerd kunnen worden aan de uitgaven-/beleidskant. Streven is om binnen het begrote budget te blijven.

l. Gemeentegaranties cultuur, sport, zorg en onderwijshuisvesting IKC

De gemeente staat garant voor lokale verenigingen en instellingen. Met betrekking tot cultuur, sport en zorg bestaat het risico, dat niet aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan en dat de gemeente het restantbedrag moet betalen. Ook zal onze gemeente garant staan vanaf 2022 voor de financiering van de nieuwbouw van het Integrale Kind Centrum in Woensdrecht over een periode van 40 jaar. Onze gemeente heeft een beleidslijn met betrekking tot het verstrekken van garantstellingen. Onderdeel daarvan is de verplichte jaarlijkse financiële rapportage aan onze gemeente. Door het volgen van de financiële positie van de betreffende organisaties kan ons risico beperkt blijven. Betreffende het IKC worden waarborgen verkregen qua eigendom van het IKC en qua afspraken met de overkoepelende stichting, die het IKC laat bouwen en beheren.

m. Wet- en regelgeving

De Europese en nationale wet- en regelgeving vanuit de overheid heeft veelal belangrijke gevolgen voor gemeentelijke organisaties. Regelgeving waar niet altijd automatisch een extra overheidsvergoeding tegenover staat en die qua keuzes en uitvoering omgeven zijn met risico's. Met betrekking tot de Omgevingswet en wet Kwaliteitsborging is de verwachting dat deze wetten gevolgen hebben voor onze taken en rollen, maar mogelijk ook voor de formatie en voor de kosten van adviezen door derden. De impact van deze wetten op het gebied van planvorming en vergunningverlening is nog niet bekend. Beide wetten treden in werking per 1 januari 2022. In de loop van 2020 en 2021 zal de invloed op formatie en additionele kosten duidelijker worden. We volgen de voortgang en sturen tijdig bij.

n. Afvalinzameling & -verwerking

De afvalbegroting is geen statische begroting. Veel is afhankelijk van niet beïnvloedbare factoren zoals het daadwerkelijk afvalgedrag van inwoners, de marktwerking van verwerkingstarieven of prijzen voor de inname van waardevolle recyclebare producten of de invoering van (Rijks) belastingen. We lopen het risico dat het tekort op de afvalinzameling en -verwerking niet (volledig) door flankerende maatregelen en door verhoging van de tarieven kan worden gecompenseerd, waardoor per saldo nog kosten ten laste van de reguliere gemeentelijke exploitatie dienen te worden gebracht. De financiële consequenties zijn in de tariefstelling opgenomen. Het realiseren van kostendekkendheid is een lastige opgave. Voornaamste risico's zijn: de lage papierprijs, de extra milieubelasting en de belasting op verbonden partijen.

Ofschoon extra kosten in de tarieven naar onze inwoners doorbelast kunnen worden, kan uitgegaan worden van een vertraging daarin van een jaar. Onze gemeente heeft geen egalisereserve afvalverwerking en -inzameling meer, waardoor iedere financiële tegenvaller gelijk invloed op ons exploitatieresultaat zal hebben. Tot op heden is het variabele tarief voor het tweede achtereenvolgende jaar verhoogd. Gezien de algemene operationele kostenstijgingen op afval zal een verhoging van het vaste tarief een reëel toekomstscenario zijn. Door samenwerking met betrokken partijen als VNG, Stichting Afvalfonds en andere gemeenten worden risico's beperkt.

o. Project Aanpak Stikstof (PAS)

Het programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft mogelijk een nadelige invloed op de in de actualisatie geprognosticeerde uitgiftetermijn van de diverse bouwkwakels en de opbrengst vanuit de bouwleges. Het risico bestaat dat concretisering van de plannen leidt tot mogelijk substantiële, nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen, kosten. Verwacht mag worden dat dit tot omvangrijke extra kosten kan leiden. De verwachting vanuit Rijk en provincie is dat pas vanaf 2023 een oplossing voorhanden zal zijn. Pfas leidt voor onze gemeente niet tot problemen in de voortgang waarmee projecten kunnen worden gerealiseerd. Wel tot mogelijk hogere kosten van grondverwerking. Arbeidsmarktkrapte kan leiden tot oplopende kosten bij aanbestedingen. Deze ontwikkelingen en de mogelijke gevolgen voor onze lopende projecten zijn geïnventariseerd en verdere ontwikkelingen voor onze gemeente worden nauwgezet gevolgd.

p. Gevolgen coronacrisis

Op hoofdlijnen hebben we de mogelijke financiële gevolgen van de coronacrisis voor onze gemeente in beeld. Onzeker is en blijft de duur van de crisis en wat de uiteindelijke effecten van op middellange termijn zijn. Risicogebieden zijn ten aanzien van de bijstand (Tijdelijke Ondersteuningsregeling Zelfstandige Ondernemers, faillissementen), verbonden partijen (extra kosten ten gevolge van de huidige crisis), sociaal domein (met name armoedebelid, schuldhelpverlening, leerlingenvoer e.d.), gemeentelijke belastingen (inbaarheid van gemeentelijke belastingen en stijging van met name de bedrijfsvoeringskosten. Wij verwachten dat de financiële effecten slechts deels door de rijksoverheid gecompenseerd worden en daardoor onvermijdelijk deels ook ten laste van het begrotingsresultaat en daarmee de algemene reserve gaan komen. Ofschoon het aan voldoende informatie ontbreekt om een financiële risicoberekening te maken voor onze organisatie, lijkt een impact van enkele honderdduizenden euro's realistisch. Zeker gezien de na-ijl effecten op langere termijn.

q. Herziening Gemeentefonds

De herijking van het gemeentefonds waarbij de rijksoverheid rekening houdt met de vastgesteld knelpunten in de verdeling van de middelen in het sociaal domein is uitgesteld tot 2023. De eerste berekeningen door de onderzoeksorganisaties die in opdracht van het Rijk deze herziening begeleiden leiden tot nadelige effecten voor kleine gemeenten. We volgen de ontwikkelingen op de voet. Met name via de VNG.

r. Sanering deel zoutopslag Antwerpsestraatweg te Hoogerheide

Risico bestaat dat als gevolg van de verkoop van een deel van de zoutopslag aan de Antwerpsestraatweg te Hoogerheide het bodemdossier bij de OMWB niet afgesloten kan worden, waardoor een saneringsbijdrage van 50% van de totale kosten met een maximum, dient te worden betaald. In de komende jaren vindt grondonderzoek plaats. Dit risico zal zich naar verwachting pas voor kunnen doen na de huidige begrotingsperiode.

De totaal gekwantificeerde risico's per 31 december 2021 worden geraamd op € 3.282.000. Dit is hoger dan de per eind 2019 geraamde risico's van € 2.898.000 (zie Jaarstukken 2019, pagina 119).

Voornaamste redenen hiervoor zijn de toegenomen risico's in de Wmo-zorg, de indicatieve inschatting van de financiële gevolgen van de coronacrisis voor onze gemeente en de indicaties ten aanzien van de herziening van het gemeentefonds.

Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's hebben direct financiële gevolgen. Echter ook op risico's zonder (duidelijke) financiële gevolgen, maar met grote niet-financiële gevolgen, dient onze gemeentelijke organisatie te sturen.

- Een belangrijk niet-gekwantificeerd risico voor onze gemeente is dat de gemeente Moerdijk en de Veiligheidsregio MWB door de omliggende bedrijven van Chemie Pack in Moerdijk verantwoordelijk gehouden worden voor de schade van de brand in 2011. Deze zaak is onder behandeling bij de rechter.
- Wet Appa wethouderspensioenen. De rentedaling in de afgelopen jaren heeft geleid tot forse jaarlijkse dotaties ten laste van het exploitatieresultaat. De rekenrente nadert inmiddels de 0%. Verwacht mag worden dat de rente in de komende jaren weer zal gaan stijgen onder invloed van een toenemende inflatie veroorzaakt door de economische gevolgen van de coronacrisis.

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2021
gekwantificeerde risico's	
<i>Risico's groter dan € 150.000</i>	
a. Aviolanda	443.000
b. WWB (BUIG en bijzondere bijstand)	454.000
c. en e. Jeugdzorg - uitvoering	595.000
d. WMO - uitvoering	532.000
h.en i. Verbonden partijen	217.000
<i>Overige 11 risico's lager dan € 150.000 per risico</i>	1.041.000
Totale gekwantificeerde risico's	3.282.000

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Bij de inventarisatie van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen de weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer en in de exploitatiesfeer.

Het weerstandsvermogen in de vermogenssfeer wordt gevormd door het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve en stille reserves.

Op het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve worden de geplande en reeds besloten onttrekkingen voor investeringsuitgaven en exploitatie-uitgaven voor de begrotingsperiode in mindering gebracht.

Van stille reserves is sprake indien activa een hogere waarde vertegenwoordigen dan de boekwaarde op de balans. Zolang de desbetreffende eigendommen echter niet voor verkoop in aanmerking komen, kunnen de stille reserves niet te gelde worden gemaakt. In de weerstandscapaciteit zijn de stille reserves als PM-post opgenomen.

De weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer wordt gevormd door de post onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit en de begrotingsruimte. De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen, die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke heffingen te verhogen.

De onbenutte belastingcapaciteit kan worden berekend door de toegestane belastingtarieven (het tarief om tot een 'artikel 12 gemeente' gerekend te worden) te vergelijken met de belastingbaten/belastingtarieven in onze gemeente.

De bestemmingsreserves (met uitzondering van reserve investeringsprojecten) zijn vrij te besteden voor de diverse doeleinden. De bestemmingsreserves zijn weliswaar geoormerkt voor bepaalde doeleinden, maar de gemeenteraad kan besluiten hier een ander doel aan te geven.

Weerstandscapaciteit

Van belang is dat de 'vrije' ruimte in de exploitatie en de reserves (weerstandscapaciteit) voldoende is om de risico's op te kunnen vangen. Dit wordt uitgedrukt in een weerstandsratio. De gemeenteraad van Woensdrecht heeft als norm voor de weerstandsratio de minimumwaarde van 1,4 vastgesteld.

Het voor 2021 begrote totale weerstandsvermogen bedraagt € 5.243.746. Dit bedrag is opgebouwd uit het saldo van de Algemene Reserve, inclusief het voor 2020 geraamde exploitatieresultaat, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien, waarop de exploitatie- en investeringsuitgaven voor een totaal van € 60.000 in mindering zijn gebracht.

Het is jaarlijks aan de gemeenteraad om de bestemming van het exploitatieresultaat te bepalen. Met deze berekening wordt hierop vooruit gelopen om daarmee inzicht in het verloop en de omvang van de weerstandsratio te verkrijgen.

De omvang van het beschikbare weerstandsvermogen voor de gemeente Woensdrecht per eind 2021 is als volgt begroot.

Bedragen in €	
Weerstandscapaciteit	Begroting 2021
Algemene reserve per 31-12-2021	4.075.620
plus: raming exploitatieresultaat 2020	693.126
minus: investeringsuitgaven en exploitatie-uitgaven t.l.v. Algemene Reserve	-60.000
plus: onbenutte belastingcapaciteit	500.000
plus: post onvoorzien	35.000
Totale weerstandsvermogen	5.243.746

Weerstandsratio

Per eind 2021 wordt een weerstandsratio geraamd van 1,60 (afgerond):

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandsvermogen}}{\text{Raming omvang risico's}} = \frac{€ 5.243.746}{€ 3.282.000} = 1,60$$

Hiermee wordt voldaan aan de door de gemeenteraad vastgestelde minimumwaarde van de weerstandsratio.

Ontwikkeling kengetallen

Navolgende financiële kengetallen geven inzicht in onze financiële positie en zorgen voor een onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten.

Kengetallen	Jaarstukken 2019	Begroting		Meerjarenplanning		
		2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	21,5%	24,3%	31,1%	30,5%	26,6%	28,8%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	17,5%	21,0%	27,5%	26,8%	23,1%	25,1%
Solvabiliteitsratio	32,8%	31,1%	29,4%	28,2%	29,3%	28,9%
Grondexploitatie	1,7%	-0,5%	-1,7%	-1,9%	0,1%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	-2,5%	1,6%	0,3%	0,8%	1,0%	1,4%
Belastingcapaciteit	96,0%	95,8%	99,4%	99,4%	99,4%	99,4%

Beoordeling van de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De financiële positie van onze gemeente is te kwalificeren als zijnde goed. De meeste ratio's blijven de kwalificatie 'goed' behouden in de ramingsperiode. Door stijging van de leningportefeuille neemt de schuldquote toe, maar deze is nog steeds beperkt. Algemene conclusie is dat zich wijzigingen zullen gaan voordoen in de wijze van financiering van onze gemeente naar meer externe financiering. De schuldratio's lopen op en de solvabiliteitsratio daalt.

Het kengetal belastingcapaciteit blijft in de ramingsperiode stijgen door de verhoging van de woonlastendruk tot een waarde van 99% in 2024, hetgeen betekent dat de Woensdrechtse woonlasten naar het landelijk gemiddelde blijven groeien.

Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een waarde van minder dan 90% wordt beschouwd als zijnde goed. De waarde loopt de komende jaren op, maar is nog steeds goed.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Een waarde van meer dan 50% is uitstekend. In de komende jaren wordt een daling verwacht tot onder de 30%. Ofschoon ten opzichte van de in 2019 gerealiseerde waarde sprake is van een geleidelijke afname, is en blijft de solvabiliteit een aandachtspunt binnen ons financieel beleid.

Grondexploitatie

Geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting / jaarrekening en uitgedrukt in een percentage. Een waarde van minder dan 20% is goed.

Structurele exploitatieruimte

Beoordeling welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een waarde van meer dan 0% wordt beschouwd als goed.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage. Het Coelo publiceert deze lasten in de 'Atlas van de lokale lasten'. Een waarde van minder dan 95% is goed.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de grotere kapitaalgoederen van de gemeente Woensdrecht.

Woensdrecht bezit een groot aantal collectieve eigendommen in de buitenruimte (zoals wegen, riolering, water, groen, openbare verlichting, gebouwen en speelvoorzieningen). Het onderhoud van deze eigendommen is van groot belang met het oog op het goed functioneren van de samenleving, de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, de veiligheid en een optimaal gebruik van de openbare ruimte. Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. De onderstaande tabel geeft een weergave van de opbouw.

Bedragen in €

Beheer en onderhoud openbaar gebied		
Exploitatie	Begroting 2021	Begroting 2020 (incl. wijziging)
Verkeersborden, bewegwijzering, straatnaamborden	74.658	74.287
Speelvoorzieningen	95.112	94.389
Exploitatie en beheer riolering	1.682.481	1.695.022
Onderhoud watergangen	66.098	59.382
Exploitatie openbare verlichting	413.134	414.434
Openbaar groen	659.549	898.127
Zoutopslag Korteven (gladheidsbestrijding)	76.294	68.447
Wegmarkeringen	19.419	19.450
Wegen, straten en pleinen	1.785.276	1.812.044
Totaal	4.872.021	5.135.582

Wegen

In het Beheerplan wegen zijn de onderhoudsplannen, inclusief de benodigde budgetten, globaal voor meerdere jaren opgenomen. De raming van deze budgetten is tot stand gekomen door middel van een theoretische benadering op basis van areaalgegevens, levensduur en gewenste kwaliteit. Op 13 september 2018 is het Beleidsplan wegen 2019-2023 door de raad vastgesteld. Besloten is om de verhardingen op de bedrijventerreinen en in het buitengebied op kwaliteitsniveau C te onderhouden. De overige gebieden worden op kwaliteitsniveau B onderhouden, uitgezonderd de parkeerstroken en inritten langs de hoofdwegen. De woongebieden worden op kwaliteitsniveau C onderhouden. Tenslotte vindt het onderhoud binnen de centrumgebieden op kwaliteitsniveau A plaats. Uitgangspunt is dat de maatregelen die moeten worden genomen om de wegen te onderhouden en het wegenareaal te verkleinen, passen binnen de huidige financiële kaders.

Globale visuele inspecties

Op basis van de jaarlijkse globale visuele wegeninspectie wordt bepaald welke wegen daadwerkelijk onderhouden moeten worden. Aan de hand van een lijst wordt een nadere inspectie uitgevoerd om bestaande schades en eventuele winterschades duidelijk in beeld te brengen. Dit resulteert in een lijst van wegen of weggedeelten waarvoor klein en middelgroot onderhoud benodigd is. Op basis van de inspectieresultaten wordt met behulp van het wegbeheersysteem een voorstel voor een globale planning gegenereerd.

Actualiseren onderhoudsplanung

Voor de op korte termijn (1-2 jaar) geplande maatregelen is een gedetailleerde inspectie in het veld uitgevoerd en is een maatregeltoets uitgevoerd. Bij de maatregeltoets is daarnaast gekeken naar de op middellange termijn (3-5 jaar) geplande maatregelen. De planning wordt daarnaast afgestemd op de volgende aspecten:

1. rioolvervanging;
2. afkoppelplannen (aanleg schoonwaterriolering en randvoorzieningen);
3. geplande herstructurering (herinrichting);
4. bouwplannen (exploitaties);
5. realisatie verkeersplannen.

Op basis van deze gegevens wordt het operationele plan (uitvoeringsprogramma en de definitieve planning) opgesteld. De definitieve planning wordt dan ingevoerd in het beheersysteem en de kosten getoetst aan het beschikbare budget.

Uitvoering groot onderhoud wegen

De inspectiegegevens geven naast benodigd inzicht voor het klein onderhoud, ook (deels) inzicht in de benodigde maatregelen voor het groot onderhoud.

Uitvoering klein onderhoud wegen

Met de globale inspectie is aangegeven of klein onderhoud een financieel gunstiger en economisch verantwoord alternatief is. Het hieruit voortvloeiend klein onderhoud wordt waar mogelijk gecombineerd met maatregelen naar aanleiding van regulier toezicht en binnengekomen meldingen en vindt plaats in afstemming met de buitendienst.

Riolering

In het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) is voor de planperiode in budget voorzien voor de uitvoering van een aantal projecten om de doelen uit het plan vorm te geven. Op basis van relevantie en doelmatigheid zullen besluiten worden genomen over concrete uitvoeringsprojecten.

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden zijn er ontwikkelingen op het gebied van het optimaliseren van de samenwerking in de Waterkring West. Er wordt met het Waterschap en zes regiogemeenten onder andere gewerkt aan uniformering van administratieve bestanden en (ver)rekenmethoden, gezamenlijke aanbestedingen en afstemming van riooltechnische en waterhuishoudkundige inzichten en uitgangspunten. Deze projecten zijn meerjarig. De belangrijkste doelstelling is het bevorderen van de samenwerking tussen de partners in het waterbeheer. Dit met als oogmerk zowel het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven, alsook vermindering van de kwetsbaarheid bij de partners tegen de maatschappelijk laagste kosten (besparingsopgave aan minder meerkosten).

Openbare verlichting

In 2018 is het beleids-, beheer- en kostendekkingsplan voor renovatie van de openbare verlichting geactualiseerd en vastgesteld. Aan het beheerplan zijn een inspectie en inventarisatie voorafgegaan: Woensdrecht heeft 5.065 lichtmasten.

Op basis van vastgestelde uitgangspunten zijn de jaarlijks benodigde kosten geraamd voor het in stand houden van de huidige openbare verlichting en de noodzakelijke investeringen om slechte masten en armaturen te vervangen. Hiermee ligt het uitvoeringsprogramma tot en met 2022 vast en wordt bereikt dat onze gemeente over een adequaat openbaar verlichtingsnet blijft beschikken.

Groen

Het onderhouden en renoveren van de openbare groenvoorzieningen binnen en buiten de bebouwde kom gebeurt volgens het groenbeheerplan en is afgestemd op de andere beheerplannen. Het gehanteerde onderhoudsniveau is C. Het openbaar groen in onze gemeente is geïnventariseerd en een groenbeleidsplan is vastgesteld en geactualiseerd in 2017. In 2021 vindt opnieuw een actualisering plaats.

Het groenbeleidsplan bestaat uit drie hoofdonderdelen: groenstructuren, het groenbeleid en de bescherming van bomen. De primaire doelstelling van een groenbeleidsplan kan als volgt worden weergegeven. “Bepaling van het gemeentelijk groenbeleid voor de lange termijn met betrekking tot inrichting, gebruik en beheer van het groen binnen de gemeente en het uitzetten van concrete acties voor de komende jaren, om te komen tot een waardevolle, karakteristieke, veilige en duurzame groenstructuur”.

Op basis van de groenstructuren wordt overgegaan tot het opstellen van de beheerplannen door middel van een Beheerplan Openbare Ruimte (BOR). In het BOR is aangegeven aan welk kwaliteitsniveau het openbaar groen in bepaalde delen van een dorpskern moet voldoen.

Gebouwen

Bij gebouwen onderscheiden we vijf soorten onderhoud:

1. Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievervulling noodzakelijk is;
2. Het correctief onderhoud, waaronder wordt verstaan het uitvoeren van niet geplande werkzaamheden om storingen zo snel mogelijk te verhelpen en verdere schade te voorkomen;
3. Het periodieke onderhoud, waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals het vervangen van dakbedekking. Dit betreft terugkerend onderhoud, met als kenmerk een planmatige voorbereiding;
4. Het achterstallig onderhoud, waarbij het gaat om het uitvoeren van nagelaten of uitgesteld preventief onderhoud en het beëindigen van ongewenste situaties.
5. Vervanging van installaties die substantiële energiebesparingen kunnen opleveren.

Het is landelijk gebruikelijk om de kosten van het periodieke en het achterstallig onderhoud in een meerjarenonderhoudsplan op te nemen, waarna de gemiddeld per jaar benodigde bedragen kunnen worden berekend. Indien dit gemiddelde elk jaar in een voorziening wordt gestort en de jaarlijkse benodigde bedragen aan de voorziening worden onttrokken, is al het noodzakelijke onderhoud aan het onroerende goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig een herijking plaatsvinden. Het huidige Meerjarenprogramma gebouwen voor onze gemeente is vastgesteld en zijn hierin de conditieniveaus bepaald. In 2021 voeren we uitvoeringsmaatregelen uit conform de planning uit het gebouwbeheersysteem voor het groot onderhoud. De benodigde onttrekking is daarvoor opgenomen. In 2021 wordt ook het MJOP plan voor de nieuwe termijnperiode geactualiseerd.

Reiniging

De afgelopen jaren zijn er flinke stappen gezet op het gebied van afvalinzameling. Centrale afvalinzamelpunten zijn ondergronds gebracht. De invoering van Diftar heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering van het scheidingsgedrag van de inwoners.

Dat merkt men aan minder hoge afvalkosten. De laatste jaren stagneert het scheidingsgedrag, zodat nieuwe impulsen noodzakelijk zijn om de doelstelling van maximaal 100 kg/inwoner in 2020 te kunnen blijven nastreven. De kosten voor het ophalen van afval en de verwerking ervan zullen de komende jaren stijgen en het streven is de afvalverwerking een kostendekkend proces te laten zijn. Vastgehouden wordt aan het principe dat "de vervuiler betaalt". Minder restafval door beter scheiden is goed voor het milieu, terwijl daarmee de kostenstijging voor onze inwoners binnen de perken kan worden gehouden. Nieuwe inzamelingssystemen, zoals omgekeerd inzamelen, zijn niet aan de orde.

Speelvoorzieningen

In 2020 is het Beleids- en beheerplan speelvoorzieningen door de raad vastgesteld. Dit plan wordt uitgevoerd binnen het op basis van dat plan beschikbaar gestelde budget.

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

Met deze paragraaf wordt invulling gegeven aan de verplichting uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) om verantwoording af te leggen over het beheer van onze financiële middelen. De kaders van het beheer zijn vastgelegd in het door het college vastgestelde treasurystatuut. In deze paragraaf is weergegeven hoe het beheer van onze financiële middelen in 2021 wordt vormgegeven.

Beleidsvoornemens/Realisatie

Het doel is te komen tot een verantwoord financieel beheer, wat gekenmerkt wordt door het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Deze risico's zijn hieronder weergegeven:

1. Renteontwikkeling

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasury functie te kunnen uitoefenen. Onze rentevisie is gebaseerd op de verwachtingen van diverse financiële instellingen.

De afgelopen jaren is zowel de korte rente als de lange rente laag. De eerste maanden van 2020 volgde de hypotheekrente de licht dalende trend van vorig jaar. Dit was totdat het coronavirus (Covid-19) uitgroeide tot een pandemie die de economie tot stilstand bracht. De coronacrisis heeft onder andere tot gevolg dat de hypotheekrente voor het eerst in jaren is opgelopen. Om de gevolgen van de coronacrisis te beperken heeft de Europese Centrale Bank (ECB) fors ingegrepen door met maatregelen te komen. Deze lijken vooralsnog het gewenste effect te hebben. Na een aanvankelijk sterke stijging zijn de rentes gestabiliseerd. Ook zorgt het ruime monetaire beleid voor rust op de financiële markten. De komende maanden verwachten we de kapitaalmarktrente op het huidige lage niveau blijft en mogelijk nog verder daalt. Een harde Brexit en tweede golf van het coronavirus kunnen echter roet in het eten gooien.

Voor de langlopende onderhandse leningen die we denken aan te trekken in 2021 en 2024 wordt gerekend met rentepercentage 0,500% (20 jaar).

2. Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de (negatieve) invloed van toekomstige rentewijzigingen op het resultaat van de organisatie en op de waarde van rentedragende activa en passiva, inclusief het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten.

Renterisico's worden beperkt door:

- een actuele liquiditeitsprognose;
- toetsing aan de kasgeldlimiet, beheersingsinstrument korte schuld;
- toetsing aan de renterisiconorm, beheersingsinstrument lange schuld.

3. Financieringspositie

De financieringspositie geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsbehoefte, rekening houdend met de investeringen en beschikbare interne en externe middelen. De interne financiering vindt plaats in de vorm van de ten laste van de exploitatierekening gebrachte afschrijvingen en in de vorm van eigen vermogen (reserves). Voor de externe financiering wordt een beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Als de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt een langlopende onderhandse lening aangegaan.

Op grond van de huidige liquiditeitsprognose heeft de gemeente op 31 december 2020 vier langlopende geldleningen met een saldo van € 8.265.637.

De aangetrokken geldleningen hebben een looptijd waarbij de rentevervaldatum de komende jaren niet verloopt en vervroegde aflossing niet mogelijk is of alleen met hogere kosten dan de daaraan verbonden rentevoordelen. De verwachting is dat in 2021 nog een langlopende lening moet worden afgesloten van € 4.000.000, dit laatste is afhankelijk van de ontwikkeling van bouwgrondexploitaties en de uitvoering van investeringen.

4. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de gemeente loopt wanneer geldleningen worden verstrekt aan rechtspersonen die in voorkomende gevallen in financiële problemen zouden kunnen komen.

5. Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente op de korte termijn niet genoeg geld in kas heeft om aan zijn verplichtingen te voldoen.

6. Debiteurenrisico

Onder debiteurenrisico verstaan we het risico dat debiteuren hun rekeningen niet (op tijd) betalen. Dit risico kan worden beperkt door debiteuren vooraf te laten betalen, opbrengsten tijdig te innen en door de twijfelachtigheid van vorderingen en tegenpartijen conform de richtlijnen op dit gebied zo goed als mogelijk in kaart te brengen. Om dit risico op te kunnen vangen is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Jaarlijks wordt bezien of deze voorziening nog voldoende is.

7. Garantstelling risico

De gemeente kan zich garant stellen tegenover financiële instellingen die leningen verstrekken aan verenigingen/instellingen. Indien de verenigingen/instellingen hun betalingsverplichtingen tegenover de geldgevers niet nakomen, kan de gemeente aansprakelijk gesteld worden. In februari 2017 heeft de raad het geactualiseerde beleid ten aanzien van het verstrekken van gemeentegaranties vastgesteld. Informatievoorziening vooraf en tussentijds moet helpen voorkomen dat risico's ten aanzien van garantstellingen zich daadwerkelijk gaan voordoen.

8. Informatierisico

Dit is het risico dat informatie over de ontwikkeling van financiële risico's niet, niet volledig en/of niet tijdig ter beschikking komt van de treasury verantwoordelijken. Door onjuiste of incomplete informatie bestaat het risico dat onjuiste beslissingen worden genomen. De aanlevering van betrouwbare informatie voor de lange termijnplanning (langer dan één jaar) blijft dan ook een groot aandachtspunt.

Eisen Wet Fido

Publieke taak en prudent beheer

Conform het treasurystatuut komen leningen, uitzettingen en garanties alleen tot stand indien zij een publieke taak dienen en de uitzettingen een prudent karakter kennen.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen de gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de korte schuld (korter dan 1 jaar). Deze limiet wordt berekend naar een vast percentage (8,5%, conform de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor het jaar 2021 bedraagt deze limiet circa € 5,2 miljoen. Blijkt dat de kasgeldlimiet wordt overschreden, dan zal een langlopende geldlening aangetrokken moeten worden.

Renterisiconorm

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm		2021	2022	2023	2024
1	Renteherzieningen	-	-	-	-
2	Aflossingen	770	951	957	813
3	Renterisico (1 + 2)	770	951	957	813
4a	Begrotingstotaal	50.833	50.277	51.537	50.384
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	10.167	10.055	10.307	10.077
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	9.397	9.104	9.350	9.264
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)				

Schatkistbankieren

Per 1 januari 2014 is het Schatkistbankieren ingevoerd. Schatkistbankieren houdt concreet in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Het principe is dat publiek geld de schatkist niet eerder verlaat dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Volgens het ministerie is dit bevorderlijk voor de doelmatigheid van de bestedingen.

Wel is er een zogenaamde doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 per gemeente (maar wel met een maximum van € 2,5 miljoen). Bij overtollige middelen die minder zijn dan deze drempel, hoeven decentrale overheden niet te gaan schatkistbankieren. Het drempelbedrag voor de gemeente Woensdrecht bedraagt in 2021 € 381,248 (0,75% van het begrotingstotaal). Omdat Woensdrecht niet structureel beschikt over overtollige middelen, zijn de financiële consequenties in 2021 voor ons beperkt.

Berekening EMU-saldo

Het brutoschuldbegrip is een internationale standaard. Financiële marktpartijen en kredietbeoordelaars maken internationale vergelijkingen op basis van de bruto schuld.

Het Internationaal Monetair Fonds, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de Europese Unie (EU) en landen buiten de EU werken met het brutoschuldbegrip. In de EU heet deze schuld de EMU-schuld. Het EMU-saldo geeft informatie over de bijdrage van gemeenten aan het totale EMU-saldo/EMU-tekort. De definitie van het EMU-saldo is grofweg: het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van een overheidsorgaan in een bepaald jaar.

Bedragen x € 1.000

EMU-saldo		2021	2022	2023	2024
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan respectievelijk onttrekking uit reserves	-390	-444	337	-81
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.969	-1.766	-1.995	339
3	Mutatie voorzieningen	-428	-231	-95	46
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-575	-70	972	-23
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		576	-2.511	-781	281

Rentetoerekening

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente) omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeente het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV. Onderstaand schema geeft de rentetoerekening vanaf 2021 weer.

Bedragen in €

Renteschema					2021
a	Externe rentelasten over de korte en lange financiering				121.230
b	Externe rentebaten			-/-	20.811
	Saldo rentelasten en rentebaten				100.419
c1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	-		
c2	Rente van projectfinanciering	-/-	-		
c3	Rente door verstrekte leningen	-/-	-		
					-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				100.419
d1	Rente over eigen vermogen	-/-	-		
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-/-	-		
					-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				100.419
e	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	100.471
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury				-52
	Renteomslagpercentage				0,23488%

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Onder bedrijfsvoering verstaan we alles wat een bedrijf inzet om zijn producten en diensten te verlenen. Voor de gemeente Woensdrecht is de inzet van die middelen zinvol geweest als inwoners, bestuur, medewerkers en partners zich gehoord, gezien, gerespecteerd en welkom voelen. Wij willen samen maatschappelijke meerwaarde leveren die we met trots delen.

Om dit te bereiken streeft de gemeente naar verbetering en optimalisatie van de dienstverlening. Ze werkt vanuit de kernwaarden: eigen wijze, betrokken, daadkrachtig en dienstbaar. Medewerkers voelen zich verantwoordelijk voor het welzijn van klanten en partners, het bestuur en de collega's. De organisatie hanteert als uitgangspunt de opdracht van het college, dat samen met de gemeenteraad bepaalt wat het voor Woensdrecht wil bereiken.

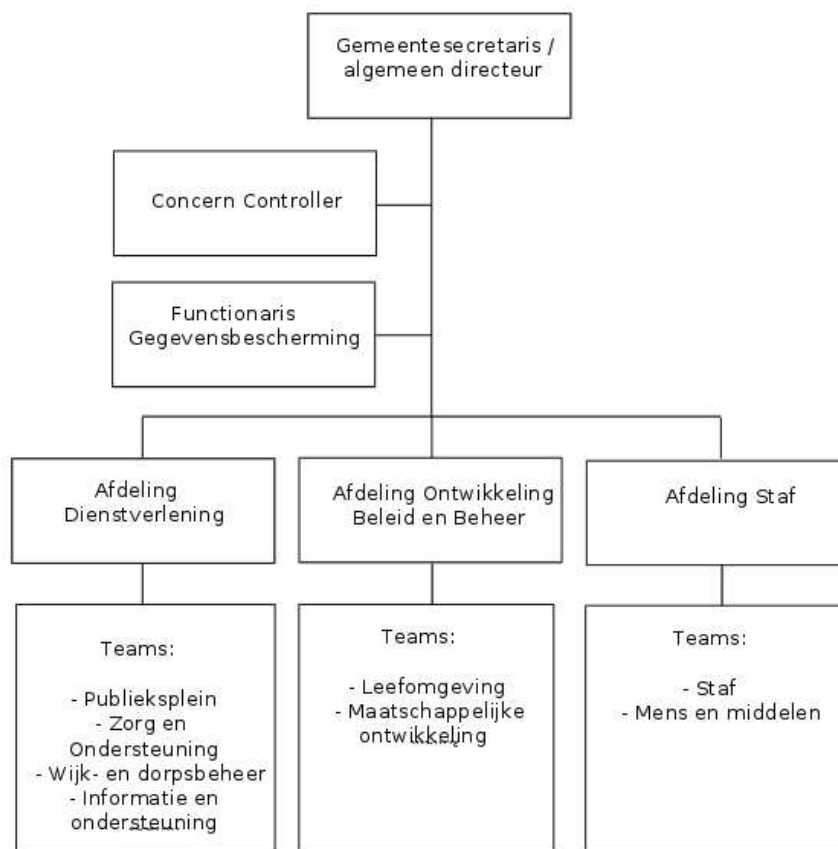
Dit betekent dat de organisatie mee moet bewegen omdat inzichten veranderen, omdat de maatschappij niet voorspelbaar en maakbaar is. Daarvoor passen we in voorkomende gevallen plannen aan als dat helpt om doelen te bereiken. Structuur wordt minder belangrijk dan samenwerken om het gezamenlijke doel te bereiken. Structuur is een middel om verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken toe te wijzen. Samenwerking met diverse in- en externe partners is essentieel om de doelen die het bestuur voor ogen heeft te bereiken.

Met zijn besluit d.d. 28 mei 2020 over het wijzigingsvoorstel van de programmabegroting 2020 heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven om vanaf 2021 structureel € 250.000 op bedrijfsvoering te bezuinigen. Daarvoor is een plan gemaakt. Voor de nieuwe, aanvullende bedrijfsvoeringstaakstelling waarvan hier sprake is, staan we politiek, bestuurlijk én manageriaal aan de lat. We moeten samen bepalen wat we wel doen, wat we anders gaan doen en wat mogelijk niet meer kan. Uit de landelijke benchmark van het A&O fonds blijkt dat de ambtelijke organisatie van de gemeente Woensdrecht beperkt is van omvang:

Gemeentelijke bezetting	2016	2017	2018	2019	2020
In personen landelijk	157.290	160.810	163.650	168.500	
In personen Woensdrecht	147	147	141	154	163
In Fte landelijk	137.930	140.980	144.750	149.460	
In Fte Woensdrecht	118	119	116	123	128

In de voorliggende programmabegroting 2021 is een aanvullende taakstelling bedrijfsvoering voor de organisatie (bespaar structureel € 100.000 in 2021; € 200.000 in 2022, € 300.000 in 2023 en € 400.000 in 2024) opgenomen; invulling daarvan zal de gehele organisatie van de gemeente: raad, college en ambtenaren raken. Deze uitdaging is ook politiek, bestuurlijk én manageriaal, omdat hiervoor taken van de gemeente tegen het licht moeten worden gehouden, waarbij we samen moeten bepalen: wat doen we wel, wat kan niet meer, wat moet anders? We staan hiervoor samen aan de lat.

De organisatiestructuur gemeente Woensdrecht

Deze lijn-staf structuur bestaat uit twee lijnafdelingen waarbij de directe contacten met de inwoners voornamelijk zijn geclusterd binnen de afdeling 'dienstverlening'. De beleid- en beheertaken worden met name verzorgd door de afdeling 'ontwikkeling, beleid en beheer'. In de staf zijn de taken gericht op rechtmatigheid, bestuursondersteuning en bedrijfsvoering ondergebracht.

Regionale samenwerking

Samenwerking zit in de genen van de gemeente Woensdrecht en beperkt zich niet alleen tot de eigen organisatie. Bestuur en organisatie werken samen met partners en participeren in verschillende samenwerkingsverbanden. Daarbij zijn uitgangspunten dat dit toegevoegde waarde voor onze inwoners moet hebben en dat de Woensdrechtse identiteit niet verloren gaat.

Naast de bekende deelnemingen en samenwerkingen zoals Saver, Belastingssamenwerking, ISD Brabantse Wal en de gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant werken we ook op andere manieren samen. Zo hebben we in 2020 met de gemeenten Zundert, Halderberge, Rucphen en Steenberghe de functie van functionaris gegevensbescherming ingevuld, om efficiëntie te verhogen en kwetsbaarheid te verminderen.

Financiën

Op verzoek van de gemeenteraad heeft het college in 2020 de kwartaalrapportages ingevoerd voor een tussentijdse financiële verantwoording, naast de vaste producties in het kader van planning & control (perspectievennota, programmabegroting en jaarstukken). In onderling overleg zijn frequentie en inhoud vastgesteld. In 2021 zullen we dit continueren. De financiën van gemeenten staan onder druk. De raad wenst verantwoordelijkheid te kunnen nemen, het college wil tijdig verantwoording afleggen.

Concerncontrol

Concerncontrol richt zich op de werking van de gemeentelijke processen en projecten en op de verbetering ervan. In 2021 zal de focus liggen op een aantal organisatiebrede onderwerpen: de opvolging van de bevindingen uit de management letter 2019, de eigen rechtmatigheidsverklaring van het college van B&W vanaf het verslagjaar 2021. Begin 2021 dient duidelijk te zijn wat de consequenties hiervan zijn voor de rol van het college en die van de raad, voor de verbijzonderde interne controle werkzaamheden en de inzet van middelen.

Naast reguliere advisering aan bestuur en organisatie blijven de bewaking van de opvolging van wet- en regelgeving en richtlijnen en het vertalen van provinciale regelgeving als ook overheidsregelgeving naar gemeentelijke consequenties belangrijke aandachtspunten. Tenslotte zullen in het kader van het Horizontaal Toezicht, nut en noodzaak bepaald worden van een fiscaal toezichtkader en de gevolgen ervan voor onze organisatie.

Informatie & Communicatie Technologie (ICT)

Beschikbare data en technologische mogelijkheden bieden de gemeente kansen om gericht samen te werken en kennis en ervaringen van (keten)partners en inwoners te benutten. Dataverwerking, -ontsluiting en -analyse kunnen we gebruiken om maatschappelijke opgaven te bereiken. Data wordt gegenereerd door mensen, apparaten, publieke en private organisaties. De hoeveelheid data die beschikbaar is in geautomatiseerde systemen neemt toe. Technische ontwikkelingen zorgen ervoor dat deze data beter en sneller gecombineerd en benut kan en zal worden. De inwoner verwacht van ons dat we onze dienstverlening verbeteren door techniek en data slim te combineren. In het Informatiebeleidsplan 2020-2024 worden de mogelijkheden geconcretiseerd en vertaald naar een uitvoeringsplan.

Overhead

We kennen binnen de begroting een apart product 'overhead'. Hierover staat in het BBV in artikel 1 *'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'*. Daarnaast schrijft de BBV voor hoe de toerekening van overhead in de begroting en jaarstukken moet geschieden. Uitgangspunt daarbij is dat (andere uitvoerings-)kosten zoveel mogelijk direct aan de betreffende taken/activiteiten worden toegerekend.

Personeel

De kwaliteit van personeel bepaalt in hoge mate de kwaliteit van de dienstverlening. Daarnaast is het van belang dat de personele bezetting is afgestemd op de taken die we als gemeente uitvoeren. Strategische personeelsplanning (SPP) is een instrument om inzicht te krijgen in de huidige en toekomstig benodigde personele capaciteit en kwaliteit. Dit instrument hanteert de organisatie ook in 2021. Verkregen inzichten in personeel, (veranderende) taken en omgeving zijn de basis voor aanscherping op het gebied van personeelsbeleid, -ontwikkeling en -selectie.

Ziekteverzuim

We streven ernaar het landelijke gemiddelde voor ziekteverzuim voor gemeenten (5,8% exclusief zwangerschapsverlof) niet te overschrijden.

Integriteit

Integriteit staat op de agenda bij alle bestuurlijke gremia en de ambtelijke organisatie. Er zijn bij het tot stand komen van deze begroting geen bijzonderheden te melden.

Geraamde formatie	
Jaar	Totaal FTE
2017	128,58
2018	134,00
2019	141,28
2020	135,65
2021	134,01

Communicatie

Het bestuur en inwoners van Woensdrecht werken samen om in onze gemeente prettig te kunnen leven. Daarbij is transparante en tijdige communicatie in diverse vormen en via diverse media van essentieel belang.

Juridische Zaken

Het borgen van de juridische kwaliteit binnen de organisatie blijft een speerpunt. Hierbij gaat het om het organiseren van de juridische functie binnen de organisatie, het beschrijven en beperken van risico's en het benutten van kansen.

We bereiden ons voor op de invoering van nieuwe wet- en regelgeving zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet open overheid, de Omgevingswet en de Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen.

Inkoop

Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW) versterkt kwantitatief en kwalitatief de inkoopfunctie van onze gemeente. De inkoopadviseur werkt volgens een vooraf vastgesteld werkplan. Evaluatie van het verloop van dit plan vindt plaats na afloop van het betreffende dienstjaar. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van aansluiting bij regionale projecten indien sprake is van soortgelijke aankopen c.q. aanbesteding van nieuwe contracten. Belangrijke uitgangspunten zijn de Aanbestedingswet en het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Inleiding

Woensdrecht neemt deel in diverse rechtsvormen, zowel publiek als privaat. Wanneer er sprake is van zowel een *bestuurlijk* als een *financieel* belang in een andere partij, is dat voor de gemeente een verbonden partij. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur en/of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente financiële middelen beschikbaar stelt, die zij mogelijk kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij.

Deelnemingen in andere partijen brengen risico's met zich mee, zowel politiek/bestuurlijk als financieel. In deze paragraaf geven we een overzicht van alle verbonden partijen van onze gemeente waarbij ingegaan wordt op doelstellingen en risico's. Per verbonden partij nemen we ook diverse financiële cijfers op. We maken gebruik van verbonden partijen in de verwachting dat zij op effectieve en efficiënte wijze bijdragen aan het realiseren van onze gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Uitgangspunten hierbij zijn een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de gemeente en de verbonden partij en door het opstellen van dienstverleningsovereenkomsten met prestatieafspraken.

Vanaf begrotingsjaar 2017 moeten gemeenten de lijst met verbonden partijen onderverdelen in:

- gemeenschappelijke regelingen
- vennootschappen en coöperaties
- stichtingen en verenigingen
- overige verbonden partijen

Beleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verbonden partijen is vastgelegd in de 'Nota Verbonden partijen, zes kader stellende spelregels'. De nota is in regionaal verband voorbereid en in de 18 gemeenteraden vastgesteld. Voor verdere informatie wordt verwezen naar deze nota.

Sturing en toezicht

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) aangepast. Om de raad beter in positie te brengen dienen Gemeenschappelijke Regelingen (GR) voortaan na afloop van het begrotingsjaar (t-1) uiterlijk 15 april van jaar t de voorlopige jaarrekening over jaar t-1 alsmede de begroting voor het jaar t+1 aan de deelnemende partijen aanleveren. De raad krijgt hierdoor een langere periode om tot bespreking en besluitvorming te komen.

Met ingang van het begrotingsjaar 2018 heeft de raad van Woensdrecht een aantal financiële en beleidsmatige kaders vastgesteld voor de verbonden partijen. Dit is een regionaal initiatief waarbij sturing wordt gegeven aan het opstellen van de P&C-producten van de verbonden partijen. Deze actie komt voort uit spelregel 4 van de Nota Verbonden partijen.

Belangrijke ontwikkelingen en risico's rond verbonden partijen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de relevante ontwikkelingen, indien van toepassing, ten aanzien van de verbonden partijen toegelicht en is aangegeven welke risico's daarbij aanwezig zijn, die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente. Hier wordt volstaan met de verwijzing naar deze paragraaf.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

A. Gemeenschappelijke regelingen

In de tabellen worden vermogen en resultaat genoemd. Uitgegaan is van de meest recente cijfers. Waar het jaar 2020 wordt genoemd, is uitgegaan van de begrotingscijfers van de betreffende organisatie. Waar niets is ingevuld, zijn geen cijfers bekend.

A.1 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)			Opgericht 1 januari 2010	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
In samenwerking met gemeenten, GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), brandweer en politie zorgen voor veiligheid, crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.			566	17 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € 16.732.000	Per 01-01-2021: € 46.316.000	2020: €	2%	2021: € 1.386.934
Per 31-12-2021: € 14.335.000	Per 31-12-2021: € 50.688.000			
Grootste risico's in 2021:				
Het tweede loopbaanbeleid houdt in dat medewerkers na 20 werkzame jaren in een bezwarende 24-uurs functie doorstromen naar een andere functie binnen of buiten de organisatie. Bij medewerkers kan dit beleid zorgen voor onzekerheid hun toekomst. Voor de organisatie ontstaan financiële gevolgen vanwege het aanbieden van studiefaciliteiten en mogelijke overbruggingsregelingen.				
Het kost steeds meer moeite om voldoende vrijwilligers te vinden en te blijven binden. Daarnaast staat de beschikbaarheid van deze vrijwilligers steeds meer onder druk. Hierdoor kan de kerntaak van de VR, het bestrijden van incidenten, onder druk komen te staan.				

A.2 Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)			Opgericht 1 januari 2013	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De OMWB voert ten behoeve van haar deelnemers taken uit op het gebied van omgevingsrecht. Als verlengstuk van lokaal en provinciaal bestuur levert zij een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving in de regio. Ook voert zij vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken uit en handelt zij klachten af op het gebied van milieu.			252	25 gemeenten + provincie
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € 1.815.000	Per 01-01-2021: € 4.057.000	2021: € 0	ca. 1%	2021: € 333.713
Per 31-12-2021: € 1.843.000	Per 31-12-2021: € 3.955.000			
Grootste risico's in 2021:				
De begroting is opgesteld op basis van de MWB-norm. Enerzijds betekent dit dat een aantal gemeenten toegroeit naar een het afgesproken minimum niveau voor de inrichting gebonden taken op basis van het gevalideerde IB-bestand 2.0, anderzijds is er een aantal gemeenten dat op dit moment een hogere ambitie heeft dan het aanvaardbaar minimumniveau. Deze gemeenten hebben het recht om deze ambitie met jaarlijks maximaal 25% af te schalen. De OMWB loopt hier een risico. De kans wordt ingeschat op maximaal 50%. Hiertoe wordt een deel van de formatie als flexibele schil aangehouden.				

A.3 GGD West-Brabant			Opgericht 1 januari 2000	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De GGD verzorgt de openbare gezondheidszorg en heeft als doel het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en veiligheid van alle inwoners van West-Brabant. Daarbij heeft de GGD extra aandacht voor kwetsbare mensen in onze samenleving.			240	16 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € 4.469.000	Per 01-01-2021: € 10.500.000	2021: € -	2,31%	2021: € 454.121
Per 31-12-2021: € 4.550.000	Per 31-12-2021: € 10.500.000			
Grootste risico's in 2021:				
Mobiliteit personeel (verloop) en mogelijk opgelegde bezuinigingen vanuit gemeenten. Extra personele inzet en hoge kosten vanwege het bestrijden van het coronavirus welke niet vanuit het ministerie wordt vergoed wat kan leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage. Hierdoor kunnen reguliere taken onder druk komen te staan, worden later of niet uitgevoerd.				

A.4 Regio West-Brabant (RWB) (= incl. REWIN)			Opgericht 1 januari 2011	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De 16 gemeenten in West-Brabant en het Zeeuwse Tholen hebben de gezamenlijke ambitie om de regio te versterken en te stimuleren op het gebied van economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte.			23,89 (RWB) en 6,67 (MBC)	17 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € -	Per 01-01-2021: € -	2021: € 0	2,42%	2021: € 460.351
Per 31-12-2021: € 504.000	Per 31-12-2021: € 4.136.000			
Grootste risico's in 2021:				
In de begroting 2021 noemt de RWB een aantal risico's. Het grootste risico is dat de subsidieverstrekker niet akkoord gaat met de verantwoording van de subsidie, waardoor een onvoorzien tekort kan ontstaan.				

A.5 Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB)			Opgericht 1 januari 2012	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De BWB is verantwoordelijk voor de heffing en invordering van waterschapsbelastingen en verschillende gemeentelijke belastingen. Daarnaast geeft de BWB uitvoering aan de wet WOZ.			128	11 gemeenten + Waterschap Brabantse Delta
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € -	Per 01-01-2021: € 2.909.600	2021: € 0	3,11%	2021: € 442.100
Per 31-12-2021: € -	Per 31-12-2021: € 2.704.600			
Grootste risico's in 2021:				
Door krapte op de arbeidsmarkt is invulling van cruciale functies moeilijker. Tevens vragen veranderende werkzaamheden binnen de BWB een flexibele invulling van het personeelsbestand. Dit kan een kostenverhogend effect hebben. De belangrijkste applicatie van de relatief complexe informatie-architectuur van de BWB dient vóór 2021 te zijn geïmplementeerd. Deze implementatie brengt risico's met zich mee. Voor een data gestuurde organisatie als de BWB is de uitvoering van de AVG extra risicogevoelig. Ondanks getroffen maatregelen blijft het risico van een datalek aanwezig.				

A.6 WVS-Groep			Opgericht in 1974	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
Integrale uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), alsmede het aanbieden van beschut werk, activiteiten t.b.v. arbeidsintegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan.			1952,39 (181,5 regulier)	9 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € 5.463.000 Per 31-12-2021: € 5.413.000	Per 01-01-2021: € 20.691.000 Per 31-12-2021: € 20.241.000	2021: € -	4,11%	2021: € 377.550
Grootste risico's in 2021:				
1. De onzekerheid of de hoogte van de rijksbijdrage SW en de loonprijscompensatie mee ontwikkelen met de markt. 2. Door een versnelde afname van SW-personeel ook de toegevoegde waarde substantieel afneemt. 3. Mogelijke afschaffing van het Lage Inkomens Voordeel 4. Onzekerheid over de gevolgen van de nog af te sluiten CAO Participatie, welke kan leiden tot een stijging van de personeelskosten van de doelgroep Participatiewet (incl. beschut werk). 5. Ook de onzekerheid ten aanzien van de ontwikkeling van de Covid-19 vormt een risico voor de bedrijfsvoering en derhalve de resultaten van WVS.				

A.7 West-Brabants Archief (Bergen op Zoom)			Opgericht 1 juli 2016	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
Het West-Brabants Archief wil een duurzame en betekenisvolle bijdrage leveren aan belanghebbenden (overheid, inwoner en instellingen) door het verwerven, produceren, opslaan, toegankelijk maken en houden van archiefinformatie, met name door het mede realiseren en beheren van een e-depotvoorziening.			19,53	9 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € 232.811 Per 31-12-2021: € 232.811	Per 01-01-2021: € 1.310.598 Per 31-12-2021: € 1.311.120	2021: € -	3,8 %	2021: € 99.468
Grootste risico's in 2021:				
Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.				

A.8 Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord			Opgericht 1 januari 2005	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De RAV verzorgt zowel acute zorgverlening als besteld ambulancevervoer.			560,7	41 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: € 13.749.000 Per 31-12-2021: € 13.708.000	Per 01-01-2021: € 23.696.000 Per 31-12-2021: € 27.096.000	2021: € 0	-	2021: n.v.t.
Grootste risico's in 2021:				
Het weerstandsvermogen is voldoende om de in de beleidsbegroting genoemde risico's op te vangen.				

A.9 Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Brabantse Wal			Opgericht 1 januari 2012	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De ISD is een gemeenschappelijk orgaan (zonder rechtspersoonlijkheid). De ISD BW heeft tot doel het begeleiden naar werk van inwoners, het verstrekken van uitkeringen en het bestrijden van armoede. De ISD is een samenwerkingsverband van de gemeenten Woensdrecht, Bergen op Zoom en Steenbergen. De ISD kent geen eigen activa en passiva. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage in de organisatiekosten op basis van het klantenbestand (% aandeel in het totaal).			97,31	3 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: n.v.t. Per 31-12-2021: n.v.t.	Per 01-01-2021: n.v.t. Per 31-12-2021: n.v.t.	2021: -	11,62%	2021: € 1.154.620
Grootste risico's in 2021:				
De ISD BW voert de TOZO-regeling uit. Dit is een regeling die in het kader van de Covid-19-crisis in het leven is geroepen om zelfstandigen te ondersteunen. Met de uitvoering van de TOZO zijn extra werkzaamheden op de ISD BW afgekomen. In beginsel zijn reguliere werkzaamheden getemporiseerd en is prioriteit gegeven aan TOZO. Doordat ook de andere werkzaamheden door (moeten) gaan is extra personeel aangetrokken om de TOZO werkzaamheden te verrichten. Dit zal naar verwachting ook in 2021 nog aan de orde zijn. Hoewel er voor de verwerking van TOZO een bijdrage vanuit de rijksoverheid wordt ontvangen, is het de vraag of deze toereikend blijkt te zijn (bijv. voor terugvordering, controle incasso, bezwaar en beroep, etc.). Daarnaast komen door de gevolgen van de Covid-19-crisis meer mensen in de bijstand of onder de armoedegrens, hierdoor is mogelijk meer regulier personeel benodigd dan voorzien. De kans hierop wordt reëel ingeschat. Tegelijkertijd wordt verwacht dat de 'onkostenvergoeding' die daartoe vanuit het Rijk wordt verstrekt vooralsnog de kosten zal dekken.				

A.10 Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) West-Brabant			Opgericht 1 augustus 2012	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
De samenwerking heeft als doelstelling om schoolverzuim en schooluitval samen verder terug te dringen. Het RBL West-Brabant voert een aantal wettelijke taken uit voor de gemeenten op het terrein van de Leerplicht- en RMC-wet. Het RBL West-Brabant zoekt daarbij nadrukkelijk de samenwerking op met scholen en andere instellingen. De bundeling van mensen en middelen zal leiden tot een verdere verhoging van de deskundigheid van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders en tot meer continuïteit in de dienstverlening naar kinderen, jongeren, ouders en scholen. Het hogere doel is duidelijk: een impuls voor het voorkomen en terugdringen van verzuim en schooluitval; een ambitie waar gemeenten, onderwijs en andere ketenpartners samen voor staan.			17,22	16 gemeenten
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: n.v.t. Per 31-12-2021: n.v.t.	Per 01-01-2021: € 1.400.000 Per 31-12-2021: € 1.400.000	2021: -	2,86%	2021: € 11.623
Grootste risico's in 2021:				
Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.				

A.11 Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BeNeGo)			Opgericht 1967	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
Bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking door middel van grensoverschrijdend overleg en behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de 13 Nederlandse en 10 Belgische gemeenten. BENEGO kent geen vermogenspositie en geen financieel resultaat. Eventuele projectkosten worden direct verrekend.				
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: n.v.t. Per 31-12-2021: n.v.t.	Per 01-01-2021: n.v.t. Per 31-12-2021: n.v.t.	2021: n.v.t.	4,11%	2021: € 1.250
Grootste risico's in 2021:				
Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.				

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

B. Vennootschappen en coöperaties

B.1 Provinciale Zeeuwse Elektriciteit Maatschappij (PZEM)				Opgericht in 1919
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
Woensdrecht is aandeelhouder in PZEM NV. Begin 2017 is het onderdeel Retail van Delta NV verkocht. Onderdeel van de verkoop was dat de naam Delta werd overgedragen. De resterende onderdelen zijn verder onder de naam PZEM gegaan. In de tweede helft van 2017 is door de gezamenlijke aandeelhouders de aandeelhoudersstrategie van PZEM herijkt. Het publiek belang van deze vennootschap bestaat uit het leveren van energie (elektriciteit, water en gas). In Woensdrecht levert PZEM drinkwater.				
Verwachte omvang Eigen Vermogen:	Verwachte omvang Vreemd Vermogen	Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2021: Per 31-12-2021:	Per 01-01-2021: Per 31-12-2021:	2021: n.v.t.	0,91%	2021: -
Grootste risico's in 2021:				
Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.				

B.2 Saver N.V.				Opgericht 1999
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:
SAVER is een samenwerking op het gebied van het inzamelen, bewerken en verwerken van huishoudelijk- en bedrijfsafval en reiniging alsmede op het gebied van andere milieuvelden. De gemeente Woensdrecht is aandeelhouder, samen met de gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal en Halderberge.				4 gemeenten
*Verwachte omvang Eigen Vermogen:	*Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	*Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:
Per 01-01-2019: € 27.560.680	Per 01-01-2019: € 11.043.873	2019: € 436.443	11%	2021: -
Per 31-12-2019: € 27.457.123	Per 31-12-2019: € 11.384.871			
Grootste risico's in 2020:				
De belangrijkste risico's hebben betrekking op technologische ontwikkelingen - in het bijzonder de automatisering van bedrijfsprocessen - en de mate waarin de onderneming in staat is hierop in te spelen.				
* De jaarrekening 2019 zijn de recentst bekende cijfers. De begroting 2021 wordt pas aan het einde van 2020 verwacht.				

B.3 Business Park Aviolanda B.V.				Opgericht 1955	
Doelstelling:			Aantal fte's:	Deelnemers:	
Business Park Aviolanda is een publiek/private samenwerking gericht op het realiseren van 'luchtvaartgebonden' activiteiten.				Fokker 20% provincie 60% en gemeente Woensdrecht 20%	
*Verwachte omvang Eigen Vermogen:	*Verwachte omvang Vreemd Vermogen:	*Verwachte financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht:	
Per 01-01-2020: € 12.290.621 Per 31-12-2020: € 13.037.900	Per 01-01-2020: € 13.014.735 Per 31-12-2020: € 12.696.700	2020: € 746.900	20%	2021: n.v.t.	
Grootste risico's in 2020:					
Dat overeenstemming uitblijft over de realisatie van de wide-body hangaars en over de samenwerking op het gebied van onderwijs, die beide essentieel zijn voor de groei van het business park.					
* Business Park Aviolanda B.V. heeft alleen bijgestelde raming per eind 2020 opgesteld. Bijgestelde cijfers over 2021 zijn er nog niet.					

B.4 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			Opgericht 23 december 1914	
Doelstelling:		Aantal fte's:	Deelnemers:	
De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen		302	357 gemeenten	
Omvang Eigen Vermogen:	Omvang Vreemd Vermogen	Gerealiseerd financieel resultaat:	Belang:	Bijdrage gemeente Woensdrecht (te ontvangen):
Per 01-01-2019: € 4.991 miljoen	Per 01-01-2019: € 132.518 miljoen	2019: € 163 miljoen	0,02%	2021: € 25.047
Per 31-12-2019: € 4.887 miljoen	Per 31-12-2019: € 144.802 miljoen			
Grootste risico's in 2018:				
Achtergestelde schulden van € 33 miljoen per 31-12-2019. De BNG verstrekt geen prognose over lopende en toekomstige (boek)jaren.				

Paragraaf 8 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het geheel aan maatregelen dat een gemeente ter beschikking staat om haar vastgestelde ruimtelijke, volkshuisvestelijke en economische doelstellingen te realiseren. Grondbeleid is geen doel op zich, maar is “dienstbaar” aan de hiervoor genoemde beleidsvelden. Grondbeleid kan op verschillende manieren worden uitgevoerd, waarbij een gemeente een actieve of een faciliterende rol kan innemen, met uiteraard diverse gradaties daar tussenin. Met grondbeleid zijn grote bedragen gemoeid; daarnaast is het een beleidsveld waarbij niet alle handelingen en transacties even transparant gemaakt kunnen worden. Dit heeft alles te maken met de toch wat moeilijke positie die de gemeente op de huidige grondmarkt inneemt, want de concurrent in de vorm van marktpartijen en projectontwikkelaars is uiterst alert. Juist daarom is het raadzaam om over het te voeren grondbeleid helder te communiceren en vooraf duidelijkheid te verkrijgen over de gestelde kaders.

Grondbeleid is geen doel op zich maar een middel om ruimtelijk beleid op een doeltreffende en doelmatige wijze te realiseren. De gemeente wil haar grondbeleidsinstrumentarium optimaal inzetten zodat zij op eenduidige en transparante wijze haar ruimtelijke doelstellingen kan behalen, te komen tot het gewenste - financiële - resultaat en de financiële risico's beheersbaar kan houden.

In deze paragraaf grondbeleid wordt een beknopte toelichting gegeven op het gevoerde grondbeleid in het jaar 2021. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording dient elke gemeente in de jaarlijks bij de programmabegroting op te nemen ‘paragraaf grondbeleid’ tenminste inzicht te geven in de volgende zaken:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de te realiseren doelstellingen;
- Een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- Een prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie;
- De beleidsuitgangspunten met betrekking tot de reserves voor grondzaken;
- De beleidsuitgangspunten met betrekking tot het te voeren risicomanagement;
- Een onderbouwing van de winst- en verliesneming.

Gemeentelijk grondbeleid

De gemeente Woensdrecht voert haar grondpolitiek conform het vastgestelde Grondbeleid. Op 12 december 2019 is de Nota Grondbeleid 2019-2023 vastgesteld. De gemeente kiest voor situationeel grondbeleid: faciliterend waar het kan, en actief waar het moet of gewenst is. Doelstelling van de gemeente is om een maximaal maatschappelijk rendement te behalen, binnen een optimaal financieel resultaat. Voor nieuwe locaties en ontwikkelingen maken we per locatie de afweging wat de juiste ontwikkelstrategie is.

In de plannen de Noordrand Ossendrecht, Verlengde Duinstraat Hoogerheide en De Hoef Hoogerheide zijn door de gemeente nog slechts enkele bouwkvavels uit te geven. Het merendeel van de bouwkvavels is reeds verkocht of is er een koop- of optie overeenkomst voor de bouwkvavels gesloten. Komende periode wordt ingezet op de nadere uitwerking en ontwikkeling van nieuw uit te geven locaties, o.a. de schoollocaties De Stappen (Hoogerheide) / De Poorte (Woensdrecht), de locaties Deelplan – Zuid, Kromstraat (Hoogerheide), vv VIVOO (Huijbergen), Semmelweisstraat (Hoogerheide) en sportlocatie Jac van Hoek (Hoogerheide). Onderzocht wordt of aankoop van strategische gronden mogelijk is. Het aankoopbeleid van strategische gronden is bepaald in artikel 5.3 van de nota grondbeleid 2019-2023.

De gemeente zal zo optimaal mogelijk haar kosten verhalen. In eerste instantie zal de gemeente dit via de privaatrechtelijke weg doen, door een “anterieur” contract te sluiten. Het publiekrechtelijk spoor (een exploitatieplan) hanteert de gemeente als stok achter de deur als partijen anderszins niet tot overeenstemming komen.

Bij een actieve grondpolitiek verwerft en ontwikkelt de gemeente voornamelijk zelf. Indien de gemeente zelf geen ontwikkelende rol heeft dan wordt met initiatiefnemers voor het stellen van randvoorwaarden, locatie-eisen voor de ontwikkeling en het verhalen van kosten een overeenkomst gesloten. De gemeente geeft de voorkeur aan het afsluiten van een anterieure overeenkomst. Dit betreft een overeenkomst tussen de gemeente en (markt-)partijen over de grondexploitatie, gesloten voor de vaststelling van een planologische maatregel.

Bij het in ontwikkeling nemen van deze gronden is de gemeente verplicht zich te houden aan de algemene regels die zijn opgesteld door de commissie BBV voor het exploiteren van gronden. Voor het optimaal kunnen beheren en beheersen van de gemeentelijke grondexploitaties is het wenselijk om naast deze algemene regels van de BBV aanvullende regels vast te stellen. Deze aanvullende regels zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid 2019-2023. Hierin is vastgesteld dat de gemeente een afzonderlijke grondexploitatie opstelt voor ‘in exploitatie genomen gronden’ waarbij er daadwerkelijk sprake is van een waardevermeerdering, er directe kosten worden gemaakt en er sprake is van een fysieke wijziging van de gronden. De grondexploitaties worden eenmaal per jaar geactualiseerd bij de vaststelling van de begroting.

Onderstaand treft u de volgende ontwikkelingen betreffende het jaar 2021 aan:

- A Ontwikkeling risico's
- B Stand van zaken projecten

A Ontwikkeling risico's

Er kan onderscheid gemaakt worden in twee soorten risico's ten aanzien van de grondexploitaties:

1. Algemene risico's (conjuncturele of marktrisico's)
2. Risico's op planniveau (afzet en invulling)

1. Algemene risico's

Corona Pandemie

Nederland staat naar verwachting de komende periode voor de grootste economische terugslag sinds de Tweede Wereldoorlog. De terugslag werkt naar verwachting door in de economie en overheidsfinanciën op lange termijn. Kortom onzekere tijden. Hoe precies, hangt af van de vraag tot wanneer en in welke mate het coronavirus ons in zijn greep blijft houden. Maar alle recente cijfers en ramingen zijn ongekend in vreedstijd. Met een historische krimp van ruim 5 procent in 2020. Met een historische omslag van een overschot op de rijksbegroting naar een tekort van 7 procent in één jaar. Nederland heeft tot op heden in de coronacrisis bewezen verantwoordelijk, saamhorig en flexibel te zijn. Want juist in tijden van plotselinge schokken is het zaak oog te houden voor de lange termijn. Perspectief voor de toekomst begint altijd in het hier-en-nu.

Stikstof

Met een bedrag van 5 miljard euro wil de regering de komende jaren de problemen rond stikstof aanpakken. Het geld dat nu beschikbaar komt, kan onder andere worden ingezet voor natuurherstel en de aanpassing van stallen. Dat is nodig voor de natuur, waarvan we allemaal genieten en die we moeten koesteren voor later.

Het is nodig voor een gezonde en innovatieve toekomst van de Nederlandse landbouwsector, die ook in tijden van crisis zorgt voor een betrouwbare voedselvoorziening. En het is nodig om ruimtelijke ontwikkelingen in de sfeer van woningbouw en infrastructuur mogelijk te maken.

Bouw en woningmarkt: wonen

Wonen is de nieuwe sociale kwestie. De vraag naar woningen blijft groot. Onder regie van het Rijk wordt de woningbouw versneld. Door het Rijk wordt komende periode hieraan nader invulling gegeven.

Lage hypotheek rente

De huidige lage hypotheekrente zorgt ervoor dat de vraag naar nieuwbouwwoningen fors toeneemt. Dit heeft een positief effect op de afzet en verkoopsnelheid van de bouwgronden. Het, eerder dan was geïmpreciseerd, verkopen van de bouwgronden, levert een positief resultaat op in de grondexploitaties. De huidige grondexploitaties hebben rekening gehouden met deze toenemende vraag. Mocht de hypotheekrente onverhoopt stijgen of de gemeente in de toekomst in haar grondprijzenbeleid besluiten om hogere prijzen vast te stellen, dan zal dit de vraag naar bouwgrond negatief beïnvloeden en zal de geïmprecieerde verkoopsnelheid mogelijk niet gehaald worden. Door het niet, of later verkopen van de bouwgronden kunnen er verliezen ontstaan op de grondexploitaties.

De PAS-problematiek

Vanuit het Programma Aanpak Stikstof (PAS) werkt Nederland aan maatregelen om de uitstoot van stikstof te verminderen. De Raad van State heeft op 29 mei 2019 geoordeeld dat het PAS onvoldoende is onderbouwd om vergunningen voor nieuwe (of bestaande) activiteiten die stikstof uitstoten te beoordelen. Rondom de gemeente Woensdrecht liggen vier Natura-2000 gebieden te weten De Brabantse Wal, Het Markiezaat, Land van Saeftinge en de Oosterschelde. Dit heeft tot gevolg dat op het grondgebied van de gemeente Woensdrecht er binnen een straal van vijf kilometer een Natura2000 gebied ligt. Deze uitzonderlijke ligging brengt ook uitzonderlijke problemen met zich mee. Alle ontwikkelingen op het gebied van economie, landbouw, natuur en woningbouw hebben direct te maken de Wet Natuurbescherming en stikstofdepositie. Hierdoor liggen binnen de gemeente Woensdrecht nagenoeg alle ruimtelijke ontwikkelingsprojecten stil. Met ontwikkelende partijen wordt met maatwerk bekeken hoe te komen tot een passende oplossing.

Winstneming

De methode van winstneming (Percentage of Completion) is met ingang van 2016 ingevoerd en betekent dat gemeenten verplicht zijn om tussentijdse winstneming te doen. Nadeel hiervan is dat de renteopbrengsten die uit de winst ontstonden dan ook lager worden omdat de opbrengsten eerder uit de grondexploitatie worden gehaald. Dit leidt tot een negatieve winstbijstelling zodra winst genomen wordt.

2. Risico's op planniveau

Een berekening van de risico's op planniveau wordt jaarlijks, bij het opstellen van de begroting, gemaakt. Hiertoe worden de grondexploitaties geactualiseerd. Actualisatie houdt in dat:

- de uitgiftetermijnen zijn bijgesteld;
- de lasten opnieuw zijn beoordeeld en bijgesteld;
- grondprijzen zijn geraamd op basis van het grondprijzenbeleid.

Kosten

De gemeente heeft gemiddeld langlopende grondexploitaties waarbij een veilige marge is ingebouwd met betrekking tot de voortgang van verkoop. De raming van de investeringen en opbrengsten van de grondexploitaties zijn in de begroting geactualiseerd.

De gehanteerde parameters zijn: 1,5% rentetoerekening, 2,5% kostenstijging, 0% opbrengstenstijging en 2% disconteringsvoet.

Nieuwe regels: Vennootschapsbelasting overheden en BBV

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. Het doel van het wetsvoorstel is het scheppen van een gelijk speelveld voor overheidsondernemingen en private ondernemingen. De grondexploitaties van de gemeente Woensdrecht vallen onder bedrijfsactiviteiten. Dit betekent dat de gemeente vennootschapsplichtig is. De hoogte van de bijdrage per jaar is van een aantal factoren afhankelijk, waaronder de rekenmethode voor de afdracht. In februari 2020 is een definitieve aanslag over 2016 (€ 0), 2017 (€ 0) van de Belastingdienst ontvangen. In april en mei 2020 zijn voorlopige aanslagen over 2018, 2019 en 2020 voor respectievelijk € 56.846, € 27.550 en € 33.822 van de Belastingdienst ontvangen. In 2021 is rekening gehouden met een te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting van € 1.000. In 2021 moet de aangifte over het jaar 2020 zijn ingediend.

In 2019 is een nieuwe notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)' verschenen. In deze notitie worden zogenoemde 'stellige uitspraken' en 'aanbevelingen' gedaan. Met stellige uitspraken geeft de commissie BBV een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat verwacht wordt dat stellige uitspraken worden gevolgd en indien een gemeente toch een afwijkende interpretatie kiest (de gemeente is van oordeel dat in haar specifieke omstandigheden een andere lijn beter past en ook 'BBV-proof' is), zij dit expliciet moet motiveren en kenbaar moet maken bij de begroting en jaarstukken. Bij aanbevelingen gaat het om uitspraken die 'steun en richting geven aan de praktijk'. Voor de gemeente Woensdrecht is het uitgangspunt om de stellige uitspraken over te nemen en toe te passen. Ten aanzien van het grondbeleid staan in het BBV de bepalingen voor de inhoud van de paragrafen, de balans, de toelichting op de balans en de waardering in de begroting en jaarrekening. In de grondexploitaties is rekening gehouden met deze nieuwe regelgeving van de notitie.

B Stand van zaken projecten

In onderstaande tabel wordt de prognose van de grondexploitaties weergegeven.

Bedragen in €

Prognose Complexen in exploitatie	Te verwachten resultaten 2020-2025		Prognose gereed	
	Begroting 2021	Jaarrekening 2019	Begroting 2021	Jaarrekening 2019
De Hoef, Hoogerheide	68.768	72.370	2021	2020
Centrum, Hoogerheide	724.420	987.006	2025	2025
Noordrand, Ossendrecht	899.180	819.739	2023	2024
Verlengde Duinstraat, Hoogerheide	1.030.123	1.046.179	2020	2020
Totaal	2.722.491	2.925.294		

Complexen in exploitatie

Complex De Hoef, Hoogerheide

Voor de komende periode tot 2021 resteert nog de verkoop van één kavel (nr. 23). Verkoop van de kavel was gepland in 2019. Er is in 2019 en 2020 geen koper voor de kavel gevonden. De verwachting is dat de kavel in 2021 verkocht gaat worden. Alle nog te maken kosten zijn gerelateerd aan de nog te verkopen kavel. Alle geraamde lasten en baten schuiven door naar 2021 en zijn opgenomen in de actualisatie van de grondexploitatie.

Er ligt alleen nog een risico bij de verkoop van de resterende kavel. In de door de Commissie BBV uitgebrachte notitie wordt aangegeven dat tussentijdse winst op grondexploitaties genomen moet worden op het moment dat met zekerheid geconcludeerd kan worden, dat het project winstgevend is. De tussentijdse winst voor 2021 is berekend op € 74.700 (voor aftrek van Vpb), waarbij de methode Percentage of completion (Poc-methode) is gehanteerd. Volgens de bijgestelde planning wordt de grondexploitatie eind 2021 financieel afgewikkeld en afgesloten.

Complex Centrum, Hoogerheide

De structuurvisie “Kern Hoogerheide” met de daarbij behorende grondexploitatie ‘Centrum Hoogerheide’ zijn vastgesteld door de raad van Woensdrecht. Deze grondexploitatie sluit positief. In 2016 tot heden zijn vooral kosten gemaakt voor het bestemmingsplan en voorbereidende kosten voor het ontwerp infrastructuur. In verband met te verwachten waterproblematiek is op advies van de rioolbeheerder een extra waterbuffer in het gebied opgenomen. Dit heeft geleid tot een iets minder positief resultaat. Het bestemmingsplan Scheldeweg Noord is in 2017 onherroepelijk in werking getreden. Een gedeelte van de gronden is aan derden geleverd in 2018. De ontwikkeling van de locatie en verkoop van gronden aan de Semmelweissstraat in Hoogerheide is gepland in de periode 2023-2025. De eindwinst van het complex wordt geraamd op € 3.105.000. Volgens planning wordt de grondexploitatie eind 2025 financieel afgewikkeld en afgesloten. Indien rekening wordt gehouden met de kosten van de realisatie van de brandweerkazerne / gemeentewerf aan de Doelstraat in Hoogerheide bedraagt de eindwinst € 625.500. De tussentijdse winst voor 2021 is berekend op -/- € 9.500 (voor aftrek van Vpb), waarbij de methode Percentage of completion (Poc-methode) is gehanteerd. De locatie Semmelweissstraat is thans opgenomen in het Complex Centrum Hoogerheide. In 2021 wordt onderzocht of dit een zelfstandige grondexploitatie kan worden.

Complex Noordrand, Ossendrecht

Het plan voorziet in de ontwikkeling van een duurzame woonwijk met circa 44 woningen in Ossendrecht. In het plan zijn 20 uitgeefbare bouwkvavels en 24 huurwoningen opgenomen. De uitgifte van de bouwkvavels is na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan gestart in het 1e kwartaal 2019. Eind 2019 zijn de 24 bouwkvavels voor de sociale woningbouw notarieel geleverd. Tot september 2020 is voor de bouwkvavels 25 t/m 28, 33 t/m 40, 43 en 44 een koopovereenkomst gesloten. Bouwkvavels 31 en 32 zijn in 2020 reeds notarieel geleverd. Voor de bouwkvavels 30, 41 en 42 is een optieovereenkomst gesloten. Slechts bouwkvavel 29 is nog voor uitgifte beschikbaar. De eindwinst van het complex wordt geraamd op € 1.022.000. Volgens de bijgestelde planning wordt de grondexploitatie eind 2023 financieel afgewikkeld en afgesloten. De tussentijdse winst is voor 2021 berekend op -/- € 59.500 (voor aftrek van Vpb), waarbij de methode Percentage of completion (Poc-methode) is gehanteerd.

Complex Verlengde Duinstraat, Hoogerheide

Op de locatie Verlengde Duinstraat in Hoogerheide, gelegen achter de bestaande woningen aan de Verlengde Duinstraat en de Wouwbaan, zijn 27 woningen gepland. Voor de realisering van deze 27 woningen is door de raad 17 mei 2018 een bestemmingsplan vastgesteld. In augustus 2018 is het bestemmingsplan onherroepelijk in werking getreden. In dit plan worden 16 bouwkvavels uitgegeven door Ruimte voor Ruimte en 9 bouwkvavels door de gemeente en de uitgifte is in 2018 gestart. In 2019 is grond verkocht aan Ruimte voor Ruimte (16 bouwkvavels) en 4 bouwkvavels door de gemeente. In januari / februari 2020 zijn 2 bouwkvavels verkocht. September 2020 zijn de bouwkvavels 17, 18 en 22 in optie. De eindwinst van het complex wordt geraamd op € 1.313.600. Volgens planning wordt de grondexploitatie eind 2020 financieel afgewikkeld en afgesloten.

Tussentijdse winst 2021

De totale tussentijdse winst van de drie complexen (De Hoef Hoogerheide, Centrum Hoogerheide en Noordrand Ossendrecht), naar rato van de voortgang, is voor 2021 berekend op (afgerond) € 6.000.

Complexen (nog) niet in exploitatie genomen

Complex overige gronden

De classificatie “niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)” is vervallen vanwege wijzigingen in BBV voorschriften en deze gronden zijn per 1-1-2016 verantwoord onder de materiële vaste activa, rubriek overige investeringen met economisch nut “grond en terreinen”. Dit betreft gronden waarvoor geen directe plannen en/of mogelijkheden zijn om de gronden binnen twee jaar te ontwikkelen. Deze gronden komen wel in aanmerking voor verkoop, pacht, verhuur of ontwikkelingen in de toekomst.

Reserves

Algemeen

De reserves van het grondbedrijf zijn per 1 januari 2012 samengevoegd met de algemene reserve van de gemeente. Bij onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie zal de algemene reserve worden aangesproken om als buffer te fungeren.

Reserve anterieure overeenkomsten

Deze reserve komt tot stand op basis van een wettelijke verplichting. Deze verplichting houdt in dat alle gemaakte kosten verhaald worden op initiatiefnemer. Deze reserve wordt gevoed door vooruitbetaalde bedragen door derden en zal afnemen in de jaren dat het project tot uitvoering wordt gebracht. De inkomsten kunnen niet gezien worden als winst, maar als het verhalen van gemaakte of nog te maken gemeentelijke kosten op de initiatiefnemer.

Overzichten

Overzicht van incidentele baten en lasten

Inleiding

De definitie voor het begrip “incidenteel” is *baten en lasten, die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen of materieel wijzigen*. De BBV voorschriften vereisen, dat inzicht gegeven wordt in de incidentele baten en lasten. Baten en lasten uit eenmalige activiteiten ontstaan vanwege projecten, eenmalige bijdragen en onvoorziene situaties. Ook eenmalige onttrekkingen aan reserves worden als incidentele baten en lasten beschouwd.

In het onderstaand overzicht zijn de belangrijkste (groter dan € 10.000) opgenomen:

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten	2021	2022	2023	2024
Programma				
1. Sociaal Domein	-	-	-	-
2. Ruimte	687	217	1.016	166
3. Leefomgeving	-	-	-	-
4. Economie	-	-	-	-
5. Bestuurskracht	190	-	-	-
Totaal	877	217	1.016	166
Incidentele lasten	2021	2022	2023	2024
Programma				
1. Sociaal Domein	21	-	-	-
2. Ruimte	76	50	-	-
3. Leefomgeving	38	12	12	-
4. Economie	-	-	-	-
5. Bestuurskracht	345	145	1.250	180
Totaal	480	207	1.262	180
Saldo incidentele baten en lasten	-397	-10	246	14
Structureel begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo van baten en lasten	-390	-444	337	-81
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	507	433	-503	361
Begrotingsresultaat na bestemming	118	-11	-166	279
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-397	-10	246	14
Structureel begrotingssaldo	-279	-21	80	294

Toelichting op incidentele baten en lasten

De eerste twee begrotingsjaren is er geen sprake van een structureel begrotingssaldo. Daar staat tegenover dat de laatste twee begrotingsjaren wel een structureel begrotingssaldo waarneembaar is. De incidentele baten gepresenteerd bij programma 2 Ruimte bestaan uit de opbrengsten uit snippergroen en de (bruto) winstnemingen van de diverse grondexploitaties. De incidentele baten bij programma 5 Bestuurskracht betreffen met name de integratie-uitkering (gemeentefonds) voor de mogelijke corona-uitgaven, welke is ontvangen met de septembercirculaire 2020. De hoogte van deze integratie-uitkering is ook als een eenmalige last (reservering) opgenomen bij programma 5 Bestuurskracht.

De incidentele baten bij programma 2 Ruimte bestaan grotendeels uit incidentele middelen voor de uitvoering van het Fiets- en Wielerplan. In programma 3 Leefomgeving zijn incidentele lasten opgenomen voor een beboddingsplan en een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen. Bij programma 5 Bestuurskracht is vooral in begrotingsjaar 2023 een flinke incidentele last zichtbaar. Deze bestaat ten eerste uit een eenmalige dotatie aan de reserves voor toekomstige wielerevenementen. Ten tweede is in 2023 een reservering vanuit de reserves opgenomen voor de toekomstige kapitaallasten voor de nieuwbouw van de gemeentewerf/brandweerkazerne. Deze wordt gedekt vanuit de incidentele baten uit programma 2, namelijk de tussentijdse winstneming 2023 vanuit de grondexploitatie Centrum Hoogerheide. Tenslotte is in programma 5 Bestuurskracht het incidentele karakter van de nog te betalen vennootschapsbelasting noemenswaardig, welke mee fluctueert met de winstnemingen van de grondexploitaties die zijn opgenomen bij programma 2 Ruimte.

Overzicht van baten en lasten 2020-2024

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
-------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Baten (bedragen in €)

Programma 1 Sociaal Domein							
1.1 Sociale veerkracht	51.254	19.530	70.784	28.476	63.289	69.626	69.626
1.2 Integrale Toegang Sociaal Domein	7.601	0	7.601	6.324	6.324	6.324	6.324
1.3 Werk en Inkomen	6.038.760	521.074	6.559.834	6.262.727	6.237.165	6.240.111	6.154.778
1.4 Maatschappelijke ondersteuning	207.927	-14.000	193.927	195.348	195.348	195.348	195.348
1.5 Zorg voor Jeugd	1.301.244	39.697	1.340.941	1.549.299	1.549.299	1.549.299	1.549.299
1.6 Gezondheid	1.220	0	1.220	0	0	0	0
1.7 Onderwijs	150.506	266.734	417.240	418.443	428.443	428.443	428.443
Totaal Programma 1 Sociaal Domein	7.758.512	833.035	8.591.547	8.460.617	8.479.868	8.489.151	8.403.818
Programma 2 Ruimte							
2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken	637.653	385.000	1.022.653	539.372	479.372	479.372	479.372
2.2 Grondbeleid	1.585.324	933.095	2.518.419	802.462	347.885	1.561.096	206.136
2.3 Recreatie en toerisme	267	0	267	0	0	0	0
2.4 Sport en evenementen	54.939	10.125	65.064	89.070	89.070	89.070	34.070
Totaal Programma 2 Ruimte	2.278.183	1.328.220	3.606.403	1.430.904	916.327	2.129.538	719.578
Programma 3 Leefomgeving							
3.1 Landschap en natuur	1	0	1	0	0	0	0
3.2 Milieu & duurzaamheid	345	258.181	258.526	10.000	10.000	10.000	10.000
3.3 Beheer openbaar gebied	2.072.482	330.790	2.403.272	2.173.510	2.173.610	2.173.710	2.173.810
3.4 Verkeer en Vervoer	1.769	16.531	18.300	2.532	2.532	2.532	2.532
3.5 Monumenten en Cultuur	40.081	0	40.081	40.000	40.000	40.000	40.000
3.6 Burger- en overheidsparticipatie	128	0	128	0	0	0	0
3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	213.787	-60.050	153.737	152.802	152.802	152.802	152.802
Totaal Programma 3 Leefomgeving	2.328.593	545.452	2.874.045	2.378.844	2.378.944	2.379.044	2.379.144
Programma 4 Economie							
4.1 Werkgelegenheid	16	15.000	15.016	0	0	0	0

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
4.2 Middenstand en winkelgebieden	22.849	0	22.849	21.300	21.300	21.300	21.300
4.4 Afvalinzameling	2.914.805	68.400	2.983.205	2.874.705	2.874.705	2.874.705	2.874.705
4.5 Aviolanda	18	0	18	0	0	0	0
Totaal Programma 4 Economie	2.937.688	83.400	3.021.088	2.896.005	2.896.005	2.896.005	2.896.005
Programma 5 Bestuurskracht							
5.01 Openbare orde en veiligheid	9.716	0	9.716	7.195	7.195	7.195	7.195
5.02 Handhaving	24.868	-3.770	21.098	13.227	13.227	13.227	13.227
5.03 Dienstverlening en burgerzaken	258.603	0	258.603	291.000	226.960	201.402	400.028
5.04 Samenwerking en besturen	184.318	32.550	216.868	183.445	140.726	140.726	140.726
5.05 Financiën	27.249.669	3.833.234	31.082.903	28.524.520	28.624.132	28.687.535	28.786.741
5.06 Belastingen en heffingen	5.112.973	125.050	5.238.023	5.745.543	5.794.600	5.842.801	5.894.643
5.07 Informatievoorziening en automatisering	154	0	154	0	0	0	0
5.08 Overhead	26.950	144.000	170.950	161.301	161.503	161.503	161.503
5.09 Personeel en organisatie	82	21.504	21.586	21.504	21.504	16.299	0
5.10 Communicatie	49	0	49	0	0	0	0
5.11 Juridische zaken	10	0	10	0	0	0	0
Totaal Programma 5 Bestuurskracht	32.867.392	4.152.568	37.019.960	34.947.735	34.989.847	35.070.688	35.404.063
Totaal Baten	48.170.368	6.942.675	55.113.043	50.114.105	49.660.991	50.964.426	49.802.608

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
-------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Lasten (bedragen in €)							
Programma 1 Sociaal Domein							
1.1 Sociale veerkracht	-1.404.760	-27.020	-1.431.780	-1.333.957	-1.349.199	-1.355.948	-1.356.290
1.2 Integrale Toegang Sociaal Domein	-965.397	-19.039	-984.436	-838.387	-872.196	-866.969	-857.367
1.3 Werk en Inkomen	-9.108.468	-753.269	-9.861.737	-9.388.528	-9.417.951	-9.404.249	-9.298.377
1.4 Maatschappelijke ondersteuning	-5.827.104	263.757	-5.563.347	-6.073.810	-6.053.147	-6.079.119	-6.121.431
1.5 Zorg voor Jeugd	-4.850.130	-804.762	-5.654.892	-5.825.402	-5.816.703	-5.814.432	-5.815.905
1.6 Gezondheid	-916.188	-8.610	-924.798	-922.469	-914.259	-926.629	-939.908
1.7 Onderwijs	-2.206.389	-451.162	-2.657.551	-2.692.137	-2.812.175	-2.996.985	-3.025.585
Totaal Programma 1 Sociaal Domein	-25.278.436	-1.800.105	-27.078.541	-27.074.690	-27.235.630	-27.444.331	-27.414.863
Programma 2 Ruimte							
2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken	-124.400	-329.063	-453.463	-97.149	-66.729	-66.172	-65.960
2.2 Grondbeleid	-427.116	-261.436	-688.552	-227.223	-148.303	-561.629	-56.692
2.3 Recreatie en toerisme	-198.689	0	-198.689	-130.221	-152.930	-95.471	-95.487
2.4 Sport en evenementen	-825.710	-95.919	-921.629	-1.106.515	-1.045.852	-1.034.629	-1.058.158
Totaal Programma 2 Ruimte	-1.575.915	-686.418	-2.262.333	-1.561.108	-1.413.814	-1.757.901	-1.276.297
Programma 3 Leefomgeving							
3.1 Landschap en natuur	-484	0	-484	-173	-173	-173	-172
3.2 Milieu & duurzaamheid	-260.824	-255.742	-516.566	-261.027	-260.218	-260.116	-260.183
3.3 Beheer openbaar gebied	-4.626.432	-196.336	-4.822.768	-4.515.114	-4.521.009	-4.470.514	-4.428.980
3.4 Verkeer en Vervoer	-569.107	-30.003	-599.110	-570.075	-565.623	-550.185	-508.716
3.5 Monumenten en Cultuur	-68.252	15.326	-52.926	-50.100	-50.062	-44.727	-44.676
3.6 Burger- en overheidsparticipatie	-58.477	-73.108	-131.585	-83.104	-83.062	-52.100	-52.114
3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	-867.143	-95.110	-962.253	-809.322	-781.377	-777.770	-775.955
Totaal Programma 3 Leefomgeving	-6.450.719	-634.973	-7.085.692	-6.288.915	-6.261.524	-6.155.585	-6.070.796
Programma 4 Economie							
4.1 Werkgelegenheid	-12.091	-15.000	-27.091	-11.987	-11.982	-11.977	-11.980
4.2 Middenstand en	-74.438	607	-73.831	-73.103	-73.066	-73.038	-73.058

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
winkelgebieden							
4.4 Afvalinzameling	-2.412.875	-83.989	-2.496.864	-2.333.315	-2.333.177	-2.333.037	-2.332.977
4.5 Aviolanda	-11.620	0	-11.620	-7.866	-6.324	-4.748	-4.080
Totaal Programma 4 Economie	-2.511.024	-98.382	-2.609.406	-2.426.271	-2.424.549	-2.422.800	-2.422.095
Programma 5 Bestuurskracht							
5.01 Openbare orde en veiligheid	-1.858.810	-27.151	-1.885.961	-1.889.173	-1.927.817	-1.967.761	-2.005.795
5.02 Handhaving	-270.329	-6.489	-276.818	-270.947	-268.432	-268.328	-268.397
5.03 Dienstverlening en burgerzaken	-142.525	0	-142.525	-145.703	-112.016	-98.936	-218.388
5.04 Samenwerking en besturen	-2.199.912	-212.357	-2.412.269	-2.255.173	-2.204.013	-2.209.738	-2.216.182
5.05 Financiën	-296.322	-3.750.881	-4.047.203	-330.142	-131.874	-302.841	-122.609
5.06 Belastingen en heffingen	-513.620	-111.000	-624.620	-395.017	-394.816	-394.661	-394.763
5.07 Informatievoorziening en automatisering	-115.457	0	-115.457	-115.234	-117.279	-119.108	-121.725
5.08 Overhead	-7.888.760	-120.496	-8.009.256	-7.649.083	-7.511.203	-7.388.873	-7.274.621
5.09 Personeel en organisatie	-61.357	-21.504	-82.861	-62.559	-62.527	-56.531	-37.830
5.10 Communicatie	-36.364	3.161	-33.203	-32.421	-32.404	-32.391	-32.399
5.11 Juridische zaken	-7.315	0	-7.315	-7.253	-7.249	-7.246	-7.248
Totaal Programma 5 Bestuurskracht	-13.390.771	-4.246.717	-17.637.488	-13.152.705	-12.769.630	-12.846.414	-12.699.957
Totaal Lasten	-49.206.865	-7.466.595	-56.673.460	-50.503.689	-50.105.147	-50.627.031	-49.884.008
Resultaat	-1.036.497	-523.920	-1.560.417	-389.584	-444.156	337.395	-81.400

Onttrekkingen

Programma 5 Bestuurskracht							
5.05 Financiën	1.847.876	4.060.064	5.907.940	718.611	616.423	572.892	581.052

Stortingen

Programma 5 Bestuurskracht							
5.05 Financiën	682.121	2.972.276	3.654.397	211.346	183.474	1.076.105	220.242
Mutaties reserves	1.165.755	1.087.788	2.253.543	507.265	432.949	-503.213	360.810
Resultaat	129.258	563.868	693.126	117.681	-11.207	-165.818	279.410

Overzicht van baten en lasten 2021 naar taakvelden

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
-------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Baten (bedragen in €)

0.1 Bestuur	183.435	32.550	215.985	183.445	140.726	140.726	140.726
0.2 Burgerzaken	258.639	0	258.639	291.000	226.960	201.402	400.028
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	40.071	0	40.071	40.000	40.000	40.000	40.000
0.4 Overhead	27.608	165.504	193.112	182.805	183.007	177.802	161.503
0.5 Treasury	65.685	-20.000	45.685	45.509	44.767	44.426	44.304
0.61 OZB woningen	2.678.856	45.080	2.723.936	2.993.245	3.022.780	3.051.315	3.082.990
0.62 OZB niet-woningen	1.885.650	-165.170	1.720.480	1.953.598	1.973.120	1.992.786	2.012.953
0.64 Belastingen overig	100.567	5.480	106.047	110.700	110.700	110.700	110.700
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	30.609.235	742.106	31.351.341	32.024.166	32.299.868	32.366.558	32.380.553
0.8 Overige baten en lasten	54	0	54	0	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	166	0	166	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	9.552	0	9.552	7.195	7.195	7.195	7.195
1.2 Openbare orde en veiligheid	25.032	-3.770	21.262	13.227	13.227	13.227	13.227
2.1 Verkeer en vervoer	49.082	328.501	377.583	65.000	65.100	65.200	65.300
2.2 Parkeren	313	0	313	1.346	1.346	1.346	1.346
3.1 Economische ontwikkeling	62	15.000	15.062	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	18	0	18	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	22.803	0	22.803	21.300	21.300	21.300	21.300
3.4 Economische promotie	447.900	239.660	687.560	688.000	688.000	688.000	688.000
4.1 Openbaar basisonderwijs	50	0	50	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.161	0	1.161	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	116.777	266.734	383.511	390.701	400.701	400.701	400.701
5.1 Sportbeleid en activering	85	0	85	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	45.873	10.125	55.998	80.112	80.112	80.112	25.112
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	157	0	157	0	0	0	0
5.4 Musea	154	0	154	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	10	0	10	0	0	0	0
5.6 Media	32.518	0	32.518	27.742	27.742	27.742	27.742
5.7 Openbaar groen en	13.627	0	13.627	11.554	11.554	11.554	11.554

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
(openlucht) recreatie							
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	230.652	-60.050	170.602	167.802	167.802	167.802	167.802
6.2 Wijkteams	7.562	0	7.562	6.324	6.324	6.324	6.324
6.3 Inkomensregelingen	3.904.981	230.414	4.135.395	4.065.961	4.065.961	4.065.961	4.065.961
6.4 Begeleide participatie	2.966	0	2.966	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	49.890	19.530	69.420	28.476	63.289	69.626	69.626
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	71.342	-14.000	57.342	65.300	65.300	65.300	65.300
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	136.199	0	136.199	130.048	130.048	130.048	130.048
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.643	0	5.643	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	311	0	311	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	867	0	867	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	1.191	0	1.191	0	0	0	0
7.2 Riolering	1.946.260	18.820	1.965.080	2.031.840	2.031.840	2.031.840	2.031.840
7.3 Afval	2.914.805	68.400	2.983.205	2.874.705	2.874.705	2.874.705	2.874.705
7.4 Milieubeheer	345	258.181	258.526	10.000	10.000	10.000	10.000
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	74.260	0	74.260	75.260	75.260	75.260	75.260
8.1 Ruimtelijke ordening	230.029	107.214	337.243	620.168	130.168	130.168	130.168
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.356.370	825.881	2.182.251	183.294	218.717	1.431.928	76.968
8.3 Wonen en bouwen	621.555	385.000	1.006.555	523.372	463.372	463.372	463.372
Totaal Baten	48.170.368	3.501.190	51.671.558	49.913.195	49.660.991	50.964.426	49.802.608

Lasten (bedragen in €)

0.1 Bestuur	-1.572.541	-410.981	-1.983.522	-1.638.409	-1.573.598	-1.573.003	-1.573.387
0.2 Burgerzaken	-169.517	45.000	-124.517	-201.182	-167.467	-125.670	-245.129
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-60.476	15.326	-45.150	-42.389	-42.356	-37.024	-36.971
0.4 Overhead	-8.346.297	-20.930	-8.367.227	-8.123.867	-7.999.236	-7.870.745	-7.737.899
0.5 Treasury	-44.615	13.946	-30.669	-24.185	-23.387	-23.084	-22.704
0.61 OZB woningen	-264.297	-21.000	-285.297	-235.379	-235.260	-235.168	-235.228
0.64 Belastingen overig	-249.323	-90.000	-339.323	-159.638	-159.556	-159.493	-159.535
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	7.403	-82.125	-74.722	18.398	41.646	41.671	41.310
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-216.858	-160.502	-377.360	-5.439	-20.738	-192.115	-11.884
1.1 Crisisbeheersing en	-1.741.130	-19.141	-1.760.271	-1.758.964	-1.797.692	-1.837.701	-1.880.743

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
brandweer							
1.2 Openbare orde en veiligheid	-388.009	-14.499	-402.508	-401.156	-398.557	-398.388	-393.449
2.1 Verkeer en vervoer	-2.554.612	63.263	-2.491.349	-2.422.904	-2.422.791	-2.366.073	-2.283.060
2.2 Parkeren	-13.078	0	-13.078	-12.817	-12.679	-12.558	-12.503
3.1 Economische ontwikkeling	-46.852	-15.000	-61.852	-46.451	-46.428	-46.410	-46.423
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-11.620	0	-11.620	-7.866	-6.324	-4.748	-4.080
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-39.677	607	-39.070	-38.639	-38.620	-38.605	-38.615
4.1 Openbaar basisonderwijs	-37.083	0	-37.083	-36.766	-36.746	-36.733	-36.742
4.2 Onderwijshuisvesting	-883.319	-28.806	-912.125	-902.265	-1.012.122	-1.193.733	-1.222.522
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-805.540	-423.556	-1.229.096	-1.293.052	-1.301.117	-1.300.222	-1.300.182
5.1 Sportbeleid en activering	-63.730	0	-63.730	-57.441	-57.411	0	0
5.2 Sportaccommodaties	-736.001	-98.416	-834.417	-1.020.738	-960.221	-949.123	-972.681
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-117.164	0	-117.164	-114.616	-114.558	-114.513	-114.542
5.4 Musea	-115.457	0	-115.457	-115.234	-117.279	-119.108	-121.725
5.5 Cultureel erfgoed	-7.776	0	-7.776	-7.711	-7.706	-7.703	-7.705
5.6 Media	-480.447	1.200	-479.247	-460.054	-462.190	-466.297	-466.139
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.082.793	-219.349	-1.302.142	-1.026.343	-1.048.171	-1.047.337	-1.046.432
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.309.043	-180.708	-2.489.751	-2.118.446	-2.066.929	-2.060.587	-2.059.097
6.2 Wijkteams	-946.279	12.335	-933.944	-815.512	-849.577	-844.571	-835.066
6.3 Inkomensregelingen	-6.897.816	25.500	-6.872.316	-6.723.095	-6.737.132	-6.746.637	-6.759.915
6.4 Begeleide participatie	-2.174.968	-660.798	-2.835.766	-2.608.919	-2.636.288	-2.619.666	-2.506.404
6.5 Arbeidsparticipatie	-384.092	-136.501	-520.593	-393.843	-433.617	-440.720	-440.832
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-841.708	-11.100	-852.808	-856.666	-860.823	-929.356	-936.479
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-4.603.701	264.803	-4.338.898	-4.890.329	-4.891.726	-4.849.071	-4.884.080
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-4.223.024	-815.052	-5.038.076	-5.183.896	-5.175.522	-5.173.502	-5.174.813
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-232.583	-68.320	-300.903	-305.150	-277.553	-277.444	-277.515
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-648.890	23.540	-625.350	-647.882	-647.554	-647.300	-647.463
7.1 Volksgezondheid	-894.404	-21.860	-916.264	-916.093	-907.886	-920.259	-933.537
7.2 Riolerings	-1.725.829	-18.426	-1.744.255	-1.730.403	-1.733.553	-1.730.403	-1.733.553
7.3 Afval	-2.412.875	-83.989	-2.496.864	-2.333.315	-2.333.177	-2.333.037	-2.332.977
7.4 Milieubeheer	-260.824	-255.742	-516.566	-261.027	-260.218	-260.116	-260.183
7.5 Begraafplaatsen en	-75.884	-43.330	-119.214	-75.793	-75.090	-69.798	-67.610

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begrotingswijzigingen 2020	Begroting 2020 (incl. wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
crematoria							
8.1 Ruimtelijke ordening	-100.058	-314.063	-414.121	-82.430	-82.307	-82.183	-82.145
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-383.347	-261.436	-644.783	-177.550	-98.703	-512.105	-7.199
8.3 Wonen en bouwen	-50.731	-15.000	-65.731	-47.323	-16.928	-16.393	-16.170
Totaal Lasten	-49.206.865	-4.025.110	-53.231.975	-50.302.779	-50.105.147	-50.627.031	-49.884.008
Resultaat	-1.036.497	-523.920	-1.560.417	-389.584	-444.156	337.395	-81.400

Onttrekkingen

0.10 Mutaties reserves	1.847.876	4.060.064	5.907.940	718.611	616.423	572.892	581.052
------------------------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------

Stortingen

0.10 Mutaties reserves	682.121	2.972.276	3.654.397	211.346	183.474	1.076.105	220.242
Mutaties reserves	1.165.755	1.087.788	2.253.543	507.265	432.949	-503.213	360.810
Gerealiseerd resultaat	129.258	563.868	693.126	117.681	-11.207	-165.818	279.410

Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten (per programma)

Bedragen x € 1.000

Nummer en omschrijving kostensoort (baten)		Sociaal Domein	Ruimte	Leefomgeving	Economie	Bestuurskracht	Totaal
31	Grond	-	693	-	-	-	693
32	Duurzame goederen	-	97	-	-	-	97
33	Pachten	-	13	9	-	-	22
36	Huren	24	96	97	-	55	271
37	Leges en andere rechten	14	531	123	2.573	299	3.540
38	Overige goederen en diensten	11	0	125	268	12	416
51	Rente	-	-	-	-	20	20
52	Dividenden en winsten	-	-	-	55	25	80
71	Mutatie reserves	-	-	-	-	719	719
72	Mutatie voorzieningen	-	-	-	-	205	205
221	Belastingen op producenten	-	-	199	-	5.588	5.786
222	Belastingen op huishoudens	-	-	1.827	-	155	1.981
342	Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	234	-	-	-	-	234
352	Uitgeleend personeel	-	-	-	-	110	110
412	Verhaal sociale uitkeringen in geld	69	-	-	-	-	69
431	Inkomensoverdrachten - Rijk	8.110	-	-	-	28.479	36.589
448	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	-	1	-	-	-	1
Totaal Baten		8.461	1.431	2.379	2.896	35.666	50.833

Nummer en omschrijving kostensoort (lasten)		Sociaal Domein	Ruimte	Leefomgeving	Economie	Bestuurskracht	Totaal
11	Salarissen en sociale lasten	-3.209	-154	-650	-40	-6.716	-10.770
21	Belastingen	-15	-27	-77	-	-37	-157
31	Grond	-	-	-	-	-	-
32	Duurzame goederen	-15	-174	-	-	-	-189
33	Pachten	-	-	-0	-	-	-0
38	Overige goederen en diensten	-681	-563	-2.378	-1.576	-2.531	-7.728
51	Rente	-	-	-	-	10	10
42	Subsidies	-1.826	-288	-42	-30	-34	-2.221
71	Mutatie reserves	-	-	-	-	-211	-211
72	Mutatie voorzieningen	-38	-80	-2.202	-0	-118	-2.438
73	Afschrijvingen	-721	-109	-831	-0	-391	-2.053
74	Toegerekende reële en bespaarde rente	-38	-6	-28	-8	-50	-130
75	Overige verrekeningen	-	-	-	-	-	-
341	Sociale uitkeringen in natura	-10.913	-	-	-	-	-10.913
351	Ingeleend personeel	-37	-2	-30	-0	-92	-161
411	Sociale uitkeringen in geld	-3.895	-	-	-	-	-3.895
431	Inkomensoverdrachten - Rijk	-	-	-	-	-103	-103
432	Inkomensoverdrachten - gemeenten	-	-	-	-	-	-
433	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	-1.055	-	-43	-44	-3.036	-4.177
436	Inkomensoverdrachten - overige overheden	-2.971	-42	-	-3	-50	-3.065
438	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	-1.515	-107	-7	-725	-5	-2.360
446	Kapitaaloverdrachten - overige overheden	-	-	-	-	-0	-0
448	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	-145	-10	-	-	-	-155
Totaal Lasten		-27.075	-1.561	-6.289	-2.426	-13.364	-50.715
Saldo van Baten en Lasten		-18.614	-130	-3.910	470	22.302	118

Geprognoseerde balans

Bedragen x € 1.000	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
VASTE ACTIVA					
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA					
<i>Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief</i>	-	-	-	-	-
<i>Bijdragen aan activa in eigendom van derden</i>	21	18	14	11	7
Totaal Immateriële vaste activa	21	18	14	11	7
MATERIËLE VASTE ACTIVA					
<i>Investerings met economisch nut</i>	31.021	33.061	31.925	30.507	31.367
<i>Investerings met maatschappelijk nut</i>	7.038	6.970	6.344	5.771	5.253
Totaal materiële vaste activa	38.059	40.031	38.269	36.278	36.620
FINANCIELE VASTE ACTIVA	4.673	4.673	4.673	4.673	4.673
TOTAAL VASTE ACTIVA	42.753	44.722	42.956	40.962	41.300
VLOTTENDE ACTIVA					
<i>Voorraden</i>	-278	-852	-922	50	26
<i>Uitzettingen</i>	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
<i>Liquide middelen</i>	49	49	49	49	49
<i>Overlopende activa</i>	1.521	1.521	1.521	1.521	1.521
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	6.292	5.718	5.648	6.620	6.596
TOTAAL ACTIVA	49.045	50.440	48.604	47.582	47.896
VASTE PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
<i>Algemene reserve</i>	4.111	4.769	4.168	4.039	3.885
<i>Bestemmingsreserves</i>	10.658	10.185	9.545	10.048	9.688
<i>Saldo van de begroting</i>	693	118	-11	-166	279
Totaal eigen vermogen	15.462	15.072	13.702	13.921	13.852
VOORZIENINGEN	13.510	13.085	12.857	12.765	12.814
VASTE SCHULD	8.271	11.500	17.549	16.243	17.030
TOTAAL VASTE PASSIVA	37.243	39.657	44.108	42.929	43.696
VLOTTENDE PASSIVA					
VLOTTENDE SCHULD	10.106	9.087	2.800	2.957	2.504
OVERLOPENDE PASSIVA	1.696	1.696	1.696	1.696	1.696
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	11.802	10.783	4.496	4.653	4.200
TOTAAL PASSIVA	49.045	50.440	48.604	47.582	47.896

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen in €

Product	Grootboek	Baten	Lasten	Saldo
Werk en Inkomen	Integratie uitkering Sociaal Domein Participatiewet	2.196.766		2.196.766
Totaal Werk en Inkomen		2.196.766		2.196.766
Zorg voor Jeugd	Integratie uitkering Sociaal Domein Jeugd	1.549.299		1.549.299
Totaal Zorg voor Jeugd		1.549.299		1.549.299
Financiën	Deelnemingen en beleggingen	25.047	119	24.928
	Renteresultaat/bespaarde rente	20.462	35.554	-15.092
	Algemene uitkering gemeentefonds	28.278.101		28.278.101
Totaal Financiën		28.323.610	35.673	28.287.937
Belastingen en heffingen	Onroerende zaakbelastingen woningen	2.993.245		2.993.245
	Onroerende zaakbelastingen niet woningen	1.953.598		1.953.598
	Forensenbelasting	47.000		47.000
	Toeristenbelasting	641.000		641.000
	Hondenbelasting	107.700		107.700
Totaal Belastingen en heffingen		5.742.543		5.742.543
Totaal		37.812.218	35.673	37.776.545

Budget voor onvoorziene uitgaven

Bedragen in €

Exploitatie	Begroting 2021		
	Baten	Lasten	Saldo
5.05 Financiën	0	-35.000	-35.000

Bijlagen

A Overzicht lopende en voorgenomen investeringen

Op grond van art. 5.7 van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019 wordt gedurende de uitvoeringsfase van investeringskredieten de voortgang gerapporteerd aan de raad in de P&C producties. Waar aan de orde wordt een dekkingsvoorstel voor (voorziene) overschrijding gedaan.

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
Programma 1 Sociaal Domein						
Vorbereidingsbudget beschermd wonen/ maatschappelijke opvang	2019	25.000	25.000	-	25.000	Er is in opdracht van het Rijk een regionaal uitvoeringsplan Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang opgesteld, waarin op hoofdlijnen wordt aangegeven welke uitvoeringsafspraken er worden gemaakt om de komende periode voldoende stappen te kunnen zetten richting "sociale inclusie". Dit plan zal nog worden gevolgd door een implementatieplan. Op basis van het akkoord tussen VNG en Rijk krijgen gemeenten vanaf 2022 financiële middelen. Dit gaat echter in stappen, verdeeld over een periode van 10 jaar. Vanaf 2022 worden de gemeenten verantwoordelijk voor het stellen van indicaties van nieuwe klanten uit hun gemeente en klanten waarvan de indicatie afloopt. 2021 zal het jaar worden waarin monitoring, toegang e.d. vorm gaan krijgen ten behoeve van 2022 e.v.. Naar verwachting zijn hier dan nog de beschikbaar gestelde financiële middelen voor benodigd en zijn deze toereikend. Het regionaal project "Juiste ondersteuning op de juiste plaats". waarvoor subsidie is gekregen en waaraan gemeenten, zorgaanbieders als woningcorporaties deelnemen, is eveneens voor de voortgang van belang.
Onderzoek en ontwikkeling onderwijshuisvesting basisonderwijs	2019	19.000	8.539	4.111	4.428	De gemeenteraad heeft voor het zomerreces 2020 het Integraal Huisvestingplan (IHP) vastgesteld. Dat betekent dat het plan in uitwerking gaat. Het restant van het krediet is benodigd voor de eindafrekening voor de inzet van het externe adviesbureau.
Verbeterplan Integrale Toegang Sociaal Domein	2013	332.045	72.677	18.000	54.677	Begin 2020 is door het college een standpunt ingenomen over Dorpsgericht Werken. Het Dorpsgericht werken is het resultaat van een goede samenwerking en afstemming met externe partners in het voorliggend veld en de gemeente. In 2020 is voortvarend gestart met de uitwerking hiervan. Intern is een integraal Doe team opgericht, dat bestaat uit medewerkers van verschillende afdelingen. Verder zijn er overleggen gevoerd met externe partners in het voorliggend veld als ook burgerinitiatieven, zowel formeel als informeel. Vanwege Corona is de doorstart hiervan belemmerd. In eerste instantie door het feit dat er geen mogelijkheden waren tot overleg, later ook door het feit, dat veel informele partijen bestaan uit inwoners die behoren tot kwetsbare doelgroepen. Zodra ook duidelijk is wat de huidige financiële (bezuinigings-) impact gaat zijn, kan het Dorpsgericht Werken verder tot uitvoering gebracht worden. Hiermee wordt recht gedaan aan het standpunt van het college(werkprogramma), visie op huisvesting omtrent vroegsignalering, preventie, dichtbij en laagdrempelig voor onze inwoners. Verder kan hierdoor de wettelijke taak van vroegsignalering/preventie, zoals opgenomen in de nieuwe Wet Schuldhulpverlening geborgd worden.
Software doorontwikkeling Integrale Toegang	2019	50.000	50.000	-	50.000	Eind 2019 is gestart met de eerste fase van het onderbrengen van de werkprocessen van de jeugdprofessionals in de (ook) door de WMO gebruikte applicatie Suite5Sociaal Domein. Naar verwachting zal deze omzetting, inclusief het overzetten van alle data uit de vorige applicatie, eind 2020 zijn afgerond. De volgende stap is dan ook om andere onderdelen van het sociaal domein 'onder te brengen' in deze applicatie. De verwachting is dat hier in 2021 capaciteit in de ambtelijke organisatie voor kan worden ingezet.
Verbetering Brede School De Boemerang, Hoogerheide	2019	100.000	-	-	-	Met het raadsbesluit d.d. 28 mei 2020 over de wijziging van de begroting 2020 is dit investeringskrediet komen te vervallen.
Aircosysteem Ste. Marie	2019	320.000	-	-	-	Met het raadsbesluit d.d. 28 mei 2020 over de wijziging van de begroting 2020 is dit investeringskrediet komen te vervallen.

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investerings-bedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
Verbouwing integrale toegang gebouwen	2020	221.386	221.386	7.178	214.208	Bestemd voor aanpassingen huisvesting gemeentehuis. Verwachting is dat binnen krediet werkzaamheden worden uitgevoerd. Afronding werkzaamheden is gepland in 2020.
Verbouwing integrale toegang techn. installaties	2020	20.126	20.126	-	20.126	Bestemd voor aanpassingen huisvesting gemeentehuis. Verwachting is dat binnen krediet werkzaamheden worden uitgevoerd. Afronding werkzaamheden is gepland in 2020.
Verbouwing integrale toegang inventaris	2020	60.378	60.378	-	60.378	Bestemd voor aanpassingen huisvesting gemeentehuis. Verwachting is dat binnen krediet werkzaamheden worden uitgevoerd. Afronding werkzaamheden is gepland in 2020.
Aanpassen dak vm scoutinggebouw Huijbergen	2020	38.563	38.563	38.547	16	Het krediet kan worden afgesloten.
Vorbereidingskrediet basisschool Huijbergen	2020	25.000	25.000	-	25.000	Nu het Integraal Huisvestingplan (IHP) is vastgesteld in juli jl. kunnen de afspraken met de schoolbesturen en locatiedirecteuren gemaakt gaan worden. Dit gaat over afspraken zoals de verdeling van het bekostigen van het krediet, de planning en doorlooptijd.
BS Boemerang Hoogerheide naar BENG	2020	500.000	500.000	-	500.000	Nu het Integraal Huisvestingplan (IHP) is vastgesteld in juli jl. kunnen de afspraken met de schoolbesturen en locatiedirecteuren gemaakt gaan worden. Dit gaat over afspraken zoals de verdeling van het bekostigen van het krediet, de planning en doorlooptijd.
Totaal Programma 1 Sociaal Domein			1.021.670	67.836	953.834	
Programma 2 Ruimte						
Invoering Omgevingswet	2019	393.200	297.063	44.641	252.421	De voorbereidingen van de omgevingsvisie zijn in 2020 verder opgepakt. De vaststelling van de visie zal in 2021 plaatsvinden. Verder worden door projectleider voorbereidingen getroffen om als organisatie klaar te zijn voor de implementatie.
Opstellen Woonvisie 2015	2015	16.529	2.043	-	2.043	De Woonvisie is in concept gereed. In het kader van de afronding en het besluitvormingsproces kunnen er nog adviesvragen noodzakelijk zijn. Deze worden in voorkomende gevallen binnen het krediet gedaan.
Aankoop Bergsestraat 52, Huijbergen	2020	206.880	206.880	-	206.880	Dit bedrag is nodig om het verschil te dekken tussen aankoop en verkoop van het object zonder achterliggend perceel. Bedrag is ruim voldoende om deze kosten te dekken.
Totaal Programma 2 Ruimte			505.986	44.641	461.344	
Programma 3 Leefomgeving						
Verwijderen grafmonumenten	2019 + 2020	69.000	69.000	69.000	-	Eind 2018 is door een adviesbureau de beoordeling van de grafmonumenten op de algemene begraafplaats Putte opgestart. Na de beoordeling moeten er graven worden verwijderd omdat de veiligheid van veel graven niet is gewaarborgd. De hoeveelheid graven die uiteindelijk geruimd wordt is afhankelijk van de uitkomsten van de inventarisatie en wensen van de nabestaanden, dit geldt ook voor de overig begraafplaatsen in de gemeente Woensdrecht. Uit het oogpunt i.v.m. de zorgvuldigheid vraagt dit meer tijd en zal dit doorlopen tot 2021.
Renovatie bomenbestand	2019	275.500	210.813	151.670	59.143	Naar aanleiding van de eind 2018 uitgevoerde VTA heeft er in 2019 een analyse plaatsgevonden. Aan

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investerings-bedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
						de hand daarvan heeft er aanbesteding plaats gevonden om een nul-situatie te creëren met betrekking tot het bomenonderhoud. Na de aanbesteding is het werk aangevangen. De werkzaamheden lopen nog. Oplevering is voorzien voor najaar 2020. Het budget is toereikend. Resterende middelen worden aangewend om additionele renovatiewerken, zoals uitval van beplanting of het verwijderen van dode of zieke bomen, uit te voeren.
Stika regeling	2019	37.800	20.112	-	20.112	De STIKA-regeling (Groen Blauw Stimuleringskader) is in het leven geroepen door de provincie Noord-Brabant voor de versterking en verfraaiing van het landschap. Grondeigenaren kunnen via deze regeling actief bijdragen aan het landschap en ontvangen hier een vergoeding voor. Het betreft een cofinancieringsregeling waarbij de provincie Noord-Brabant de bijdrage van deelnemende gemeenten verdubbelt. Het betreffende budget is beschikbaar gesteld om initiatieven op basis van de regeling te honoreren. Er is in 2020 voor zes initiatieven een beroep gedaan op dit krediet. Het betrof hoofdzakelijk het inrichten van bloemrijke akkerranden. In mei 2020 is deze regeling afgelopen.
Onderzoek onderhoudstoestand duikers en kunstwerken	2019	22.874	3.858	-	3.858	Nader onderzoek van een aantal objecten heeft in het derde kwartaal van 2019 plaatsgevonden en is verwerkt in het beleidsplan om zo volledig mogelijke rapportage te verkrijgen. Het beleidsplan is inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee is de project scope binnen budget gerealiseerd en kan het krediet worden afgesloten bij de jaarstukken 2020.
Herstructureringsplan Tervoplein, Putte	2014	610.000	47.092	-	47.092	Nadat de jaarrekening 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld, gaf dit de grondslag voor de aanvraag van de provinciale subsidie. Deze is inmiddels aangevraagd. Verwachting is dat de toegekende subsidie dit jaar volledig wordt uitgekeerd.
Reconstructie Vijverstraat	2019	74.764	74.764	-	74.764	Na gereedkomen van het gehele plan zal de gemeente met dit krediet de bijbehorende weg rehabiliteren. Pas na gereedkomen van het gehele bouwplan worden middelen ingezet voor het herstel van de weg. Het moment van afronding van het gehele project is vooralsnog onduidelijk.
Realisatie zoutopslag Antwerpsestraatweg 173	2019	300.000	291.976	23.493	268.483	De verkoop is gepland in Q4 2020. Er vindt een overschrijding plaats als gevolg van kosten die gemaakt zijn voor bodemonderzoeken. Het krediet zal als gevolg hiervan overschreden worden. De gemeenteraad zal een voorstel gedaan worden om het krediet op te hogen.
Verharding en fundering Demerstraat te Huijbergen	2020	260.000	260.000	-	260.000	De voorbereidingen voor dit project hebben plaatsgevonden. Het werk wordt in het vierde kwartaal van 2020 uitgevoerd.
Aanleg openbare verlichting fietspaden Antwerpsestraatweg/OLV ter Duinenlaan	2017	339.078	12.757	9.237	3.520	Het project is afgerond en binnen de scope gerealiseerd.
Aanleg openbare verlichting fietspad Abdijlaan, Huijbergseweg, Weg naar Wouw	2018	361.500	17.839	-	17.839	Het project is afgerond en binnen de scope gerealiseerd.
Renovatie openbare verlichting 2019	2019	345.335	31.756	31.756	-0	Het project is afgerond en binnen de scope gerealiseerd.
Renovatie openbare verlichting 2020	2020	360.475	360.475	360.293	182	Momenteel worden 800 armaturen vervangen in de diverse kernen binnen de gemeente Woensdrecht. Dit binnen de beschikbaar gestelde middelen.

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2019	2019	1.007.000	515.023	505.952	9.070	Met dit krediet zijn in 2020 onder andere de reconstructie van de Sparrenlaan en diverse asfaltwerkzaamheden uitgevoerd. Zolang de garantieperiode van 6 maanden loopt, wordt het krediet niet afgesloten. De werkzaamheden worden binnen de beschikbaar gestelde middelen uitgevoerd.
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2020	2020	980.000	980.000	27.106	952.894	Deze middelen worden aangewend voor de uitvoering van het dit jaar vastgestelde uitvoeringsprogramma. De werkzaamheden worden binnen het beschikbaar gestelde krediet uitgevoerd.
Uitvoering projectenlijst iDOP Hoogerheide	2014	400.000	-	-	-	Krediet kan vervallen.
Benutten iDOP-gelden kern Huijbergen	2019	187.975	149.412	-	149.412	In september 2019 in de raad besloten om dit geld beschikbaar te houden voor nog te realiseren projecten binnen de kernen. € 90.000 wordt benut om de realisatie van molen Johanna in Huijbergen. Het restant wordt gereserveerd voor huisvesting van de bibliotheek in Huijbergen.
Benutten iDOP-gelden kern Ossendrecht	2019	68.490	68.490	-	68.490	Het volledige budget zal worden ingezet voor diverse initiatieven in de kern Ossendrecht. Het college zal hier nog een besluit over nemen.
Benutten iDOP-gelden kern Woensdrecht	2019	36.969	36.969	32.451	4.518	Het volledige budget is benodigd om initiatieven te realiseren in de kern Woensdrecht.
Uitvoering maatregelen GVVP 2016-2020	2016	40.000	11.207	3.601	7.606	De looptijd van het GVVP loopt tot en met het jaar 2020. De betreffende middelen dienen ter uitvoering ervan. Daarbij moet onder andere gedacht worden aan verkeersveiligheidsacties. Voor 2020 zijn deze middelen afdoende.
Aanleg/uitbreiding carpoolplaats Korteven	2019	200.000	48.795	-	48.795	De uitbreiding van de carpoolplaats aan de Korteven voorzien in meer parkeergelegenheid voor mensen die willen carpoolen en draagt bij aan duurzame mobiliteit. Afhankelijk van de planologische mogelijkheden wordt een snellaadstation of een laadstation gerealiseerd. Er resteren voldoende middelen om dit project te realiseren.
Realisatie cultuurhistorische- en archeologische waardekaarten	2014	17.500	9.149	-	9.149	De werkzaamheden die in 2018 en 2019 verricht zijn, werden begin 2020 door de gemeentelijk archeoloog (Bergen op Zoom) bij de gemeente Woensdrecht in rekening gebracht. Deze factuur is inmiddels voldaan.
Onroerend goed locatie Staartsestraat 31, Huijbergen	2018	45.000	5.338	-	5.338	Krediet kan worden afgesloten.
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2016	2016	730.990	340.196	294.745	45.451	De werkzaamheden binnen dit uitvoeringsprogramma zijn afgerond.
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2018	2018	1.143.000	1.023.811	233.526	790.285	De maatregelen uit de rioolinspectie van 2018 zijn gecombineerd met de maatregelen die voortvloeien uit de inspectie van 2019. De werkzaamheden zijn nog in gang. Het resterende krediet is voldoende om de werkzaamheden uit te voeren.
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2019	2019	904.032	605.068	496.323	108.744	De werkzaamheden voor het project in de Sparrenlaan te Putte zijn afgerond en afgerekend. Het project burgemeester Voetenstraat is bestek gereed gemaakt. De maatregelen uit de inspecties worden in 2020 en 2021 uitgevoerd.

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2020	2020	1.160.430	1.160.430	93.584	1.066.846	Dit investeringskrediet is deels bestemd voor het project Burgemeester Voetenstraat, rioolvervanging Putsmolentje en een aantal locaties om wateroverlast op te lossen.
Vorbereidingskrediet Scheldeweg Noord	2017	100.000	6.628	-	6.628	Dit project is afgerond en in beheer overgedragen. Momenteel zijn we doende met de afrekening van de provinciale subsidie voor dit project.
Herinrichting Scheldeweg-Noord, Hoogerheide	2019	1.000.000	-72.457	-58.374	-14.083	Dit project is afgerond en in beheer overgedragen. Momenteel zijn we doende met de afrekening van de provinciale subsidie voor dit project. De in de jaarrekening 2019 aangekondigde interne verrekening heeft plaatsgevonden. Het hier gepresenteerde tekort was al inbegrepen in het tekort dat werd gepresenteerd bij de jaarstukken 2019. In dekking is derhalve reeds voorzien bij het raadsbesluit van 9 juli 2020 en komt ten laste van de investeringskredieten renovatie openbare verlichting 2019, rioolbeheer 2016 en rioolbeheer 2018. Een aanvullend dekkingsvoorstel voor dit krediet is daarom niet nodig.
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2019	2019	383.471	-117.746	-29.541	-88.205	Met de door de raad op 9 juli 2020 vastgestelde onttrekking ten laste van de voorziening is de overschrijding op dit investeringskrediet afgedekt en kan het krediet bij de jaarstukken 2020 worden afgesloten.
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2020	2020	466.909	416.909	335.540	81.369	Werkzaamheden 2020 worden aangepast met als doel € 50k minder uit te geven en daarmee minder uit de voorziening te onttrekken.
Aanleg Jeu de Boulesbanen, Putte	2019	10.148	0	-	0	De werkzaamheden voor dit krediet zijn al in 2019 afgerond. In de toelichting op lopende kredieten bij de jaarrekening 2019 is in de kolom afsluiten per abuis "nee" ofwel niet afsluiten blijven staan. Dit krediet zal daarom ook met de jaarrekening 2020 alsnog worden afgesloten.
Geosite Groeve Boudewijn	2019	108.800	-108.800	-108.800	-	Er is subsidie van de provincie Noord-Brabant ontvangen voor de ontwikkeling van een geo-site nabij Groeve Boudewijn. Dit is één van de fysieke locatie van het Geopark Schelde-Delta. Door de stikstof problematiek is de realisatie van een geo-site in de Groeve niet mogelijk. Gezamenlijk met de provincie Noord-Brabant is gezocht naar een alternatief nabij de Bunt in Calfven. Hiervoor is een wijzigingsverzoek ingediend bij de subsidieverstrekkers. Het ontvangen voorschot wordt bij het niet uitvoeren van de site terugbetaald aan de provincie. De gemeente loopt geen financieel risico.
Aanpassing voorgevel en terras MFC De Kloek, Huijbergen	2019	60.500	57.348	28.667	28.681	Werkzaamheden zijn bijna afgerond. 90% van het krediet is betaalbaar gesteld. Als de laatste opleverpunten opgelost zijn, zal ook de overige 10% van de aanneemsom betaald worden.
Aanschaf borstelmachine	2020	100.000	100.000	69.436	30.564	De borstelmachine is in 2020 aangeschaft en wordt sinds april 2020 ingezet voor de onkruidbestrijding. De machine is goedkoper ingekocht dan geraamd, het daardoor ontstane financiële voordeel vervalt terug in de voorziening materieel team Wijk- en dorpsbeheer.
Aanschaf hete-lucht-werktuig onkruidbestrijding	2020	30.000	30.000	32.401	-2.401	Na opdrachtverstrekking in het eerste kwartaal is het heteluchtwerktuig in het tweede kwartaal in gebruik gesteld. Vanwege hogere bedienings-, kwaliteits- en duurzaamheidskenmerken is voor een iets duurder machine gekozen. Voorstel is de overschrijding te dekken ten laste van de voorziening materieel team Wijk- en dorpsbeheer.
Groen initiatieven 2019	2020	20.000	20.000	1.988	18.012	Het budget groeninitiatieven is bedoeld om groene initiatieven vanuit de samenleving actief te ondersteunen. Door dergelijke initiatieven te ondersteunen ontstaat er een grotere betrokkenheid bij onze openbare ruimte. Op verschillende plekken in onze gemeente zijn bewoners al actief die

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
						openbaar groen onder hun hoede hebben genomen. Zo zijn er boomspiegels in Huijbergen voorzien van nieuwe onderbeplanting en worden er groenstroken in Hoogerheide en Ossendrecht opnieuw ingericht en onderhouden. De middelen binnen dit budget zijn toereikend en zullen niet overschreden worden.
Totaal Programma 3 Leefomgeving			6.686.212	2.604.053	4.082.158	
Programma 4 Economie						
Plaatsen ondergrondse afvalinzamelingcontainers	2017	60.280	11.068	1.237	9.832	Alle bovengrondse containerparken zijn omgezet naar ondergrondse faciliteiten. De laatste locatie achter de Jumbo in Hoogerheide is in week 35 opgeleverd. Van alle aangewezen locaties is enkel de Julianastraat in Putte niet gerealiseerd. Dit komt onder andere door problemen in de ondergrond en het uitblijven van medewerking van de grondeigenaar bij het zoeken naar een alternatieve locatie. De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het krediet.
Uitvoeringsagenda project HCA 2 jaar	2020	101.700	50.850	24.140	26.710	Voor de realisatie van de human capital agenda wordt voor 2020 en 2021 extra ambtelijke capaciteit ingehuurd. Co-financiering vindt plaats in de vorm van ambtelijke uren strategisch adviseur economie. In de tweede helft van het jaar zal het overig deel van de toegekende subsidie door de provincie betaalbaar gesteld worden.
Totaal Programma 4 Economie			61.918	25.377	36.542	
Programma 5 Bestuurskracht						
Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2020	171.750	171.750	171.750	-	Vanwege het onderzoeksvraagstuk naar zelf doen of uitbesteden is de investering tijdelijk 'on hold' gezet. Nadat de keuze is gevallen op gladheidsbestrijding door de eigen dienst is het aanbestedingstraject voortgezet. Het PvE is nu in voorbereiding, ingebruikname is voorzien voor het tweede kwartaal 2021.
Aanschaf trilplaat	2020	1.409	1.409	1.056	353	De trilplaat is aangeschaft, krediet kan worden afgesloten.
Tweewielige frees	2020	3.019	3.019	3.038	-19	De frees is aangeschaft. Voorstel is de (geringe) overschrijding te dekken ten laste van de reserve materieel team Wijk- en dorpsbeheer.
Aanschaf Personeels Informatie Systeem	2016	23.350	7.939	-	7.939	Het restant krediet zal in 2021 worden ingezet om de koppeling te genereren tussen het tijdschrijfsysteem (TIM) en het salarisinformatie en mutatiesysteem (ADP). Deze koppeling zal leiden tot een efficiëntere ontsluiting van informatie en verwerking hiervan.
Vernieuwing website/intranet	2016	50.000	32.322	-	32.322	Als onderdeel van permanente ontwikkeling van de in- en externe communicatiekanalen van de gemeente wordt naast de website (www.woensdrecht.nl) ook het intranet voor medewerkers vervangen. In 2020 is een aanbestedingstraject voor vernieuwing van de website en intranet gestart. De daadwerkelijke implementatie zal in 2021 gaan plaats vinden, mogelijk in combinatie met de implementatie van Office 365. Dit op basis van de actuele dienstverleningsvisie.

Omschrijving investeringskrediet	Jaar van toekenning	Toegekend investerings-bedrag	Beschikbaar 2020	Realisatie 2020	Resteert	Toelichting stand van zaken
Modernisering GBA (software)	2017	50.564	31.669	7.050	24.619	In 2019 is in het Equalit samenwerkingsverband een vernieuwingstraject gestart om te komen tot een verdere vorm van moderne digitale verwerking van persoonsgegevens en dienstverlening aan onze inwoners. Doel is mede om te komen tot één systeem met één inrichting en één ondersteuning in de Equalit samenwerking . Vanwege de common ground en leveranciers ontwikkelingen is dit traject behoorlijk in tijd vertraagd. In 2020 loopt nu een gezamenlijke aanbesteding en in 2021 zal de nieuwe Basisregistratie Personen kunnen worden geïmplementeerd.
Oracle Migratie 11 naar 12 (software)	2017	35.221	19.703	1.195	18.508	De werkzaamheden om alle applicaties te laten werken met Oracle 12 (ondersteunend informatiesysteem waarin gegevens van kern- en basisregistraties zijn/worden opgeslagen) verlopen volgens planning. Van vrijwel alle betreffende applicaties zijn de databases gemigreerd naar Oracle 12 en zijn ook de besturingssystemen op de servers waarop deze bijzondere registratiesystemen draaien geupdate. In 2021 wordt vervolgens nog oracle 12 overgezet naar Oracle 19 waardoor we helemaal up to date zijn en de laatste versies van de applicaties zonder problemen en met ondersteuning van de leveranciers in komende jaren kunnen blijven functioneren.
Transitie WOZ-herwaardering	2019	129.000	118.316	44.650	73.666	De metingen voor de WOZ-transitie zijn voor 100 % afgerond en afgestemd op de Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Van een aantal van deze metingen was het vermoeden dat die onjuist zijn. Extra specialistische capaciteit was hiervoor benodigd om dit te corrigeren. De volgende fase is het gebruikersoppervlak te waarderen en bij afwijkingen met de berekende gebouwwaarde, zullen taxateurs deze gebouwen opnieuw taxeren, zodat vanaf 2022 belastingaanslagen kunnen worden opgelegd op basis van de juiste gebouwwaarde.
Haalbaarheidsonderzoek huisvestingsproject 'Verbinden door ontmoeten'	2019	17.800	10.032	77	9.955	Budget zal ingezet worden om deels de voorbereidingskosten te dekken van het ontwerp van de interieurarchitect. Ontwerp wordt Q3 en Q4 verder uitgevoerd.
Realisatie brandweerpost/gemeentewerf	2016	2.260.000	-68.198	1.367	-69.565	Laatste kosten zijn op het project geboekt. Met het raadsbesluit d.d. 9 juli 2020 bij de jaarstukken 2019 heeft uw raad ingestemd de verhoogde kapitaallasten ten gevolge van de overschrijding van € 68.198 te dekken ten laste van het rekeningresultaat. Voorgesteld wordt ook de kapitaallasten welke samenhangen met de resterende overschrijding op dezelfde wijze te dekken. Het investeringskrediet kan hiermee afgesloten worden bij de jaarstukken 2020.
Totaal Programma 5 Bestuurskracht			327.962	230.183	97.779	
TOTAAL			8.603.747	2.972.089	5.631.658	

B. Toelichting op grote investeringsprojecten

Algemeen

In deze bijlage wordt nadere informatie gegeven over de grotere investeringsuitgaven van de gemeente Woensdrecht, geselecteerd op de criteria investeringsomvang, infrastructuur en actualiteit. De rapportagewijze is afgestemd met de gemeenteraad. Over reguliere onderhouds- en beheerprojecten, zoals aan wegen, verlichting, gebouwen en dergelijke wordt hier niet apart gerapporteerd.

Per project wordt de voortgang gerapporteerd op de aspecten kwaliteit, tijd en geld met als classificatie:

Goed	Geen of nauwelijks problemen. Project blijft binnen toleranties.
Matig	Kleine problemen. Toleranties dreigen te worden overschreden.
Slecht	Grote problemen. Toleranties zijn reeds overschreden.

BS De Boemerang, Hoogerheide

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	Gemeentebestuur	Projectbudget	€ 500.000
Datum goedkeuring raad	9 juli 2020	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum	n.n.t.b.	Begroot budget	€ 500.000
Prognose opleverdatum	n.n.t.b.	Prognose projectkosten	n.n.t.b.
Werkelijke opleverdatum			
Vennootschapsbelasting			
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
Basis van opdracht	Opwaarderen naar BENG norm gegeven het vastgestelde IHP onderwijsvoorzieningen. Er dient nog overeengekomen te worden wat de bijdrage is vanuit het schoolbestuur.		
Bestemmingsplan	n.v.t.		
Grondaankopen	n.v.t.		
Natuurcompensatie	n.v.t.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	n.n.t.b.		
Tijd	n.n.t.b.		
Geld	n.n.t.b.		
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
nntb	n.n.t.b.		

Nieuwbouw BS De Meulenridders, Ossendrecht

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	Gemeentebestuur	Projectbudget	€ 3.464.759
Datum goedkeuring raad	9 juli 2020	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum	n.n.t.b.	Begroot budget	€ 3.464.759
Prognose opleverdatum	n.n.t.b.		
Werkelijke opleverdatum		Prognose projectkosten	n.n.t.b.
Vennootschapsbelasting			
Projectdoelstellingen		Voortgang/stand van zaken	
Basis van opdracht	Uitvoering conform het IHP onderwijsvoorzieningen 9 juli 2020		
Bestemmingsplan	n.v.t.		
Grondaankopen	n.v.t.		
Natuurcompensatie	n.v.t.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	n.n.t.b.		
Tijd	n.n.t.b.		
Geld	n.n.t.b.		
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	

Noordrand, Ossendrecht

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	Gemeentebestuur	Projectbudget 2019-2024	€ 3.082.899
Datum goedkeuring raad	8 februari 2018	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum	8 februari 2018		
Prognose opleverdatum	in 2024	Actueel budget (juni 2019)	€ 3.082.899
Werkelijke opleverdatum	n.n.b.	Prognose projectkosten 2019-2024	€ 3.082.899
Vennootschapsbelasting		Prognose opbrengsten 2019-2024	€ 4.010.917
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
Basis van opdracht	Het realiseren van woningbouwontwikkeling in Ossendrecht en de ontwikkeling van eigen gronden.		
Vorbereiding	De uitvoering en verkoop zijn gestart.		
Grondverkoop	De gronden worden pas verkocht bij onherroepelijk bestemmingsplan		
Bouw-/woningrijp maken	De kunstgrasvelden zijn aangelegd zodat de locatie vrij is voor bouw- woonrijp maken. Het bestek bouw- woonrijp maken is aanbesteed in 2019.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	Goed	Alle uitgaven vallen binnen de ramingen.	
Tijd	Matig	Door de uitspraak van de Raad van State is de stikstof depositie opnieuw berekend. Hieruit blijkt dat er te veel stikstof depositie op het nabijgelegen Natura-2000 gebied terecht komt. Het risico wordt daardoor groter.	
Geld	Goed	Enkele investeringen zijn al gerealiseerd nog voordat het bestemmingsplan onherroepelijk wordt.	
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
Vorbereiding	Gering	Uit de onderzoeken in kader van het bestemmingsplan zijn geen risico's gebleken.	
Grondverkoop	Gering	Het bestemmingsplan is onherroepelijk. Grondverkoop loopt moeizaam doordat de beoogde kopers geen hypotheek kunnen verkrijgen door de PAS-uitspraak van de Raad van State.	
Bouw-/woningrijp maken	Gering	Uit de laatste ramingen blijken geen grote risico's voor de uitgaven. Wel kan grondverkoop achterblijven ten opzichte van exploitatieramingen.	

Masterplan Kern Hoogerheide: grondexploitatie centrum Hoogerheide

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	gemeentebestuur	Projectbudget 2016-2025	€ 2.065.000
Datum goedkeuring raad	26 mei 2016		
Startdatum	26 mei 2016		
Prognose opleverdatum	2025	Actueel budget (augustus 2020)	€ 2.065.000
Werkelijke opleverdatum	n.n.b.	Prognose projectkosten 2016-2025	€ 2.065.000
Vennootschapsbelasting		Prognose opbrengsten 2016-2025	€ 5.200.500
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
Basis van opdracht	Ontwikkelen van de eigen gronden binnen het Masterplan centrum Hoogerheide.		
Vorbereiding	Dit gebied is in planning. Uitwerking gebied Semmelweissstraat moet plaatsvinden in periode 2021-2022.		
Grondverkoop	De meeste koopovereenkomsten met partijen zijn afgesloten. Opbrengsten gebied Semmelweissstraat zijn geraamd vanaf 2023.		
Bouw-/woningrijp maken	Het bouw- en woonrijp maken van het gebied rondom de appartementen en supermarkten is gereed.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	Goed		
Tijd	Goed	Geen grote vertragingen.	
Geld	Goed	Aanbesteding heeft plaatsgevonden binnen de ramingen.	
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
Vorbereiding	Gering	Ontwikkeling van de locatie Semmelweiss resteert nog.	
Grondverkoop	Gering		
Bouw-/woningrijp maken	Gering		

Nieuwbouw IKC, Woensdrecht

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	Gemeentebestuur	Projectbudget	€ -
Datum goedkeuring raad	22 maart 2017	Goedgekeurde wijzigingen	
Startdatum	22 maart 2017	Begroet budget	
Prognose opleverdatum	september 2022		
Werkelijke opleverdatum	n.t.b.	Prognose projectkosten	
Vennootschapsbelasting			
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
Basis van opdracht	Ontwikkelen van een Integraal Kindcentrum in Woensdrecht ter vervanging van basisschool de Poorte in Woensdrecht en de Stappen in Hoogerheide. Er is gekozen voor een uitvoering in samenwerking met SMV, waarbij gekozen wordt voor het concept 'huren als eigenaar'.		
Bestemmingsplan	Moet nog opgesteld worden. Er is wel een omgevingsscan uitgevoerd door Agel in 2019		
Grondaankopen	De grond is in eigendom van de gemeente Woensdrecht.		
Natuurcompensatie	N.v.t.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	goed	Het schoolgebouw is energieneutraal en er wordt gestreefd naar een onderhoudsvrij casco en onderhoudsarme installaties.	
Tijd	redelijk	De planning heeft vertraging opgelopen door personele wijzingen en extra verdiepingsslag in werkwijze SMV. Bij tekenen van de samenwerkingsovereenkomst wordt planning opnieuw bezien haalbaarheid.	
Geld	redelijk	De kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan en het uitvoeren van de onderzoeken zijn niet verwerkt in de begroting van SMV. Mogelijk is er ruimte te vinden binnen de post infrastructuur om dit op te vangen.	
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
Huidige huisvesting	gering	De bouwkundige staat van de huidige scholen is niet goed. Als de planning te ver uitloopt ontstaat hier een onhoudbare situatie.	
Bezwaren omwonenden	gering	Bezwaren kunnen de bestemmingsplanprocedure vertragen	
Onderzoeken bestemmingsplan	gering	Benodigde nadere onderzoeken kunnen voor vertraging zorgen in de bestemmingsplanprocedure	

Scheldeweg-Noord, Hoogerheide

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	gemeentebestuur	Projectbudget	€ 1.000.000
Datum goedkeuring raad		Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum		Begroot budget	€ 1.000.000
Prognose opleverdatum			
Werkelijke opleverdatum	n.n.b.	Prognose projectkosten	€ -
Vennootschapsbelasting	n.v.t.		
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
basis van opdracht	Herinrichting van de Scheldeweg-Noord zodat er een fietsvriendelijke, groene en mooie entree naar de kern Hoogerheide wordt gerealiseerd, passend bij ons als groene fietsgemeente op de Brabantse Wal.		
bestemmingsplan	Past binnen het huidige bestemmingsplan		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	Goed		
Tijd	Matig		
Geld	Goed		
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
Inspraak	Gering		
Asbest	Matig	Na de vondst van asbest in het begin van het werk is er een uitgebreid asbestonderzoek gedaan middels diepe proefsleuven.	

Renovatie Grensstraat, Putte

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	Gemeentebestuur	Projectbudget	€ 700.000
Datum goedkeuring raad	n.t.b.	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum	2021	Begroet budget (middelen voor bovengronds deel nog niet toegekend)	€ 700.000
Prognose opleverdatum	n.t.b.		
Werkelijke opleverdatum	n.t.b.	Prognose projectkosten	€ 1.200.000
Vennootschapsbelasting			
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
Basis van opdracht	Gezamenlijke opgave m.b.t. wateroverlast in Grensstraat, Canadalaan en omgeving binnen gemeenten Woensdrecht, Kapellen, Stabroek en Aquafin. Ten behoeve van de opdracht dient een samenwerkingsovereenkomst en dienstverleningsovereenkomst opgesteld te worden. Deze zijn in voorbereiding bij genoemde partijen.		
Bestemmingsplan	n.v.t.		
Grondaankopen	n.v.t.		
Natuurcompensatie	n.v.t.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	Goed	De voorbereidingen verlopen tussen gezamenlijke partners geassisteerd door adviesbureau + ondersteuning Belgische/Nederlandse regelgeving. Hiermee dient de kwaliteit tijdens de voorbereidingen voldoende geborgd te worden.	
Tijd	Goed	De voorbereidingen tussen de partners verlopen al geruime tijd. Voor Belgische partijen is subsidietoekenning vanuit Vlaamse overheid (mede) bepalend voor planning. Voor alle partijen zijn overige infrastructurele werkzaamheden op Vlaams grondgebied mede bepalend. Voorbereidingen vinden plaats binnen capaciteit reguliere werkzaamheden.	
Geld	Matig	Toekennen middelen door gemeenteraad Woensdrecht. Vanuit het gemeentelijk rioleringsplan zijn de middelen voor de rioleringswerkzaamheden opgenomen. Voor de werkzaamheden voor het bovengrondse zijn middelen aangevraagd.	
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
Grensoverschrijdend karakter met meerdere partners, verschil in wet- en regelgeving.	Matig	Ontwerp wordt getoetst aan Belgische en Nederlandse wet- en regelgeving.	
Geld	Matig	Zie bovenstaand, bij criterium.	
Verantwoordelijkheden	Goed	Verantwoordelijkheden worden vastgelegd in samenwerkingsovereenkomst tussen partijen.	

Zoutopslag Antwerpsestraatweg, Hoogerheide

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever	Gemeentebestuur	Projectbudget	€ 300.000
Datum goedkeuring raad	20 juni 2019	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum	Onbekend	Begroet budget	€ 300.000
Prognose opleverdatum	Onbekend		
Werkelijke opleverdatum	Onbekend	Prognose projectkosten	€ 300.000
Vennootschapsbelasting	n.v.t.		
Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken		
Basis van opdracht	Verkoop gedeelte van terrein zoutopslag aan de Antwerpsestraatweg 173. Realisatie van nieuwe zoutopslag door de gemeente op resterende gedeelte wat in eigendom blijft van de gemeente.		
Bestemmingsplan	Actualisatie bestemmingsplan buitengebied vastgesteld d.d. 17 februari 2011. Heeft de bestemming detailhandel met de functie aanduiding opslag.		
Grondaankopen	n.v.t.		
Natuurcompensatie	n.v.t.		
Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken	
Kwaliteit	Goed	-	
Tijd	Goed	Verkoop gepland in Q4-2020. Realisatie nieuwe zoutloods Q2-2021.	
Geld	Matig	Ter plaatse is een te hoge chloridewaarde geconstateerd. Hiervoor hebben bodemonderzoeken plaatsgevonden. De kosten ad € 16.000 die hiervoor door de gemeente gemaakt zijn, waren niet geraamd. Uitgangspunt op dit moment is om deze additionele kosten binnen het begrote budget op te vangen.	
Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen	
Overschrijding van bouw- en proceskosten realisatie nieuwbouw	Goed	Inkomsten grondverkoop zijn benodigd voor realisatie nieuwe zoutloods. Op voorwaarde van koper zijn kosten voor bodemonderzoek gemaakt.	
Mogelijk risico van sanering bodem	Matig	Aan koper van de strook grond wordt eenmalig een bedrag van € 6.000 voor het monitoren van de bodem betaald. Indien het bodemdossier bij de OMWB niet afgesloten kan worden, ook niet na verlenging van de monitoringstermijn, dan biedt de verkoper(gemeente) aan de koper voor de uiterste maatregel – sanering van het verkochte (alleen voor chloridewaarde) een bijdrage van maximaal € 125.000.	

C. Reserves en voorzieningen

Overzicht eigen financieringsmiddelen (reserves)

Bedragen in €

Overzicht eigen financieringsmiddelen (reserves)					
Nr.	Omschrijving reserve	Saldo 01-01-2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2021
1	Algemene reserve	4.110.620	-	35.000	4.075.620
2	Reserve toekomstvisie	29.591	-	-	29.591
3	Reserve revitalisering dorpskern Hoogerheide	-	-	-	-
4	Reserve revitalisering dorpskern Huijbergen	-	-	-	-
5	Reserve revitalisering dorpskern Ossendrecht	2.164	-	-	2.164
6	Reserve revitalisering dorpskern Woensdrecht	-	-	-	-
7	Reserve Maintenance Valley	40.706	-	24.000	16.706
8	Reserve budget gemeenteraad	248.408	-	-	248.408
9	Reserve groenfonds	128.605	-	-	128.605
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	62.260	103.250	108.040	57.470
11	Bestemmingsreserve budget dorpsplatforms	38.958	-	1.946	37.012
12	Reserve Omgevingswet	67.289	-	-	67.289
13	Reserve AED-apparaten	32.537	-	-	32.537
14	Reserve anterieure overeenkomsten	135.000	-	-	135.000
15	Reserve accommodatiebeleid	-	-	-	-
16	Bestemmingsreserve Sociaal domein	-	-	-	-
17	Bestemmingsreserve project Statushouders	-	-	-	-
18	Bestemmingsreserve grote incidentele wielerevenementen	55.000	-	-	55.000
19	Bestemmingsreserve Klimaatmiddelen	100.000	-	-	100.000
20	Reserves ter dekking van kapitaallasten	9.717.183	108.096	549.625	9.275.654
Totaal		14.768.321	211.346	718.611	14.261.056

Overzicht eigen financieringsmiddelen (voorzieningen)

Bedragen in €

Overzicht eigen financieringsmiddelen (voorzieningen)					
Nr.	Omschrijving voorziening	Saldo 01-01-2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2021
Voor verplichtingen, verliezen & risico's					
1	Voorziening wethouderspensioenen (Wet Appa)	3.166.540	50.655	140.726	3.076.469
2	Voorziening wachtgelden oud wethouders	42.916	-	42.719	197
3	Voorziening Arbeidsongeschiktheid (WGA)	59.305	-	21.504	37.801
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
4	Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	-50.080	372.219	372.000	-49.861
5	Voorziening onderhoud openbare verlichting	101.253	215.000	246.445	69.808
6	Voorziening onderhoud wegen	1.213.974	730.000	889.000	1.054.974
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden					
7	Voorziening rioolbeheer	8.975.807	1.070.164	1.150.580	8.895.391
8	Voorziening egalisatie afvalinzameling & -verwerking	-	-	-	-
Totaal		13.509.716	2.438.038	2.862.974	13.084.780

Overzicht stortingen in reserves meerjarig

Bedragen in €

Jaarlijkse stortingen in reserves							
Nr.	Omschrijving reserve	Reden van storting	2021	2022	2023	2024	I/S
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	Jaarlijkse dotatie	103.250	103.250	103.250	103.250	S
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse storting	10.101	10.101	10.101	10.101	S
Subtotaal structurele stortingen			113.351	113.351	113.351	113.351	S
18	Bestemmingsreserve grote incidentele wielerevenementen	Jaarlijkse dotatie	-	-	225.000	-	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf bestelwagen	-	-	-	22.139	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf 2 beregeningsinstallaties	-	-	-	25.448	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Nettowinst grex Centrum Hoogerheide	-8.032	16.481	737.754	59.304	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf 3 containers team Wijk- & Dorpsbeheer	15.095	-	-	-	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf tractor New Holland	67.147	-	-	-	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf Citroën	13.722	-	-	-	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf pick-up	-	53.642	-	-	I
20	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Vervanging transporttank	10.063	-	-	-	I
Subtotaal incidentele stortingen			97.995	70.123	962.754	106.891	I
Totaal			211.346	183.474	1.076.105	220.242	I/S

I / S (= incidenteel / structureel)

Overzicht onttrekkingen aan reserves meerjarig

Bedragen in €

Jaarlijkse onttrekkingen aan reserves							
Nr.	Omschrijving reserve	Reden van onttrekking	2021	2022	2023	2024	I/S
20	Reserves ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse aanwending egaliseringsreserves ter dekking van kapitaallasten	549.625	535.835	567.736	533.465	S
	Subtotaal structurele onttrekkingen		549.625	535.835	567.736	533.465	S
1	Algemene reserve	Ontwikkeling webformulieren buiten het abonnement	10.000				I
1	Algemene reserve	Verkiezingen (projectleider)	25.000	25.000			I
7	Reserve Maintenance Valley	Beleidsmedewerker economische zaken	24.000				I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf bestelwagen 2024				22.139	I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf 2 beregeningsinstallaties 2024				25.448	I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf pick-up		53.642			I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Vervanging transporttank	10.063				I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf 3 containers buitendienst	15.095				I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf tractor New Holland	67.147				I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf Citroën	13.722				I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Vervanging Anssems plateauwagen	2.013				I
10	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf aanhangwagens ten behoeve van dranghekken			5.156		I
11	Bestemmingsreserve budget dorpsplatforms	3 jaar verzorging hertenkamp Putte	1.946	1.946			i
	Subtotaal incidentele onttrekkingen		168.986	80.588	5.156	47.587	I
	Totaal		718.611	616.423	572.892	581.052	I/S

I / S (= incidenteel / structureel)

D. Meerjarig investeringschema

Bedragen in €

Omschrijving	Primaire begroting 2020	Mutatie 2020	2021	2022	2023	2024	Dekking
Investeringschema programma 1. Sociaal Domein							
Voorbereidingskrediet basisschool Huijbergen	-	25.000	-	-	-		Begrotingsresultaat
Nieuwbouw basisschool Huijbergen	-	-				2.236.000	Begrotingsresultaat
BS Boemerang Hoogerheide naar BENG	-	500.000	-	-	-	-	Begrotingsresultaat
Nieuwbouw basisschool Meulenridders Ossendrecht	-	-	3.365.000		-	-	Begrotingsresultaat
Verbouwing integrale toegang gebouwen (raad 28 mei 2020)	-	221.386	-				Begrotingsresultaat
Verbouwing integrale toegang technische installaties (raad 28 mei 2020)	-	20.126	-				Begrotingsresultaat
Verbouwing integrale toegang inventaris (raad 28 mei 2020)	-	60.378					Begrotingsresultaat
Verplaatsing bibliotheek naar MFC De Kloek				250.000			Begrotingsresultaat
Subtotaal programma 1	-	826.890	3.365.000	250.000	-	2.236.000	

Investeringschema programma 2. Ruimte							
Aankoop Bergsestraat 52 Huijbergen (raad 8 juli 2020)		594.140	-	-	-	-	Algemene reserve
MJOP Sportaccommodaties, tennisparke			194.000	86.800	2.250	10.575	Begrotingsresultaat
MJOP Sportaccommodaties, sportparke			1.588.750	230.300	4.500	8.200	Begrotingsresultaat
Subtotaal programma 2	-	594.140	1.782.750	317.100	6.750	18.775	

Investeringschema programma 3. Leefomgeving							
Renovatie Grensstraat Putte	-	-	549.000				Begrotingsresultaat
Uitvoeringsprogramma wegbeheer	980.000	-	889.000	889.000	889.000	867.000	Voorziening onderhoud wegen
Renovatie openbare verlichting	360.475	-	246.445	297.745	146.740	49.740	Voorziening onderhoud openbare verlichting
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer	466.909	-	372.000				Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer	1.160.430	-	1.150.580	1.310.080	1.312.330	1.325.080	Voorziening rioolbeheer
Verharding en fundering Demerstraat te Huijbergen	260.000	-					Begrotingsresultaat
Verwijderen grafmonumenten	23.000	-					
Subtotaal programma 3	3.250.814	-	3.207.025	2.496.825	2.348.070	2.241.820	

Investeringsprogramma 4. Economie							
-	-	-	-	-	-	-	
Subtotaal programma 4	-	-	-	-	-	-	

Investeringsprogramma 5. Bestuurskracht							
Aanschaf werkmaterieel	176.178		108.040	53.642	5.156	47.587	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer
Subtotaal programma 5	176.178	-	108.040	53.642	5.156	47.587	

Totaal alle programma's	3.426.992	1.421.030	8.462.815	3.117.567	2.359.976	4.544.182	
--------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	--

E. Subsidieoverzicht

Op grond van de algemene subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2016 stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast. Het plafond voor Thema 1 Sociale Samenhang is verlaagd door minder subsidie aan de bibliotheek als gevolg van herstructurering van bibliotheekwerk. Het plafond voor Thema 2 Maatschappelijk Participatie is verruimd door indexering vanwege cao afspraken voor de BWI, Stichting Traverse en Stichting Mee. Daarnaast is er jaarlijks voor de subsidieregeling “Eenmalige subsidies Woensdrecht” € 8.143 beschikbaar.

Voor de subsidieperiode 2021 stellen wij u voor de subsidieplafonds per thema als volgt vast te stellen:

Bedragen in €		
Subsidiethema	Subsidieplafond 2021	Subsidieplafond 2020
Sociale Samenhang	357.810	369.959
Maatschappelijke Participatie	1.090.797	1.058.574
Sport	73.053	73.053
(Amateur) Kunst	99.291	99.291
Cultuur	37.285	37.285
Ontplooiing	31.151	31.151
Totaal	1.689.387	1.669.313

F. Invulling taakstellingen bedrijfsvoering

Ombuigingsopdracht 1. Bedrijfsvoering structureel € 250.000

Aanleiding

De organisatie heeft in 2019 de opdracht gekregen om voor het sluitend maken van de begroting vanaf 2021 op bedrijfsvoering structureel € 250.000 te bezuinigen. Dat is in de laatste perspectieven nota opgenomen.

Werkwijze

Na inventarisatie van ombuigingsmogelijkheden op de pijofach- taken (= alle onderdelen van bedrijfsvoering), is een selectie gemaakt die is gebaseerd op:

- reëel haalbaar en te kwantificeren
- niet direct ten koste van dienstverlening, behalen van doelstellingen en uitvoering
- breed over alle pijofach-taken
- geen gedwongen ontslagen (kosten en baten)
- optimalisatie van toerekening van personele kosten aan kostendragers
- rust in organisatie, bij OR.

Over maatregelen en aanpak is overeenstemming tussen college, ondernemingsraad en management. Dat leidt tot het volgende resultaat:

Bedragen in €				
Invulling taakstelling 1. bedrijfsvoering € 250.000 structureel	2021	2022	2023	2024
Budget arbeidsmarkttoelagen	20.000	20.000	20.000	20.000
SPP/formatie	23.000	-	-	-
Toerekening personele kosten aan kostendragers	195.000	221.000	221.000	221.000
Facilitair	12.000	12.000	13.960	13.960
Totaal	250.000	253.000	254.960	254.960

Ombuigingsopdracht 2. bedrijfsvoering structureel € 100.000 in 2021 oplopend naar € 400.000 in 2024

Aanleiding

Ten behoeve van een sluitende meerjarenbegroting 2021 en volgende is een extra taakstellingsopdracht bedrijfsvoering ingeboekt. College en management beseffen dat structureel bezuinigen op bedrijfsvoering betekent dat dat gepaard zal gaan met een takendiscussie in combinatie met anders gaan werken. Daarbij zijn politiek, bestuur én management samen aan zet. Het raakt alle aandachtsgebieden en portefeuilles.

Werkwijze

We hanteren voor deze taakstelling als ijkpunt voor wat betreft taken en budget 1 januari 2021. In 2021 zullen vacatures en tijdelijke contracten op basis van transparante afwegingen en een goed handelingsperspectief in eerste instantie niet invullen. Dat is op grond van feitelijke informatie haalbaar.

Dat jaar gebruiken we verder voor het gezamenlijke gesprek over taken en werkwijzen. Daarvoor gebruiken we strategische personeelsplanning (-spp- de juiste mens op de juiste plaats, benutten van talenten), effectief samenwerken met andere gemeenten en organisaties, deregulering en procesverbetering en we stemmen mogelijkheden, ambities en verwachtingen met elkaar af. Op deze ontwikkelingen is in 2020 proactief extra ingezet. We geven deze opdracht projectmatig vorm. Dat leidt tot gefundeerde ombuigingsmogelijkheden waarmee de opdracht wordt ingevuld. In de jaren 2022-2024 leidt deze aanpak tot de beoogde structurele ombuiging van uiteindelijk € 400.000.

Bedragen in €				
Invulling taakstelling 2. bedrijfsvoering € 100.000 in 2021 oplopend naar € 400.000 in 2024 structureel	2021	2022	2023	2024
SPP/bedrijfsvoering n.n.t.b.	100.000	200.000	300.000	400.000
waarvan gerealiseerd	-	-16.000	-16.000	-16.000
Te realiseren	100.000	184.000	284.000	384.000

Tot slot

In verhouding is Woensdrecht niet een organisatie die is opgetuigd met veel medewerkers. Het Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds doet jaarlijks een benchmark onder gemeenten. Daaruit blijkt dat Woensdrecht, voor wat betreft het aantal full time equivalenten (fte) aan medewerkers, ten opzichte van collega-gemeenten van gelijke omvang beneden gemiddeld scoort.

Gemeentelijke bezetting	2019	2020
In Fte landelijk	149,5	
In Fte Woensdrecht	123,0	128,0

(bezetting = medewerkers met arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd, incl. griffie, excl. BABS)

Jaarlijks zal het bestuur nagaan of de taakstelling zoals nu ingezet nog gerechtvaardigd wordt door het jaarrekening- en het begrotingsresultaat. Het kan besluiten de taakstelling kan op grond daarvan naar beneden bij te stellen.

Afkortingenlijst

Afkorting	Omschrijving
AED	Automatische externe defibrillator
AO/IC	administratieve organisatie en interne controle
Appa	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BENEGO	Belgisch-Nederlands Grensoverleg
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIG	Baseline Informatieveiligheid Nederlandse Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BPA	Business Park Aviolanda
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BWB	Belastingsamenwerking West-Brabant
BWI	Brede Welzijnsinstelling
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
Diftar	Gedifferentieerde tarieven
DUO	Dienst uitvoering onderwijs
ED	Europese Dienstenrichtlijn
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EU	Europese Unie
FMI	Functiemengingsindex
Fte	Formatie-eenheden
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GR	Gemeenschappelijke regeling
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
(v)GRP	(Verbreed) Gemeentelijk rioleringsplan
HNG	Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten
HOF	Houdbare overheidsfinanciën
HR(M)	Human Resource (Management)
IBP	Interbestuurlijk programma
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
iDOP	Integraal dorpsontwikkelingsplan
IHP	Integraal Onderwijshuisvestingsplan
IMF	Internationaal Monetair Fonds
ING	Internationale Nederlanden Groep
ISD	Intergemeentelijke sociale dienst

Afkorting	Omschrijving
KCC	Klantcontactcentrum
KOV	Kinderopvang
LED	Light-emitting Diode
LPS	Lowys Porquinstichting
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MFC's	Multifunctionele Centra
MJOP	Meerjaren onderhoudsplan
MTB	Mountainbike
MWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NV	Naamloze vennootschap
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerende zaakbelasting
P&C	Planning & control
P&O	Personeel en Organisatie
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
PSZ	Peuterspeelzaal
PZEM	Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
REWIN	Regionale ontwikkelings-NV voor de regio West-Brabant
RWB	Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant
SAVER	Samenwerkingsverband Reinigingsdiensten
SIW	Stichting Inkoopbureau West-Brabant
SMT	Strategisch managementteam
SOM	Samen onderwijs maken
SW	Sociale Werkvoorziening
TMO	Teammanagersoverleg
(v)GRP	(Verbreed) Gemeentelijk rioleringsplan
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
VO	Voortgezet onderwijs
VRMWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
VTa	Visual tree assessment
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
WBA	West-Brabants Archief
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
Wet FIDO	Wet financiering decentrale overheden
WGR	Wet gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WVS	Werkvoorzieningsschap
WW	Werkloosheidswet

